

BOGEN OG LITTERATURENS VILKÅR

2020

BOGPANELET'S ÅRSRAPPORT

BOGEN OG LITTERATURENS VILKÅR

2020

BOGPANELETS ÅRSRAPPORT

BOG
PANELET

Bogen og litteraturens vilkår 2020

Bogpanelets årsrapport

Publiceret: november 2020

Layout: Louises design v/ Louise Perlmutter

Redaktion: Marie Starup og Jeppe Naur Jensen

ISSN (tryk): 2597-0879

ISSN (digital): 2445-9534

www.slks.dk/bogpanelet

Kontakt Bogpanelets sekretariat i Slots- og Kulturstyrelsen: Marie Starup, msta@slks.dk

INDHOLD

Forord	5
1. Produktion	8
1.1 Produktion af trykte bøger	8
1.2 Produktion af e-bøger	11
1.3 Produktion af lydbøger	12
2. Forlagsproduktion	15
2.1 Forlagenes produktion af trykte bøger	15
2.2 Forlagenes produktion af e-bøger	18
3. Distribution af bøger og litteratur – forlag og boghandlere	21
3.1 Danske forlags salg og omsætning af bøger	21
3.2 Danskernes bogkøbsvaner	26
4. Distribution af bøger og litteratur – folkebibliotekerne	31
4.1 Folkebibliotekernes udgifter, bestand og udlån	31
4.2 Folkebibliotekernes brugere	34
4.3 Folkebibliotekernes indkøb og udlån af nye titler	36
5. Læsning	43
5.1 Skønlitteratur	43
5.2 Faglitteratur.....	48
5.3 E-bøger.....	50
6. Bogpanelets øvrige aktiviteter	53
6.1 Statens kunsthjælps betydning for dansk litteratur	53
6.2 Bogpanelets seminar om bogbloggeres litteraturformidlende rolle	54
Abstract	57

It is not clear how the perceived effort and perceived exertion are related to the physiological measures of effort and exertion.

It is important to note that the subjects were not aware of the difference between the two work rates. This was done to avoid any possible bias in the subjects' responses. It is also worth noting that the subjects were not aware of the difference in the work rate between the two work rates. This was done to avoid any possible bias in the subjects' responses.

The results of this study show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

The results of this study also show that the perceived effort and perceived exertion were significantly higher for the 100% work rate compared to the 50% work rate. This is consistent with the findings of other studies (e.g. Brouha *et al.* 1993, 1996, 1998) which have shown that perceived effort and perceived exertion increase with work rate.

FORORD

Da dansen med coronaen gik i gang, blev bogverdenen hårdt ramt af nedlukninger og aflysninger. Samtidig blev bogen paradoksalt nok synlig på en ny måde. Der gik sport i at vise stribevis af gode bogforsider på de sociale medier, forfattere streamede oplæsninger fra dagligstuen, og smukt fyldte bogreoler tonede frem bag journalister og politikere på tv.

Bogpanelets årsrapport er skrevet og udgivet i corona-perioden, hvor vi har haft skiftende nedlukninger af samfundets bærende institutioner for produktion, distribution og forbrug af bøger og litteratur. Først næste år kender vi konsekvenserne af bogverdenens dans med coronaen; fakta om læsernes forbrug under coronaen foreligger endnu ikke. Bogpanelet har dog bedt om at medtage nogle af tallene fra foråret, og rapporten kan derfor vise, at forårets hjemsendelse af skoleelever førte til et stigende antal udlån via eReolen, samtidig med at forlagenes digitale salg begyndte at stige. Om det er noget, der ændrer vores vaner mere permanent, vil vi først kunne se næste år.

Årets tal viser generelt set en vis stabilisering på flere områder både inden for produktion, distribution og forbrug.

LÆSEVANER STABILISERER SIG

Stabiliseringen er især bemærkelsesværdig, når det gælder læsevaner. Bogpanelet har i flere årsrapporter beskrevet, hvordan den tid, danskerne bruger på at læse, er under pres af nye medievaner og nyt medieforbrug, og i de senere år har der været et støt fald i den hyppighed, hvormed danskerne læser. Imidlertid ser det ud til, at vi nu oplever en stabilisering i danskeres læsemønstre. Vi har således i år det laveste tal, vi har set i ti år, når det gælder antallet af danskere, der aldrig læser skønlitteratur, nemlig 15,6 %. Også læsehypigheden for skønlitteratur

har stabiliseret sig i aldersgruppen fra 30-59 år efter en periode med store fald i netop denne aldersgruppes læsehypighed. Læsevanerne i aldersgruppen fra 12-19 år har store udsving fra år til år, hvilket kunne tyde på, at læsevanerne her ikke er så indgroede som i den øvrige befolkning. Det er et forhold, der peger på et behov for nye indsatser for at fremme børns og unges læselyst og på behovet for en bedre adgang til bøger.

HVOR FÅR LÆSERNE BØGERNE FRA?

Den digitale transformation af bogmarkedet slår tydeligere igennem år for år, og dette gælder også inden for distributionen af bøger, hvor tendenser fra de seneste år fortsætter. For eksempel øger forlagene deres digitale omsætning, og lydbogen styrker yderligere sin stærke position. Onlinesalget stiger mest, når det gælder skønlitteratur, med en fremgang i salget på 15,4 procentpoint fra 2013 til 2019, hvor andelen nu udgør 26,3 %. Faglitteratur er dog den genre, hvor onlinehandel i 2019 udgør den største omsætningsandel med 26,6 %, men her er stigningen i omsætningsandelen siden 2013 til sammenligning kun på 6,8 procentpoint. Imidlertid er det bekymrende at konstatere, at fremgangen i det digitale salg fortsat ikke kan kompensere for tilbagegangen i det trykte salg.

Bogpanelets tal viser en stigning i køb af bøger hos boghandlerne. Den fysiske boghandel er fortsat det sted, hvor flest foretager deres bogindkøb. I 2020 forstærkes denne position med en stigning på 3,6 procentpoint, således at den fysiske boghandel udgør 53,5 % af danskernes samlede seneste bogkøb.

Som noget nyt kan Bogpanelet i år præsentere data på, hvor mange der abonnerer på en streamingtjeneste for bøger. Vi ser ud til at have at gøre med en distributionskanal i vækst,

selvom boghandlen og den fysiske bog fortsat er de mest foretrukne kilder til henholdsvis køb af bøger og læsning af litteratur. Samlet set er det 17,4 % af alle voksne danskerne, der abonnerer på en streamingtjeneste med e-bøger eller netlydbøger, og i de kommende år bliver det vigtigt at følge udviklingen inden for streamingtjenesterne. Siden 2013 har vi kunnet konstatere et fald i salget via bogklubber, som ser ud til at være på vej til at blive afløst af streamingtjenesterne. Bogsalget i supermarkederne er også faldet, måske fordi 2019 ikke har budt på en stribe af bestsellere, som ofte har supermarkederne som salgskanal.

Samtidig stiger bibliotekernes udlån af netlydbøger fortsat, og i 2019 er det væsentligt højere, end udlånet af fysiske lydbøger nogensinde har været. Netlydbogen, der kan bringes med overalt på en smartphone, har en tilgængelighed, der ser ud til at gøre den særligt populær. Samlet set er udlånet af digitale og fysiske bøger steget med 4 %. Det er her værd at lægge mærke til, at udlånet af trykte bøger har været faldende i en længere årrække, men fra 2018 til 2019 er der sket en lille stigning på 40.951 udlån. En forsigtig tolkning kunne være, at udlånet af fysiske bøger har fundet sit nye leje i et moderne mediebillede, men det bliver vi selvfølgelig meget klogere på de kommende år.

I samme periode sker der imidlertid et fald, når det gælder antallet af trykte bøger på biblioteket (3,7 %), og materialeudgifterne til bøger er faldet markant siden 2010 med 10,6 %. I betragtning af at læserne ser ud til at være glade for at kigge på bøger hos de fysiske boghandlere og beslutte sig for indkøb af bøger netop her, er det betænkeligt, at bibliotekerne giver læserne stadig ringere muligheder for direkte adgang til de fysiske bøger.

NY VIDEN OM BIBLIOTEKSBRUGERE

I årsrapporten medtager vi for første gang Danmarks Statistiks nye individbaserede biblioteksstatistik. Disse data kan give os en unik viden med høj detaljegråd om dem, der låner bøger på folkebibliotekerne. I første kvartal 2020 var 14,6 % af landets kvinder mindst én tur på folkebiblioteket, og for mændene var tallet 6,4 %. Til sammenligning brugte 7,6 % af landets kvinder folkebibliotekernes digitale udlånstjeneste eReolens tilbud i første kvartal, mens 3,9 % af mændene benyttede sig af muligheden.

Samlet set lånte de i perioden i gennemsnit 9,4 fysiske bøger og 4,7 digitale bøger. Det er særligt interessant at konstatere, at vi med de individbaserede data kan dokumentere, at det spiller en rolle, hvor langt der er fra ens hjem til det nærmeste bibliotek. Knap 48 % af lånerne fra første kvartal 2020 bor således i en radius af 1.500 meter til nærmeste folkebibliotek.

NYE FORMIDLERE AF BØGER

Bogbloggere som stemme i formidlingen af bøger er et fænomen, som er vokset i takt med de hastige forandringer, som finder sted både i det danske bogmarked og i mediernes formidling af litteratur. Jagten på inspiration til den næste bogoplevelse finder man i høj grad også på de sociale medier, og her tilbyder bogbloggere et fællesskab omkring bøgernes verden. For at komme rundt om bogbloggeres rolle i formidlingen af bøger gennemførte Bogpanelet i det forløbne år et offentligt digitalt seminar om bogbloggere. Panelet takker alle medvirkende for de gode diskussioner om en ny bogkultur, der her kom i gang. Deltagere fra hele landet var med i debatten og udtrykte stor tilfredshed med den udvidede adgang til at deltage i Bogpanelets arrangementer, som det digitale format gjorde muligt.

Tak til Bogpanelets følgegruppe af interessenter for gode ideer, viden og indspil til det fortsatte arbejde og til Slots- og Kulturstyrelsen for sekretariatsbistand.

Bogpanelet, november 2020

Anne-Marie Mai (formand), professor ved Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

Lars Handesten, lektor ved Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

Nina Christensen, professor ved Center for Børns Litteratur og Medier, Institut for Kommunikation og Kultur, Aarhus Universitet
Rasmus Grøn, lektor ved Institut for Kommunikation og Psykologi, Aalborg Universitet
Rasmus Helles, lektor ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet

Stine Reinholdt Hansen, ph.d. og forskningsmedarbejder ved Nationalt Videncenter for Læremidler, Odense

the 1990s, the number of people in the UK who are employed in the public sector has increased from 10.5 million to 12.5 million (12% of the population).

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In the 1990s, the public sector accounted for 12% of the UK's GDP, up from 10.5% in 1980.

The public sector has become more efficient. In the 1990s, the public sector's productivity grew at an average rate of 2.5% per year, up from 1.5% in the 1980s.

The public sector has become more attractive to workers. In the 1990s, the public sector's share of the UK's workforce grew from 10.5% to 12.5%.

The public sector has become more diverse. In the 1990s, the public sector's workforce became more diverse in terms of age, gender, and ethnicity.

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In the 1990s, the public sector accounted for 12% of the UK's GDP, up from 10.5% in 1980.

The public sector has become more efficient. In the 1990s, the public sector's productivity grew at an average rate of 2.5% per year, up from 1.5% in the 1980s.

The public sector has become more attractive to workers. In the 1990s, the public sector's share of the UK's workforce grew from 10.5% to 12.5%.

The public sector has become more diverse. In the 1990s, the public sector's workforce became more diverse in terms of age, gender, and ethnicity.

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In the 1990s, the public sector accounted for 12% of the UK's GDP, up from 10.5% in 1980.

The public sector has become more efficient. In the 1990s, the public sector's productivity grew at an average rate of 2.5% per year, up from 1.5% in the 1980s.

The public sector has become more attractive to workers. In the 1990s, the public sector's share of the UK's workforce grew from 10.5% to 12.5%.

The public sector has become more diverse. In the 1990s, the public sector's workforce became more diverse in terms of age, gender, and ethnicity.

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In the 1990s, the public sector accounted for 12% of the UK's GDP, up from 10.5% in 1980.

The public sector has become more efficient. In the 1990s, the public sector's productivity grew at an average rate of 2.5% per year, up from 1.5% in the 1980s.

The public sector has become more attractive to workers. In the 1990s, the public sector's share of the UK's workforce grew from 10.5% to 12.5%.

The public sector has become more diverse. In the 1990s, the public sector's workforce became more diverse in terms of age, gender, and ethnicity.

There are a number of reasons for this increase. One is that the public sector has become a more important part of the economy. Another is that the public sector has become more efficient. A third is that the public sector has become more attractive to workers. A fourth is that the public sector has become more diverse.

The public sector has become a more important part of the economy. In the 1990s, the public sector accounted for 12% of the UK's GDP, up from 10.5% in 1980.

The public sector has become more efficient. In the 1990s, the public sector's productivity grew at an average rate of 2.5% per year, up from 1.5% in the 1980s.

The public sector has become more attractive to workers. In the 1990s, the public sector's share of the UK's workforce grew from 10.5% to 12.5%.

The public sector has become more diverse. In the 1990s, the public sector's workforce became more diverse in terms of age, gender, and ethnicity.

1.

PRODUKTION

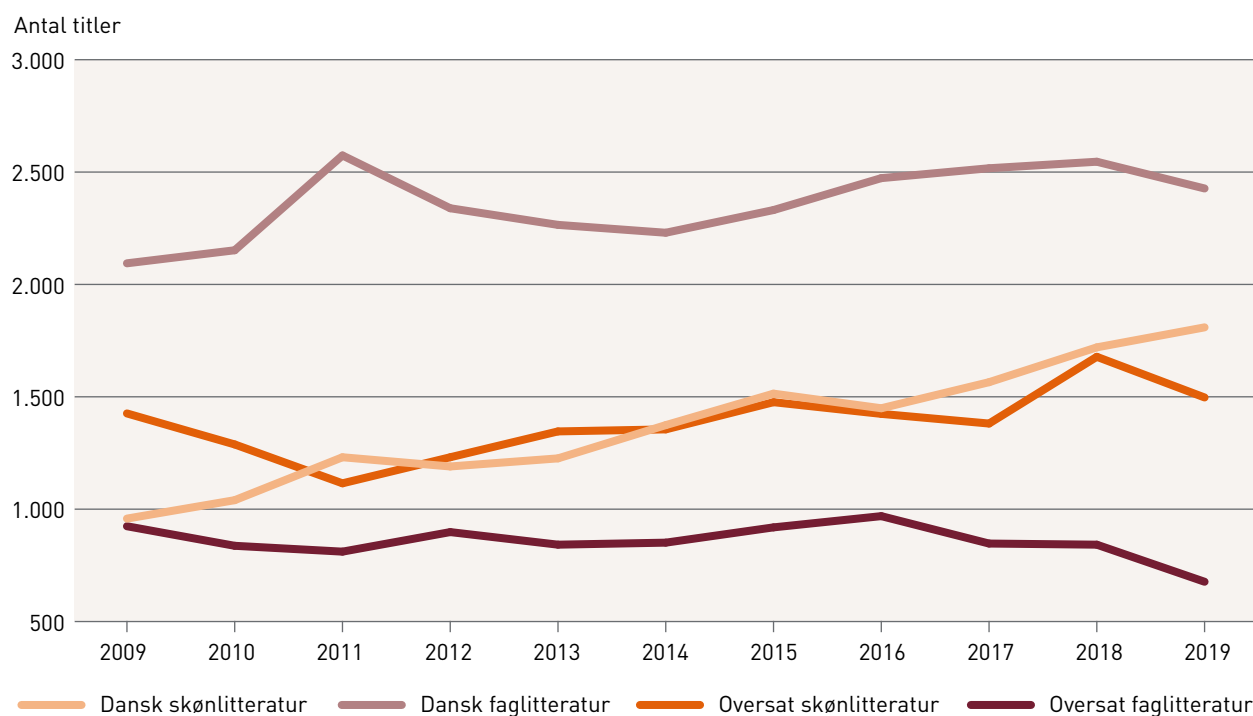
Hovedpointer:

- Produktionen af skønlitteratur skrevet på dansk er steget med 74 % de seneste ti år og fortsætter med at stige.
- Antallet af oversatte faglitterære titler er på sit laveste niveau i ti år.
- I 2019 er 61 % af årets lydbøger alene udkommet i netlydbogsformatet, hvilket er en stigning på fire procentpoint sammenlignet med sidste år.

1.1 PRODUKTION AF TRYKTE BØGER

Produktionen af skønlitteratur skrevet på dansk fortsætter med at stige. I 2019 blev der udgivet 1.809 skønlitterære titler skrevet på dansk, hvilket svarer til en stigning på 73,9 % i løbet af de seneste ti år. Antallet af faglitterære titler skrevet på dansk falder en smule fra 2018 til 2019. Faldet er på 119 titler svarende til et fald på ca. 5 %. Produktionen af oversat skønlitteratur er gået noget tilbage fra 2018 til 2019. Tilbagegangen er på 11 %. Siden 2016 er produktionen af oversat faglitteratur faldet år for år, og i 2019 ser vi med 677 titler det laveste niveau i hele perioden. Fra 2010 til 2019 er antallet af oversatte fagbøger faldet med 19,1 %. **Figur 1.1**

Figur 1.1: Kommercielle trykte førsteudgaver, danske og oversatte titler

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken BOG06

Figur 1.2: Produktion af ny trykt faglitteratur skrevet på dansk fordelt efter emne (top-10)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	I alt
Personalhistorie. Genealogi	285	360	312	308	295	332	337	361	374	340	3.304
Medicin. Sundhedsvidenskab	149	205	161	173	131	145	138	162	186	187	1.637
Uddannelse. Opdragelse. Undervisning. Folkeoplysning	157	163	139	117	163	157	190	176	171	162	1.595
Hjem og husholdning	111	119	160	146	140	153	179	175	145	121	1.449
Forlystelser. Spil. Idræt	87	91	103	89	89	118	124	124	131	141	1.097
Lov og ret. Lovgivning	89	126	95	88	92	74	88	69	69	85	875
Teknik i alm.	83	125	95	98	90	89	83	75	62	64	864
Samfundsvidenskaberne i alm.	72	107	68	59	62	68	70	84	84	96	770
Danmark	76	61	49	52	46	55	69	81	56	99	644
Sprog	42	59	58	63	56	38	71	67	104	70	628
Økonomi	38	75	46	74	61	54	45	38	55	41	527

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken BOG06

Figur 1.3: Skønlitteratur – kommercielle trykte førsteudgaver fordelt efter originalsprog

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dansk	1.040	1.231	1.190	1.226	1.374	1.514	1.449	1.565	1.720	1.809
Svensk	154	153	161	148	171	163	166	166	226	201
Norsk	52	58	43	97	72	87	83	87	87	88
Engelsk/amerikansk	768	547	697	729	719	759	764	717	864	732
Tysk	106	120	104	105	104	153	120	110	126	113
Fransk	45	63	71	85	121	100	117	102	143	149
Andre sprog	163	174	155	182	168	214	174	199	232	214
I alt alle sprog	2.328	2.346	2.421	2.572	2.729	2.990	2.873	2.946	3.398	3.306

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken BOG06

I løbet af de seneste ti år er det især biografer og personalhistorie, der fylder på listen over de ti mest populære emner for faglitteraturen. Især inden for bøger om forlystelser, spil og idræt er der sket en fremgang i løbet af perioden, da antallet af denne type udgivelser er steget med 62,1 %. **Figur 1.2**

Men det er ikke kun produktionen af dansk skønlitteratur, der er i vækst. Når man kigger på de enkelte oprindelsessprog for den oversatte skønlitteratur, springer især fransk i øjnene. Produktionen af skønlitteratur oversat

fra fransk er steget med 231,1 % siden 2010, og tallene viser netop, at der er tale om en ret jævn stigning, og dermed ikke bare et statistisk udsving. Også skønlitteratur oversat fra norsk og svensk har store vækstprocenter med hhv. 69,2 % og 30,5 % siden 2010. Til sammenligning er antallet af titler oversat fra engelsk eller amerikansk faldet med 4,7 % i perioden. **Figur 1.3**

Da der for den oversatte faglitteratur generelt er tilbagegang (jf. **figur 1.1**), er der naturligt nok også tilbagegang at spore for de fleste af de sprog, der oversættes fra. Eksempelvis er antal-

let af fagbøger oversat fra engelsk eller amerikansk faldet med 21,4 % i perioden, men også antallet af titler oversat fra svensk er meget lavt i 2019. **Figur 1.4**

Den vækst, der er sket i antallet af skønlitterære udgivelser i Danmark, kan også ses i forhold til en række undergenrer. De seneste ti år er antallet af udgivne romaner og noveller for voksne steget med 30,3 %, mens antallet af udgivne romaner og noveller for børn er steget med

48,8 %. Disse to undergenrer udgør klart hovedparten af skønlitteraturen, men som Bogpanelet tidligere har været inde på, bliver der udgivet en del flere digtsamlinger nu end tidligere. Antallet af udgivne digtsamlinger for voksne er på ti år steget med 83,3 %, mens antallet af udgivne digtsamlinger for børn er steget med 242,1 %. Det skal dog bemærkes, at det rent nominelt for begge typer af digtsamlinger drejer sig om små stigninger. **Figur 1.5**

Figur 1.4: Faglitteratur – kommercielle trykte førsteudgaver fordelt efter originalsprog

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dansk	2.152	2.574	2.339	2.265	2.230	2.331	2.473	2.517	2.546	2.427
Svensk	63	51	80	49	60	55	66	39	62	28
Norsk	40	38	37	35	27	38	41	55	41	42
Engelsk/amerikansk	537	520	590	556	569	602	593	532	513	422
Tysk	67	76	39	43	58	81	73	68	82	66
Fransk	22	30	24	50	31	47	61	53	24	31
Andre sprog	108	96	128	109	106	96	135	100	120	88
I alt alle sprog	2.989	3.385	3.237	3.107	3.081	3.250	3.442	3.364	3.388	3.104

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken B0G06

Figur 1.5: Kommercielle skønlitterære trykte førsteudgaver fordelt efter genrer

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Digte for voksne	114	193	137	146	183	181	203	193	228	209
Skuespil for voksne	25	24	26	26	32	27	30	19	3	14
Romaner og noveller for voksne	889	828	984	1.030	985	1.063	1.121	1.117	1.376	1.158
Humor, tegneserier etc. for voksne	50	49	62	62	56	56	55	64	69	84
Digte for børn	19	35	42	26	34	37	35	33	57	65
Skuespil for børn	9	5	6	6	9	8	3	3	-	-
Romaner og noveller for børn	1.126	1.152	1.116	1.230	1.394	1.572	1.376	1.458	1.593	1.675
Humor, tegneserier etc. for børn	96	60	48	46	36	46	50	59	72	101
I alt	2.328	2.346	2.421	2.572	2.729	2.990	2.873	2.946	3.398	3.306

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken B0G06

1.2 PRODUKTION AF E-BØGER

De følgende tabeller drejer sig, fra 2017 og frem, kun om den del af e-bogsproduktionen, der ikke er retrodigitaliseret. Det vil altså sige, at der her er tale om e-bøger, hvor det fysiske forlæg er udkommet inden for de seneste fem år. Fra 2018 til 2019 ses en mindre stigning i både antallet af skøn- og faglitterære e-bøger. For skønlitteraturen går tendensen igen fra de trykte bøger, at titler oversat fra fransk og svensk er i fremgang, mens titler oversat fra engelsk eller amerikansk

de senere år har været i tilbagegang. 83 % af de udgivne faglitterære e-bøger var i 2019 skrevet på dansk. **Figur 1.6**

Romaner og noveller for børn og voksne tegner sig for 93 % af de skønlitterære e-bogsudgivelser i 2019. Antallet af digtsamlinger for både børn og voksne, der udkommer som e-bøger, er noget lavere end de tilsvarende tal for trykte bøger. Måske hænger det sammen med, at materialiteten i form af den fysiske bog er særlig vigtig, når det kommer til digte. Det bliver en "eksklusiv vare", som man gerne vil nyde med

Figur 1.6: Kommercielle førsteudgaver af e-bøger fordelt efter originalsprog

	Skønlitteratur									Faglitteratur							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Dansk	1.045	1.380	1.662	1.913	4.248	2.346	1.502	1.587	924	1.288	1.487	1.542	2.049	1.912	1.152	1.279	
Svensk	108	122	118	185	201	139	142	146	13	16	26	18	34	13	19	11	
Norsk	38	50	68	129	65	67	41	56	11	13	22	20	36	34	19	29	
Engelsk/ amerikansk	285	572	687	695	1.368	702	606	546	99	254	243	239	225	262	162	168	
Tysk	23	49	32	51	68	61	51	70	9	47	21	68	47	33	50	25	
Fransk	22	35	38	43	54	45	45	40	1	15	7	5	25	9	9	10	
Andre sprog	66	87	97	93	95	86	58	62	10	22	30	36	37	24	21	18	
I alt alle sprog	1.587	2.295	2.702	3.109	6.099	3.446	2.445	2.507	1.067	1.655	1.836	1.928	2.453	2.287	1.432	1.540	

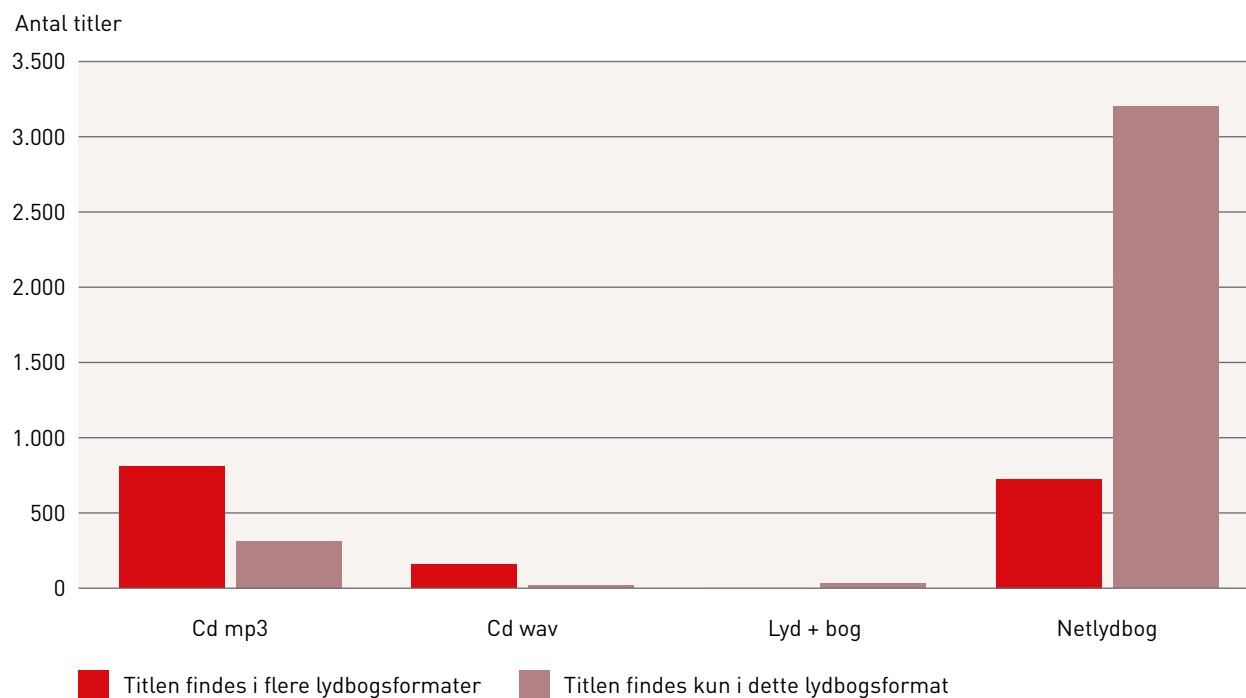
Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken BOG06

Figur 1.7: Kommercielle skønlitterære førsteudgaver af e-bøger fordelt efter genrer

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Digte for voksne	4	11	46	99	120	196	311	239	111	116
Skuespil for voksne	1	1	19	23	49	32	91	73	10	23
Romaner og noveller for voksne	314	555	976	1.316	1.619	1.828	3.838	1.979	1.241	1.250
Humor, tegneserier etc. for voksne	0	6	5	7	12	7	17	8	7	11
Digte for børn	0	2	5	9	12	11	10	15	25	18
Skuespil for børn	0	0	0	0	5	0	5	1	0	0
Romaner og noveller for børn	70	315	532	838	869	1.027	1.824	1.130	1.044	1.081
Humor, tegneserier etc. for børn	0	2	4	3	16	8	3	1	7	8
I alt	389	892	1.587	2.295	2.702	3.109	6.099	3.446	2.445	2.507

Kilde: Danmarks Statistik, bogproduktionsstatistikken BOG06

Figur 1.8: Udgivelsesformat lydbøger 2019

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

både øjne og hænder. Uanset hvad forklaringen er, viser det, at der er en forskel på, hvilke skønlitterære genrer der egner sig til det trykte medie og til e-bogsmediet. [Figur 1.7](#)

1.3 PRODUKTION AF LYDBØGER

Produktionen af netlydbøger ligger fortsat på et højt niveau, hvilket ikke er så underligt, når mediets popularitet tages i betragtning. Tallene taler også sit tydelige sprog; der bliver færre og færre titler, der udkommer som både netlydbog og på cd. 61 % af de udkomne lydbøger fra 2019 udkommer alene i netlydbogsformatet, og kun ca. 6 % af årets titler er alene udkommet i cd-format¹. [Figur 1.8](#)

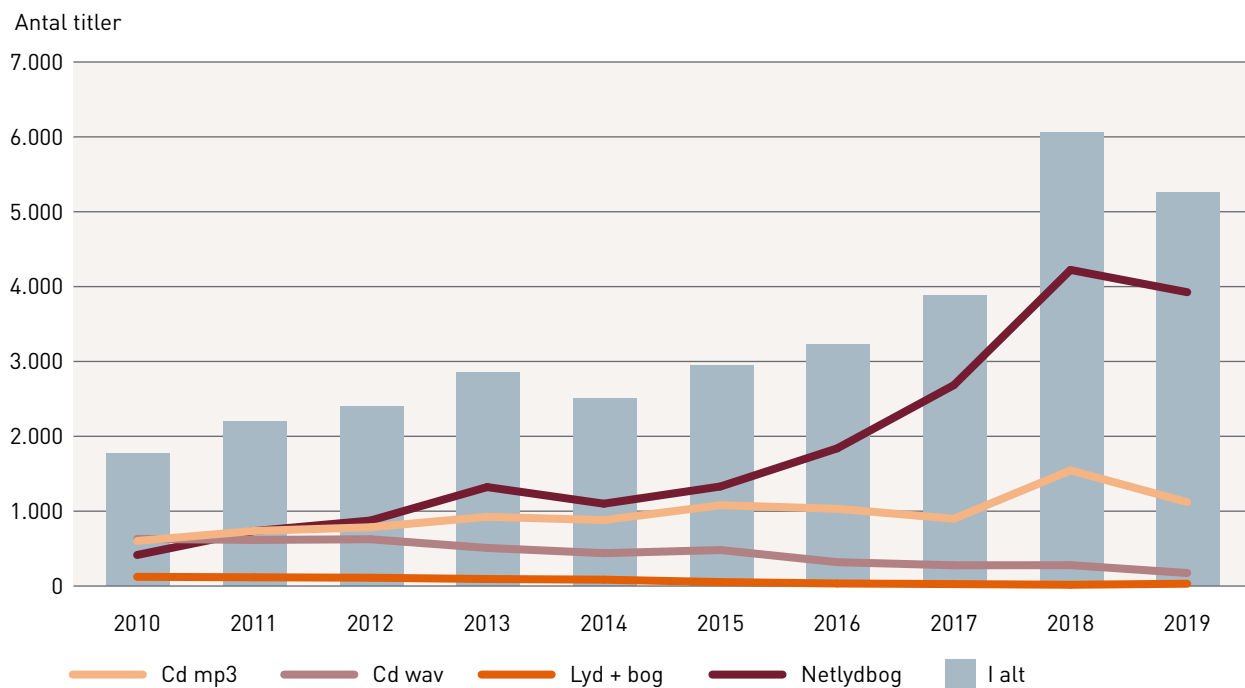
Betragtes produktionen af lydbøger over en længere årrække, bliver det tydeligt, at produktionen i øjeblikket ligger på et historisk højt niveau. I 2018 udkom der 6.064 lydbøger i førsteudgave, og i 2019 er tallet 5.251 førsteudgaver. Der lader til at være en vis forsinkelse forbundet med registreringen af lydbøger, i hvert fald er

der i dette års data sket en større efterregulering af tallene fra 2018. På den baggrund er det for tidligt at konkludere, at der er tilbagegang i produktionen fra 2018 til 2019, for faldet fra 2018 til 2019 kan altså også skyldes et registreringsefterslæb. [Figur 1.9](#)

Der kan konstateres et stort fald i antallet af udgivne lydbogsromaner fra 2018 til 2019 fra 3.821 til 2.930. Om det er udtryk for forømtalte registreringsefterslæb, eller om det er udtryk for, at efterspørgslen efter romaner som lydbøger er blevet mættet med de senere års produktionsfremgang, er i skrivende stund uklart, men det vil næste års data formentlig give en større viden om. Bemærkelsesværdigt er det, at faglitterære lydbøger fra 2018 til 2019 viser en stigning fra 1.613 til 1.875 titler. [Figur 1.10](#)

¹ Se *Bogen og litteraturens vilkår 2017* for at læse mere om datakilder og metode.

Figur 1.9: Lydbogsproduktion (førsteudgaver)

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Figur 1.10: Lydbøger fordelt efter genrer og renset for gengangere

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Billedbog	10	3	3	0	0	1	3	4	6	2
Digte	8	6	7	8	16	8	8	39	28	25
Dramatik	24	8	2	3	3	0	11	5	5	4
Essay(s)	0	0	0	0	4	2	0	2	1	1
Integrerede genrer	0	0	0	0	0	5	1	1	3	1
Noveller	68	82	47	95	105	98	103	128	288	226
Roman	999	1.021	1.075	1.517	1.251	1.539	1.873	2.344	3.821	2.930
Skønlitterære breve	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Faglitteratur	399	320	390	478	431	509	580	999	1.613	1.875
I alt	1.508	1.440	1.524	2.101	1.810	2.162	2.579	3.522	5.766	5.064

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

the use of a 100% alcohol solution. The use of 100% alcohol as a disinfectant is not recommended because it is not effective against spores and some viruses (e.g. hepatitis B virus). The use of 70% alcohol is recommended because it is more effective than 100% alcohol against most microorganisms (11).

It is important to note that the use of disinfectants is not a substitute for good hygiene practices. The use of disinfectants should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks. The use of disinfectants should also be done in a safe and effective manner. Disinfectants should be diluted according to the manufacturer's instructions and should be applied to the surface for the recommended amount of time. Disinfectants should also be stored in a safe and secure place.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

The use of disinfectants is an important part of infection control. The use of disinfectants can help to reduce the risk of infection and to prevent the spread of disease. The use of disinfectants should be done in a safe and effective manner and should be combined with other measures such as hand washing, wearing gloves, and using masks.

2.

FORLAGSPRODUKTION

Hovedpointer:

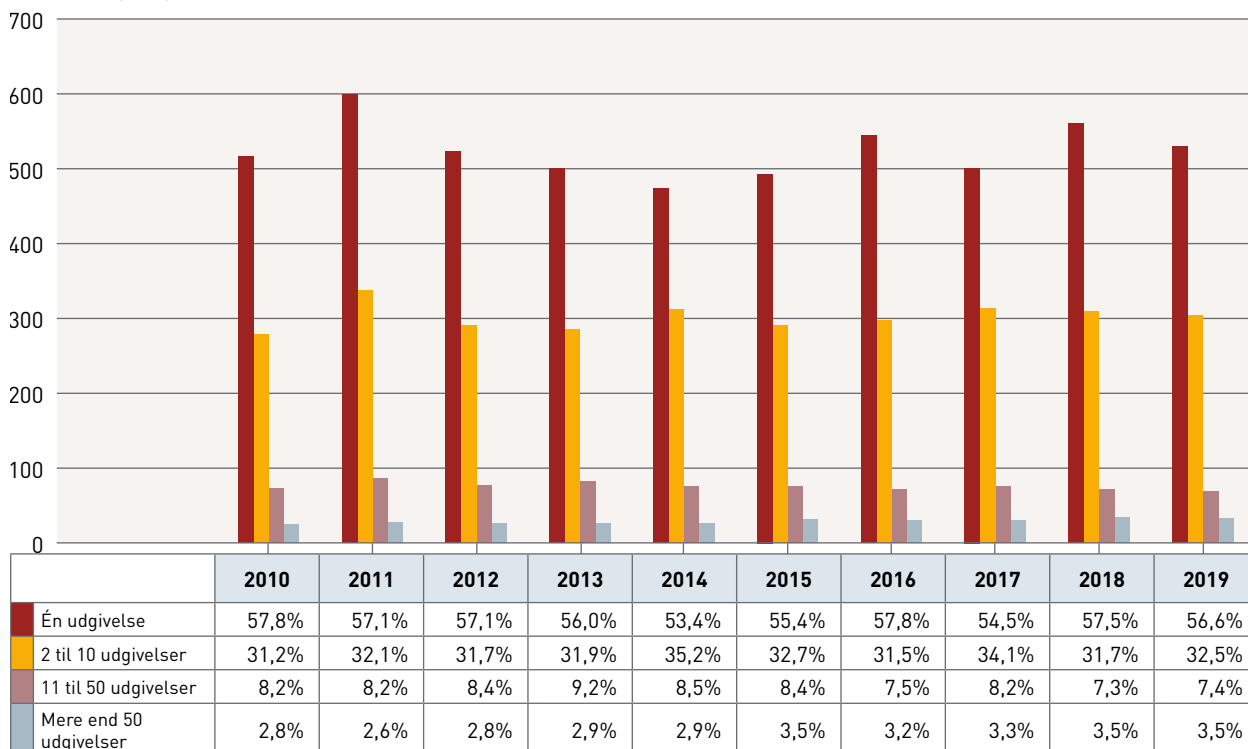
- Antallet af forlag er stabilt trods store bevægelser på bogmarkedet.
- Antallet af forlag/udgivere, der udgiver faglitteratur, falder fra 2018 til 2019 fra 630 til 576, hvilket er det laveste antal de seneste ti år.
- Retrodigitaliseringen af e-bøger flader ud efter flere år med et højt udgivelsesniveau.

2.1 FORLAGENES PRODUKTION AF TRYKTE BØGER

I 2019 er der 33 forlag/udgivere, der udgiver mere end 50 årlige titler, hvilket er ét mindre end året før. Dermed er dette antal fortsat ret stabilt, og gruppen af de største forlag udgør stadig 3,5 % af det samlede udgiverfelt. For de øvrige grupperinger er deres andel af det samlede udgiverfelt også stort set uændret i forhold til 2018. Selvom vi ved, at mange forlag er opstået, og mange forlag er blevet opkøbt eller er ophørt med at udgive i løbet af de seneste ti år, kan det konstateres, at forlagslandskabet/udgiverfeltet overordnet set har været ganske stabilt, når det

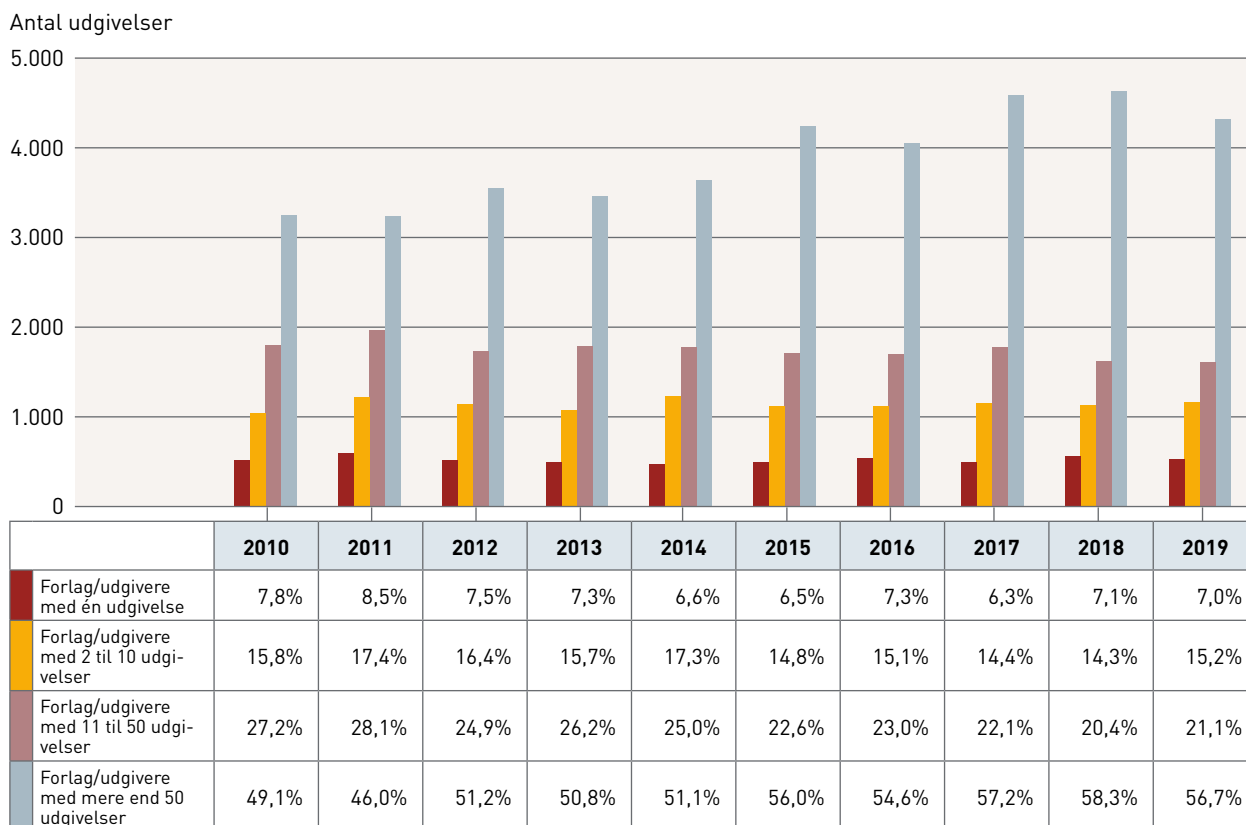
Figur 2.1: Forlag/udgivere fordelt efter antal årlige udgivelser

Antal forlag/udgivere

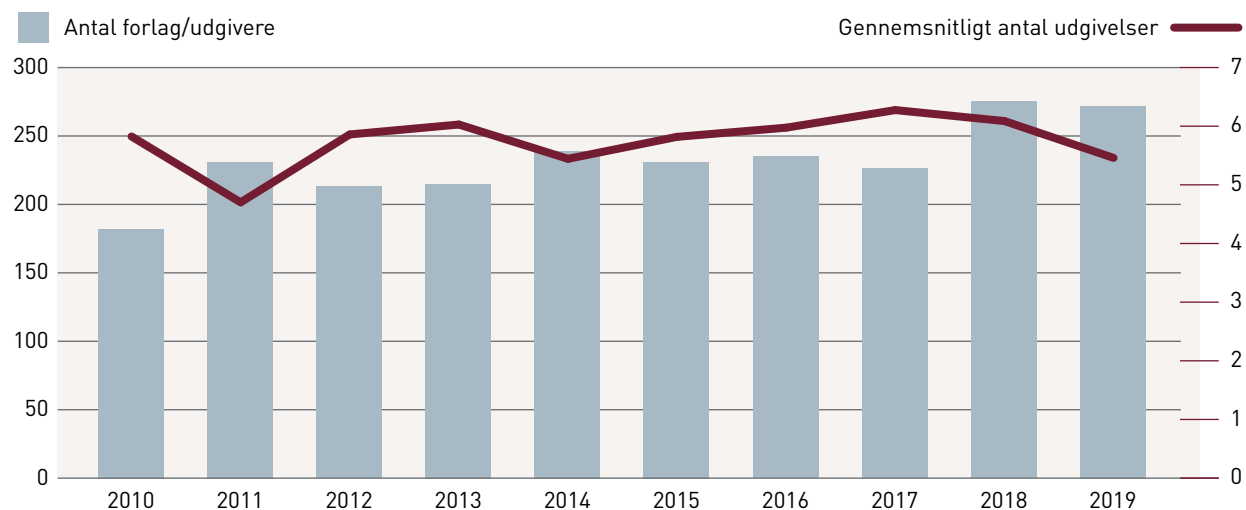
Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Figur 2.2: Antal udgivelser fordelt efter udgiverstørrelse

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Figur 2.3: Forlag/udgivere af skønlitterære førsteudgaver

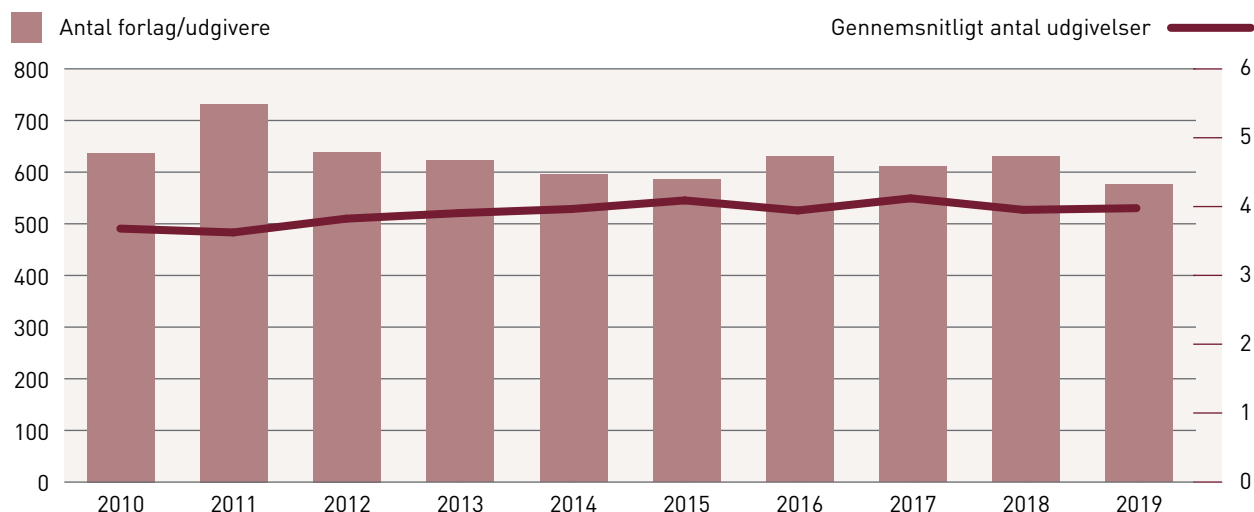
Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

kommer til fordelingen af store, mellemstore og små udgiveres antal årlige udgivelser. Det tyder på, at der er en usynlig øvre grænse for, hvor mange store og mellemstore forlag et bogmarked som det danske kan bære². **Figur 2.1**

Vender vi blikket mod volumen af udgiverens og forlagenes titler, kan det observeres, at forlag/udgivere, der udgiver mere end 50 årlige titler, samlet set har udgivet lidt færre titler i 2019 sammenlignet med 2018. Dette afspejles også i den procentvise fordeling, hvor titler fra forlag/udgivere, der udgiver mere end 50 årlige titler, udgør 56,7 % af årets titler. Omvendt ses der en

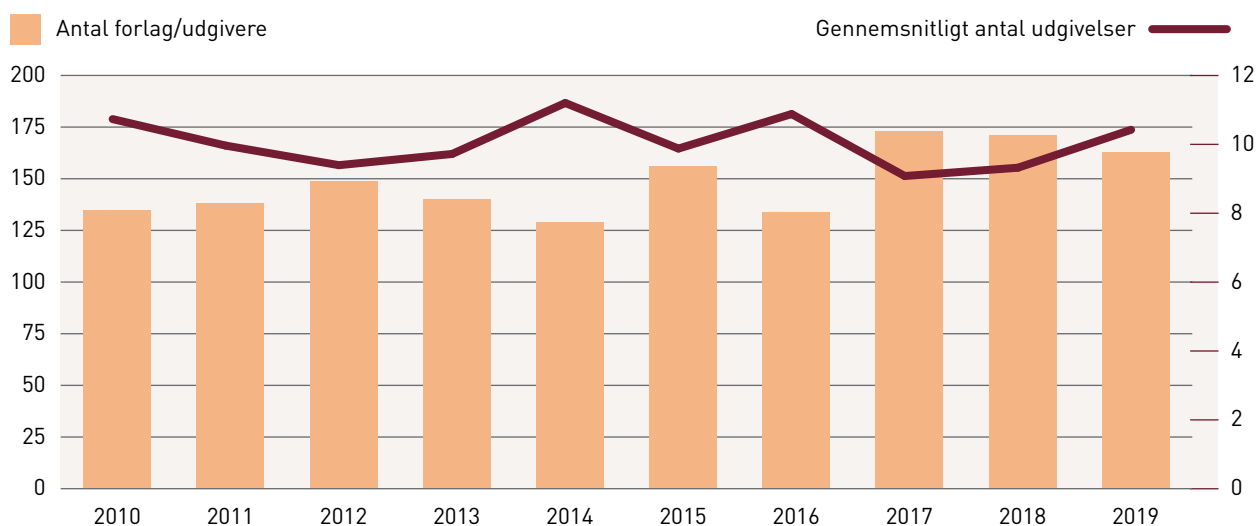
² Metoden bag opgørelserne i dette kapitel er beskrevet udførligt i *Bogen og litteraturens vilkår 2016*.

Figur 2.4: Forlag/udgivere af faglitterære førsteudgaver

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Figur 2.5: Forlag/udgivere af førsteudgaver til børn og unge

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

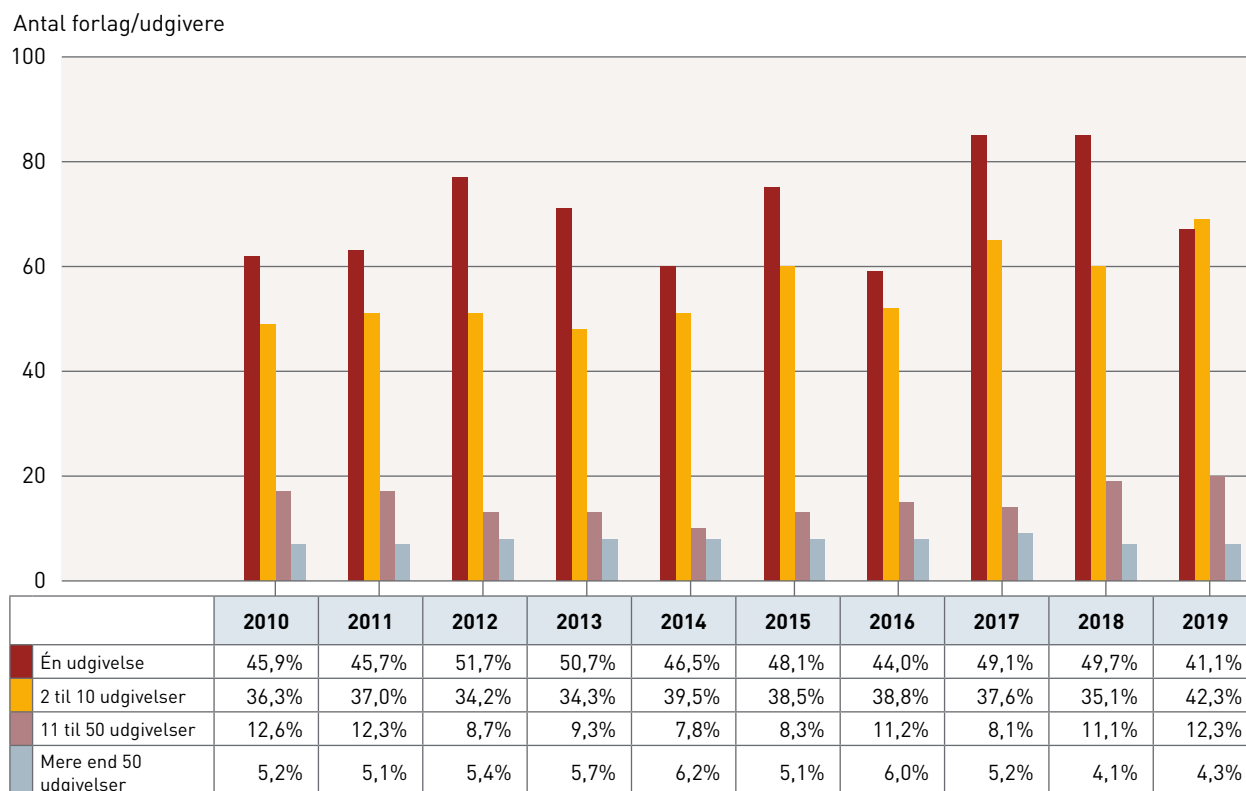
mindre vækst i de små (2-10) og mellemstore (11-50) forlag/udgiveres andel af det samlede antal udgivelser. Andelen af titler, der stammer fra forlag/udgivere med én årlig udgivelse (hovedsageligt selvudgivelser), har ikke flyttet sig væsentligt fra 2018 til 2019. **Figur 2.2**

I 2018 så vi det højeste antal forlag/udgivere, der udgiver skønlitteratur for voksne. Fra 2018 til 2019 er antallet af forlag/udgivere faldet en lille smule fra 275 til 272, hvilket dog stadig er den næsthøjeste værdi i perioden. De seneste tre år er det gennemsnitlige antal udgivelser pr. forlag/udgiver faldet fra 6,3 til 5,5, hvilket formentlig er et udtryk for, at de nye aktører, der kommer til i 2018 og 2019, er med til at trække

gennemsnittet ned, fordi de netop ikke udgiver et stort antal bøger årligt, og derudover er der måske også en tendens til, at flere af de store forlag er begyndt at prioritere hårdere, når de vælger, hvilke bøger de vil udgive. **Figur 2.3**

Antallet af forlag/udgivere, der udgiver faglitteratur, falder noget fra 2018 til 2019, fra 630 til 576. Det er det laveste antal forlag/udgivere, der ses i den tiårsperiode, som figuren rummer. Det gennemsnitlige antal udgivelser bevæger sig til gengæld stort set ikke i perioden, hvilket må betyde, at sammensætningen af store og små forlag/udgivere er rimelig statistisk gennem perioden. **Figur 2.4**

Figur 2.6: Børnebogsforglag/-udgivere fordelt efter antal årlige udgivelser

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Ser vi på udgivere af bøger til børn og unge, kan der fra 2017 og frem ses et fald fra 173 til 163 B&U-forlag/udgivere. Som det også var tilfældet med skønlitteraturen, fører nedgangen i antallet af forlag/udgivere til en mindre stigning i antallet af gennemsnitlige udgivelser i samme periode. **Figur 2.5**

Når vi ser isoleret på de forlag/udgivere, der udgiver bøger til børn og unge, kan man se, at der er en større andel store og mellemstore forlag, end der er generelt (jf. **figur 2.1**). Samtidig er andelen af forlag/udgivere, der kun udgiver én årlig titel, noget mindre. Det hænger formentlig sammen med, at de illustrerede børnebøger er dyrere at udgive, og det derfor er sværere at give sig i kast med som selvudgiver. Ikke at det ikke sker, det sker bare ikke i så høj grad som rene tekstbøger. **Figur 2.6**

2.2 FORLAGENES PRODUKTION AF E-BØGER

De seneste år har der været en stor vækst i antallet af udkomne e-bøger. Forlagene har i stor stil udgivet ældre titler fra det såkaldte bagkata-

log, men forlagenes nye titler er sideløbende også blevet udgivet i e-bogsformat. Det har betydet, at statistikken er en blanding af nye og gamle titler. Fra andet kvartal 2017 er de såkaldt retrodigitaliserede e-bøger, dvs. e-bøger, hvor det oprindelige forlæg er ældre end fem år, blevet registreret særskilt. Man skal derfor sammenligne to datakilder, hvis man vil have overblik over hele feltet, men det betyder også, at statistikken fra andet kvartal 2017 kun indeholder e-bøger, der er blevet til på baggrund af et nyere forlæg. I **figur 2.7** bliver det særlig tydeligt for et forlag som Lindhardt og Ringhof, der har udgivet rigtig mange ældre titler. Når disse trækkes ud af statistikken, er forlagets udgivelsesvolumen på linje med de andre store forlag.

Når det kommer til de retrodigitaliserede e-bøger, er det tydeligt, at Lindhardt og Ringhof (og imprintet SAGA Egmont) er storleverandør af denne type bøger. Dog ser det også ud til, at antallet af retrodigitaliserede e-bøger – både for Lindhardt og Ringhof og helt generelt – er ved at flade ud. Det kunne tyde på, at de væsentligste titler fra forlagenes bagkataloger efterhånden er at finde som e-bøger. **Figur 2.8**

Figur 2.7: Produktion af e-bøger fordelt på udgivere (top-10)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lindhardt og Ringhof	224	262	380	354	3.493	1.844	222	249
Gyldendal	306	241	275	603	1.292	670	326	281
Mellemgaard	75	111	220	151	199	251	243	245
Harlequin	0	144	188	167	148	121	117	122
Carlsen	69	169	183	148	124	79	75	115
Books on Demand	39	78	86	162	132	147	160	168
People'sPress	56	103	95	112	132	123	128	123
Politiken	50	79	103	120	129	106	91	84
Tellerup	106	46	115	75	50	55	52	56
[Arne Herløv Petersen]	23	59	30	174	216	57	0	0

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

Figur 2.8: Produktion af retrodigitaliserede e-bøger

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lindhardt og Ringhof	10	5	2	30	405	5.427	3.019	1.799
SAGA Egmont	0	1	0	0	6	14	21	1.082
Gyldendal	5	1	0	27	3	521	371	62
SFA-89	25	6	2	0	1	72	56	31
Books on Demand	55	29	65	0	1	2	1	16
CARLSEN	4	15	10	12	1	3	1	21
Libris Media A/S	48	0	0	0	0	0	0	0
Scandinavia A/S	1	0	40	0	0	0	0	0
Tellerup.dk	0	0	6	0	0	2	29	0
Forlaget Eudor	0	0	0	0	0	4	18	13
Øvrige 242 udgivere	84	46	85	33	23	272	180	145

Kilde: DBC, udtræk til Bogpanelet

the 1990s, the number of people with diabetes has increased in all industrialized countries, and this increase is continuing to rise.

Diabetes is a chronic disease, and the consequences of diabetes are often severe. The most common complications of diabetes are cardiovascular disease, kidney disease, eye disease, and nerve damage. These complications can lead to disability and even death. Therefore, it is important to have good control of blood sugar levels to prevent or delay these complications.

There are two main types of diabetes: type 1 diabetes and type 2 diabetes. Type 1 diabetes is an autoimmune disease in which the body's immune system attacks and destroys the insulin-producing cells in the pancreas.

Type 2 diabetes is a metabolic disease in which the body's cells become resistant to the effects of insulin. This means that the body's cells do not respond properly to the insulin that is produced by the pancreas. Type 2 diabetes is often associated with obesity, high blood pressure, and high cholesterol.

Diabetes is a complex disease, and the management of diabetes is often difficult. It is important to work closely with a healthcare provider to develop a personalized management plan.

The management of diabetes typically involves a combination of lifestyle changes, such as diet and exercise, and medication. Insulin therapy is often used to control blood sugar levels in people with type 1 diabetes and some people with type 2 diabetes.

Regular monitoring of blood sugar levels is essential for the management of diabetes. This can be done using a blood glucose meter or a continuous glucose monitoring system. The target blood sugar levels will vary depending on the individual and the type of diabetes.

Diabetes is a chronic disease, and the management of diabetes is often a long-term process. It is important to stay motivated and committed to the management plan to achieve the best possible outcomes.

There are many resources available to help people with diabetes manage their condition. These resources include support groups, educational materials, and healthcare providers. It is important to seek out these resources and use them to the best of one's ability.

Diabetes is a complex disease, and the management of diabetes is often difficult. However, with the right management plan and support, it is possible to live a healthy and active life with diabetes.

There are many resources available to help people with diabetes manage their condition. These resources include support groups, educational materials, and healthcare providers. It is important to seek out these resources and use them to the best of one's ability.

Diabetes is a chronic disease, and the management of diabetes is often a long-term process. It is important to stay motivated and committed to the management plan to achieve the best possible outcomes.

There are many resources available to help people with diabetes manage their condition. These resources include support groups, educational materials, and healthcare providers. It is important to seek out these resources and use them to the best of one's ability.

Diabetes is a complex disease, and the management of diabetes is often difficult. However, with the right management plan and support, it is possible to live a healthy and active life with diabetes.

3. DISTRIBUTION AF BØGER OG LITTERATUR – FORLAG OG BOGHANDLERE

Hovedpointer:

- Den digitale omsætning udgør 23,1 % af forlagenes omsætning, og det er en stigning på 2,4 procentpoint fra 2018 til 2019.
- Netlydbogen vækster med 2,7 procentpoint på et år og står for 31,5 % af det samlede digitale salg i 2019.
- 17,4 % af alle voksne danskerne abonnerer på en bogstreamingtjeneste.

Den digitale transformation af bogmarkedet slår tydeligere igennem år for år, og dette gælder også inden for distributionen af bøger, hvor tendenser fra de seneste år fortsætter. For eksempel øger forlagene deres digitale omsætning, og lydbogen styrker sin position yderligere. Set i lyset af at de digitale formater vinder mere og mere frem, er det bekymrende at kunne konstatere, at fremgangen i det digitale salg fortsat ikke helt kan kompensere for tilbagegangen i det trykte salg, og dette understreger vigtigheden af, at forlagene til stadighed afsøger nye digitale forretningsmodeller.

Som noget nyt i år kan vi præsentere data på, hvor mange der abonnerer på en streamingtjeneste for bøger – en distributionskanal i vækst, selvom boghandlen og den fysiske bog fortsat er de mest foretrukne kilder til henholdsvis køb af bøger og læsning af litteratur.

3.1 DANSKE FORLAGS SALG OG OMSÆTNING AF BØGER

Forlagenes omsætning har i de seneste år været stabil, men en forskydning i fordelingen af omsætningen fra trykt salg til digitalt salg fortsætter. Forlagenes totale omsætning i 2019 er ifølge Danske Forlags årsstatistik faldet med 1,6 %³. Forlagenes digitale omsætning er steget med 9,9 % det seneste år og udgør nu 23,1 % af forlagenes samlede omsætning. Dermed forstærker det digitale salg sin omsætningsandel med 2,4 procentpoint i forhold til 2018. **Figur 3.1**

Udsvinget i den totale omsætning er en konsekvens af faldende indtægter fra det fysiske salg. Nedgangen i det fysiske salg kan ifølge Danske Forlag forklares med, at knap så mange bestsellere så dagens lys i 2019. Ser vi på ud-

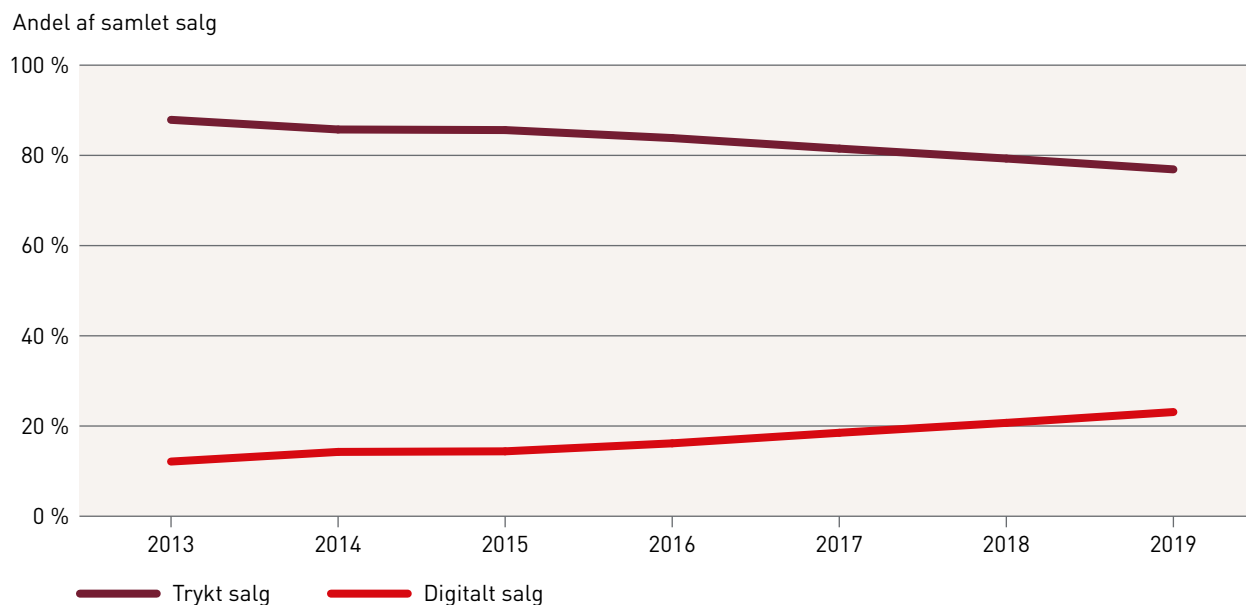
Figur 3.1: Forlagenes omsætning fordelt på trykt og digitalt salg

	2018	2019	Udvikling
Trykt salg (mio. kr.)	1.363 (79,3 %)	1.301 (76,9 %)	-4,5%
Digitalt salg (mio. kr.)	355 (20,7 %)	390 (23,1 %)	9,9%
I alt	1.718 (100 %)	1.691 (100 %)	-1,6%

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2019

³ Vi gør opmærksom på, at talmaterialet fra Danske Forlags årsstatistik efterreguleres. Det betyder fx, at omsætning for 2018 i sidste års årsstatistik ikke er det samme tal som det, der er opgjort i dette års årsstatistik. I Bogpanelets årsrapporter efterregulerer vi derfor data, så det er de nyeste tal, der fremgår, men efterreguleringen gør det reelt set vanskeligere at sammenligne udviklingen fra år til år.

Figur 3.2: Trykt og digitalt salg

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

Figur 3.3: Omsætning fordelt på genrer

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skønlitteratur	29,7%	29,5%	27,7%	27,5%	28,4%	27,6%	27,5%
Faglitteratur	29,1%	28,5%	24,8%	24,3%	24,8%	23,6%	22,9%
Børne- og ungdomsbøger	11,2%	10,9%	12,2%	12,4%	11,8%	13,2%	14,2%
Læremidler	30,0%	31,1%	35,3%	35,8%	34,9%	35,7%	35,3%

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

viklingen af det trykte og det digitale salg over en årrække, har de digitale salg overtaget 11 procentpoint af det trykte salg fra 2013 til 2019.

Figur 3.2

Læremidler fastholder deres andel af omsætningen

De seneste års udvikling i omsætningen fordelt på genrer viser små udsving på tværs af genrerne. I 2019 forstærkes dog to bevægelser: en nedadgående kurve for faglitteratur og en opadgående kurve for børne- og ungdomslitteratur. Læremidler er fortsat den genre, der over tid har haft mest fremgang. Igen i 2019 har læremidler en omsætningsandel på 35,3 %, hvilket giver en samlet stigning på 5,3 procentpoint fra 2013 til 2019 (figur 3.3). Det er positivt, at omsætningen inden for læremidler fastholder sit høje niveau,

selvom det statslige tilskud til kommunernes indkøb af digitale læremidler til skoler ophørte med udgangen af 2017. En indtægtskilde, der med den digitale udvikling kræver store investeringer i ressourcetunge læringsystemer til skolerne.

Netlydbøger i fortsat fremgang

Når vi ser på, hvordan det digitale salg fordeler sig, har netlydbøger igen i 2019 den største fremgang med en stigning på 20,2 %. Samtidig skal det bemærkes, at e-bogsalget også steg markant med hele 18,1 % i forhold til året før. Dermed har e-bogsalget knækket sin ellers nedadgående omsætningskurve. Dog svinder den største digitale salgskanal 'Andet digitalt salg' til 50,7 %, hvilket er et fald på 4 procentpoint fra 2018 til 2019.

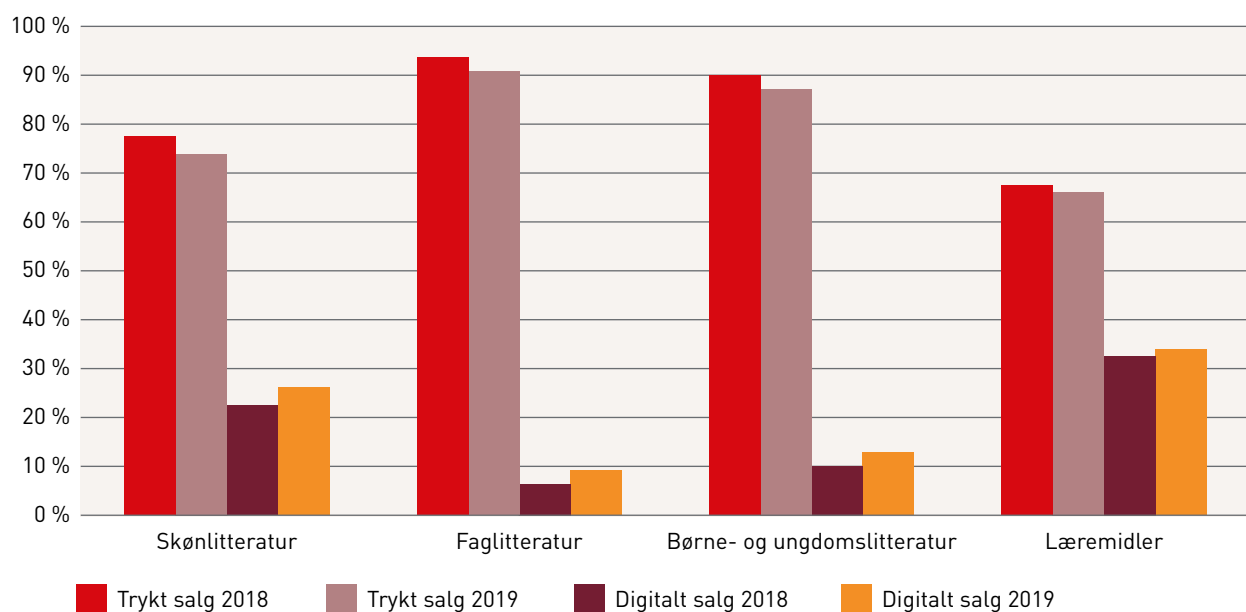
Figur 3.4

Figur 3.4: Forlagenes digitale omsætning fordelt på e-bøger, netlydbøger og andet digitalt salg (mio. kr.)

	2018	2019	Udvikling
E-bøger	58,7 (16,5 %)	69,3 (17,8 %)	18,1%
Netlydbøger	102,4 (28,8 %)	123,1 (31,5 %)	20,2%
Andet digitalt salg	194,3 (54,7 %)	198 (50,7 %)	1,9%
I alt	355,4 (100 %)	390,4 (100 %)	9,8%

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2019

Figur 3.5: Fordeling mellem trykt og digitalt salg 2018 og 2019

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2018 og 2018

Når vi ser på det digitale salg fordelt på de fire genrekategorier, stiger det digitale salgs andel på tværs af alle fire genrekategorier fra 2018 til 2019. Det er der som sådan ikke noget nyt i. Vi ser til gengæld en forskydning i fordelingen af væksten på genreniveau fra 2018 til 2019. Læremidler går fra at være den genre, der i de seneste år har haft den største vækst inden for det digitale salg, til at være den genre med lavest vækst (1,3 procentpoint fra 2018 til 2019) – en forventelig tendens, da den statslige støtte til udvikling af digitale læremidler udløb med udgangen af 2017. Den største vækst i det digitale salg finder vi i stedet inden for skønlitteratur, hvor det digitale salg er steget med 3,6 procentpoint fra 2018 til 2019. **Figur 3.5**

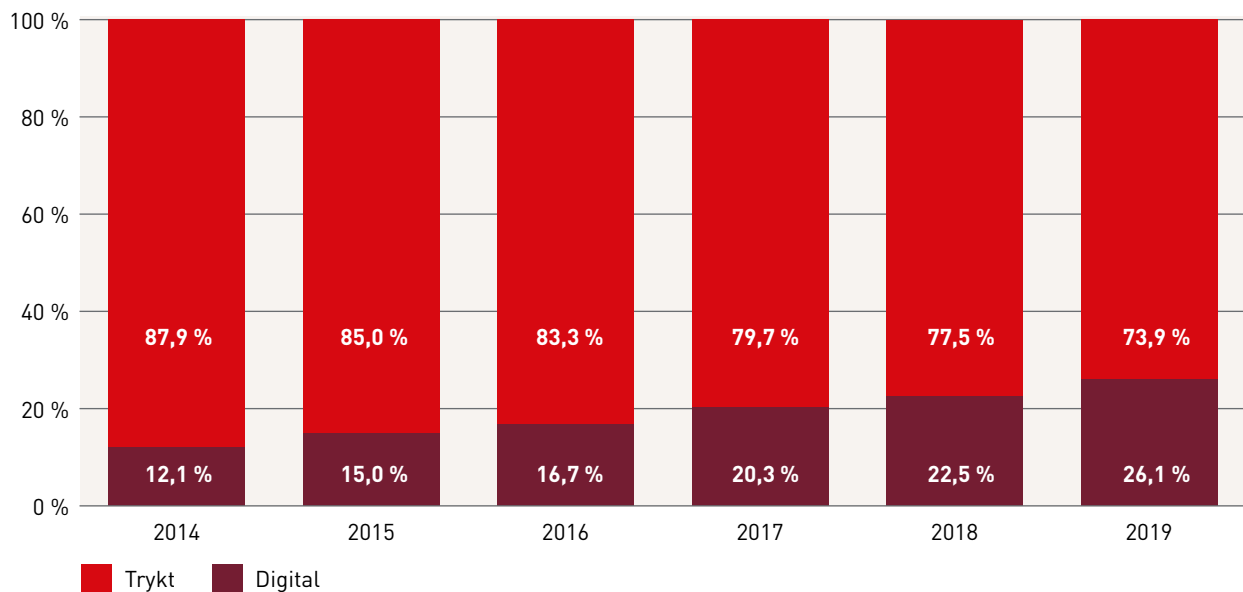
Ser vi nærmere på udviklingen af det digitale salg af skønlitteratur over en årrække, er salget

steget med 14 procentpoint fra 2014 til 2019. Det digitale salg i 2019 udgør således 26,1 % af det samlede salg inden for skønlitteratur (**figur 3.6**). Det skal ses i lyset af, at skønlitteraturen i et lille sprogområde som Danmark i forvejen er udsat, og hvordan der generelt kæmpes med at finde digitale forretningsmodeller, hvor man reelt kan tjene penge på sit 'produkt'. Det er derfor vigtigt fortsat at holde øje med denne udvikling og den indvirkning, den kan have på litteraturens vilkår i årene frem.

Onlinesalgets markedsandel stiger fortsat

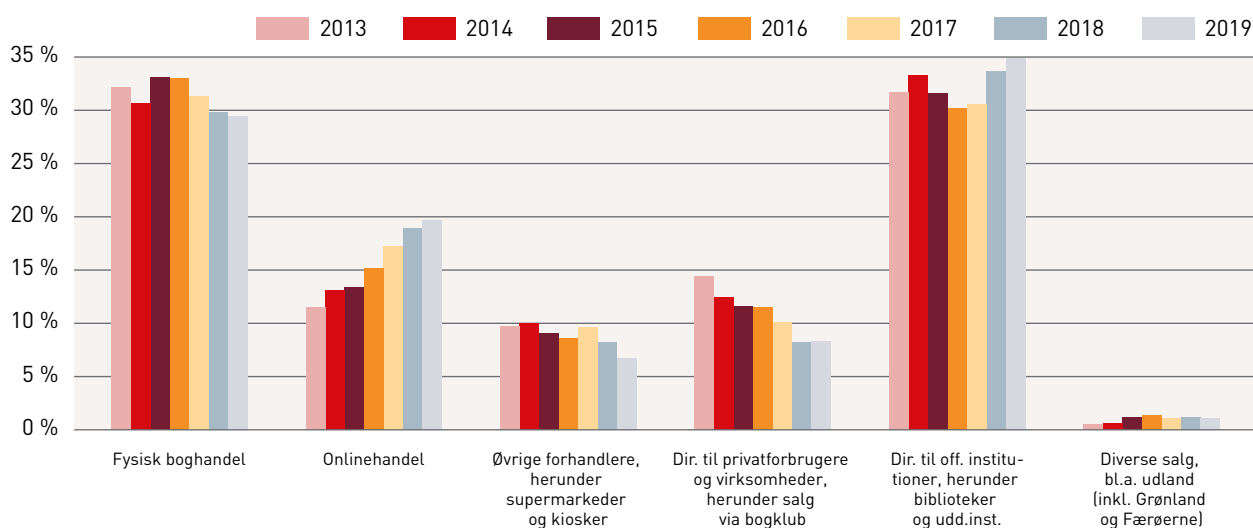
Når det kommer til forlagenes samlede omsætning fordelt efter salgskanaler, bekræfter tallene fra 2019 de seneste års udviklingsmønster. Både salget via fysiske boghandlere og direkte til offentlige institutioner ligger nogenlunde stabilt

Figur 3.6: Fordeling mellem trykt og digitalt salg – skønlitteratur

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2019

Figur 3.7: Total omsætning fordelt efter salgskanal

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

omkring 30 %. Dog ses konturer til dels en nedadgående kurve for de fysiske boghandlere (i 2019 er andelen dykket til 29,4 % – svarende til et fald på 3,7 procentpoint i forhold til toppunktet i 2015), dels en opadgående kurve for salg direkte til offentlige institutioner (i 2019 ligger andelen på 34,9 %, hvilket er en stigning på 4,7 procentpoint i forhold til lavpunktet i 2016). Den opadgående kurve er fortsat, selvom der ikke længere er statsstøtte til indkøb af digitale læremidler.

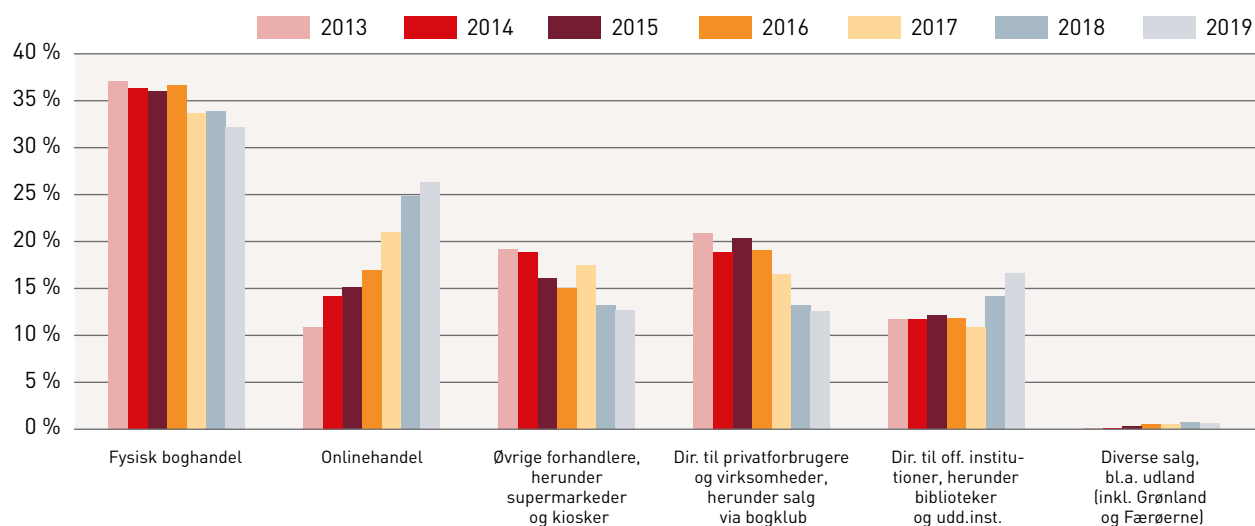
Den tredjestørste salgskanal er onlinehandel, som udgør 19,7 % af omsætningen i 2019. Tilbage i 2013 var det salget direkte til privatforbrugere mv., herunder bogklubber, der udgjorde den tredjestørste salgskanal. Den er nu faldet med

6,1 procentpoint, så den i 2019 står for 8,3 % af den totale omsætning. **Figur 3.7**

Onlinesalget er steget mest inden for skønlitteratur

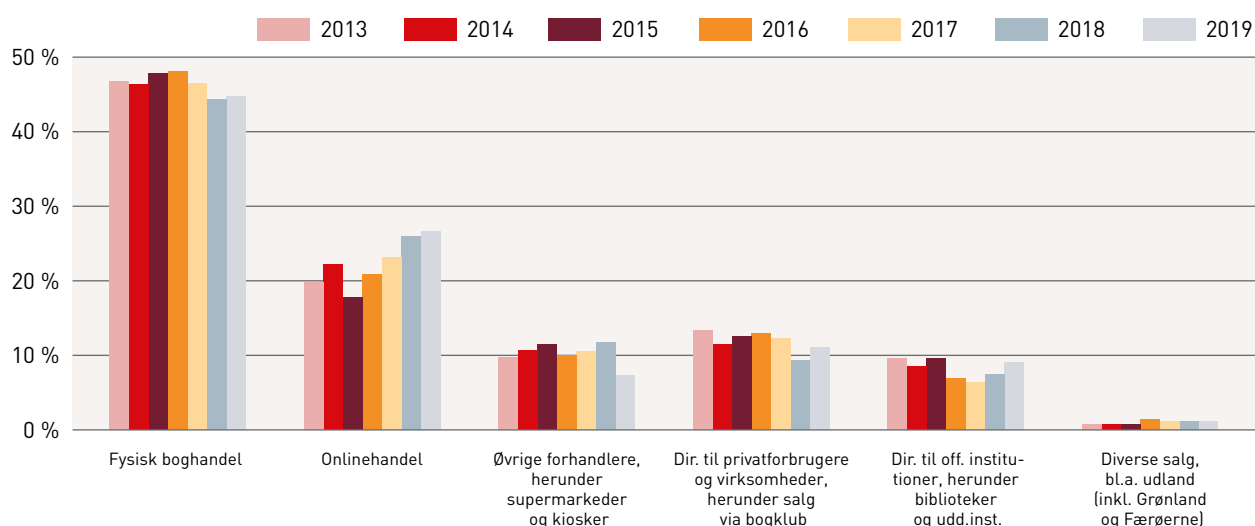
Når snittet på omsætningen lægges ned over de fire genrekategorier, ser vi igen de samme udviklingstendenser fra de seneste år slå igennem (**figur 3.8-3.11**). Den opadgående udviklingskurve for salg via internettet slår igennem inden for alle fire genrekategorier, men udviklingskurven er mest markant inden for omsætningen af skønlitteratur, hvor salget er steget med 15,4 procentpoint fra 2013 til 2019, hvor andelen udgør 26,3 % (**figur 3.8**). Faglitteratur er dog

Figur 3.8: Omsætning på skønlitteratur fordelt efter salgskanal

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

Figur 3.9: Omsætning på faglitteratur fordelt efter salgskanal

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

den genre, hvor onlinehandel i 2019 udgør den største omsætningsandel med 26,6 %, men her er udviklingen i omsætningsandelen siden 2013 til sammenligning kun på 6,8 procentpoint. **Figur 3.9**

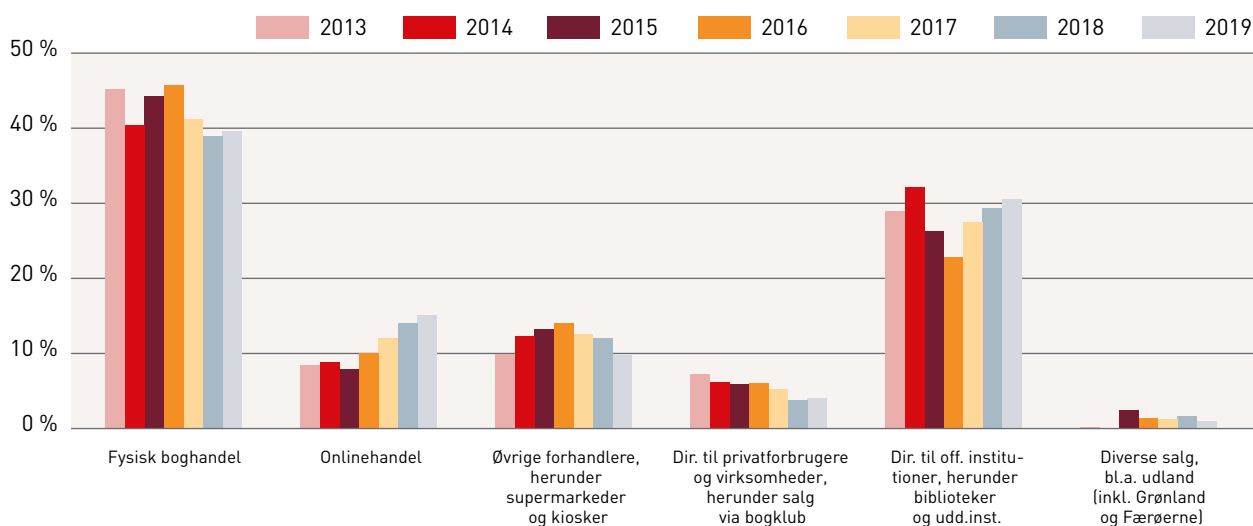
Det er også inden for skønlitteratur, at man i 2019 kan konstatere den største udligning mellem salg via fysiske boghandler (32,2 %) og onlinehandel (26,3 %) – forskellen er på blot 5,8 procentpoint i andelen af omsætningen. Til sammenligning er omsætningsandelen for fysiske boghandler og onlinehandel inden for faglitteratur og børne- og ungdomslitteratur på henholdsvis 18,1 procentpoint (**figur 3.9**) og 24,5 procentpoint (**figur 3.10**) i boghandlens favør.

Dette mønster kunne indikere, at det særligt er skønlitteratur, vi køber på nettet, og dermed er skønlitteraturen på den ene side særligt udsat for et kommercielt prispres, og på den anden side har den generelt set et potentielt bredere marked at operere indenfor. Udviklingen af det digitale salgs indvirkning på faglitteratur og litteratur til børn og unge går noget langsommere.

Bogsalget via supermarkeder er i tilbagegang

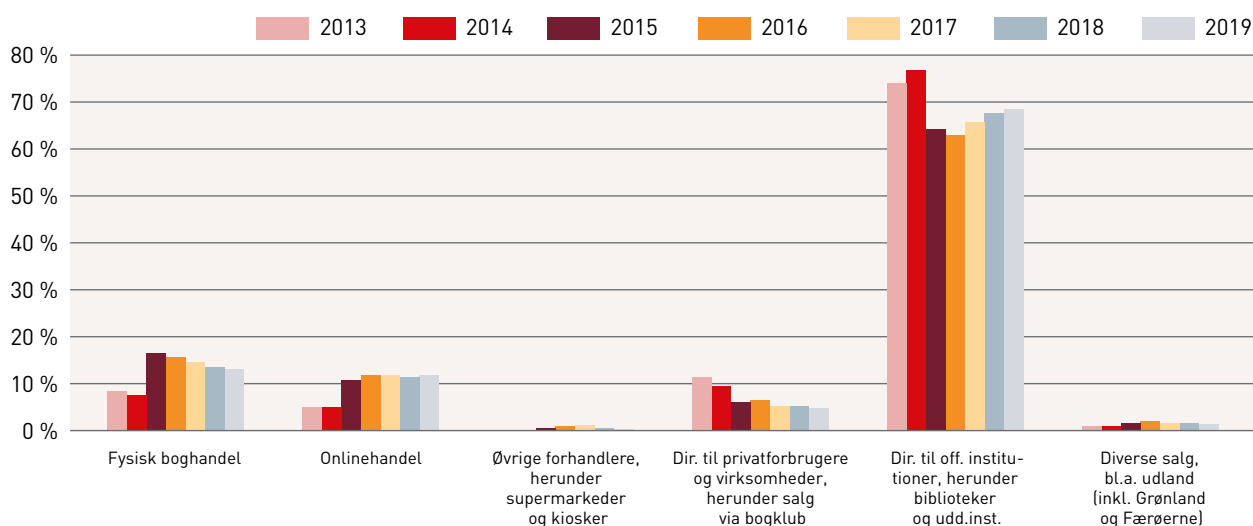
Supermarkedets andel af omsætningen er generelt også nedadgående, og tendensen forstærkes i 2019. Det største fald fra 2018 til 2019 ses inden for faglitteratur, hvor andelen er faldet med 4,5 procentpoint (**figur 3.9**). Ser vi på supermar-

Figur 3.10: Omsætning på børne- og ungdomsbøger fordelt efter salgskanal

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

Figur 3.11: Omsætning på skole- og lærebøger fordelt efter salgskanal

Kilde: Danske Forlags årsstatistik 2013-2019

kedets omsætningsandel fra 2013 og frem, finder man det største fald inden for skønlitteratur – her er andelen faldet med 6,5 procentpoint fra at udgøre 19,2 % af omsætningen af skønlitteratur i 2013 til en andel på 12,7 % i 2019 (figur 3.8). En del af forklaringen kan være, som Danske Forlag konstaterer i deres årsstatistik, at bogåret i 2019 bød på knap så mange bestsellere, og netop bestsellere udgør en væsentlig del af supermarkedernes sortiment af bøger⁴.

⁴ Jf. Bog- og Litteraturpanelets specialrapport *Sortiment af bøger i fysiske bogudsalg i Danmark*, Marie Bilde Rasmussen, 2017.

3.2 DANSKERNES BOGKØBSVANER

Undersøgelsen *Danskernes Bogkøb* er blevet gennemført siden november 2000 af Danske Forlag og Boghandlerforeningen. Undersøgelsens hyppighed og spørgsmål har varieret over tid. Siden 2015 er undersøgelsen foretaget én gang om året, og i den sammenhæng er det værd at bemærke, at eftersom den årlige undersøgelse foretages i februar, kan sæsonbetingede begivenheder have en afsmittende effekt på besvarelserne, i og med at respondenterne blandt andet skal forholde sig til seneste bogindkøb og

købsvaner inden for de seneste tre måneder, og inden for denne periode falder en typisk travl tid for bogsalg, nemlig julegavesalget. I 2020 er undersøgelsen blevet opdateret med et spørgsmål, der skal måle, hvor mange der abonnerer på en tjeneste, hvor man kan streame e-bøger og lydbøger – også hvis man fx har adgang via sit mobilabonnement.

Danskernes digitale bogkøbsvaner og adgang via streaming

Danskernes købsvaner rykker i stigende grad over på digitale platforme. Det gælder også udviklingen inden for danskernes bogkøb. Derfor er det bemærkelsesværdigt, at bogkøb via internetboghandler falder med 4,9 procentpoint fra 2019 til 2020. Dette kompenseres dog delvist med en stigning inden for streamingtjenester på 2,3 procentpoint. Sammenlagt står streamingtjenester og internetboghandler for 21,4 % af bogkøberes seneste bogkøb, og det er 2,6 procentpoint mindre end året før. **Figur 3.12**

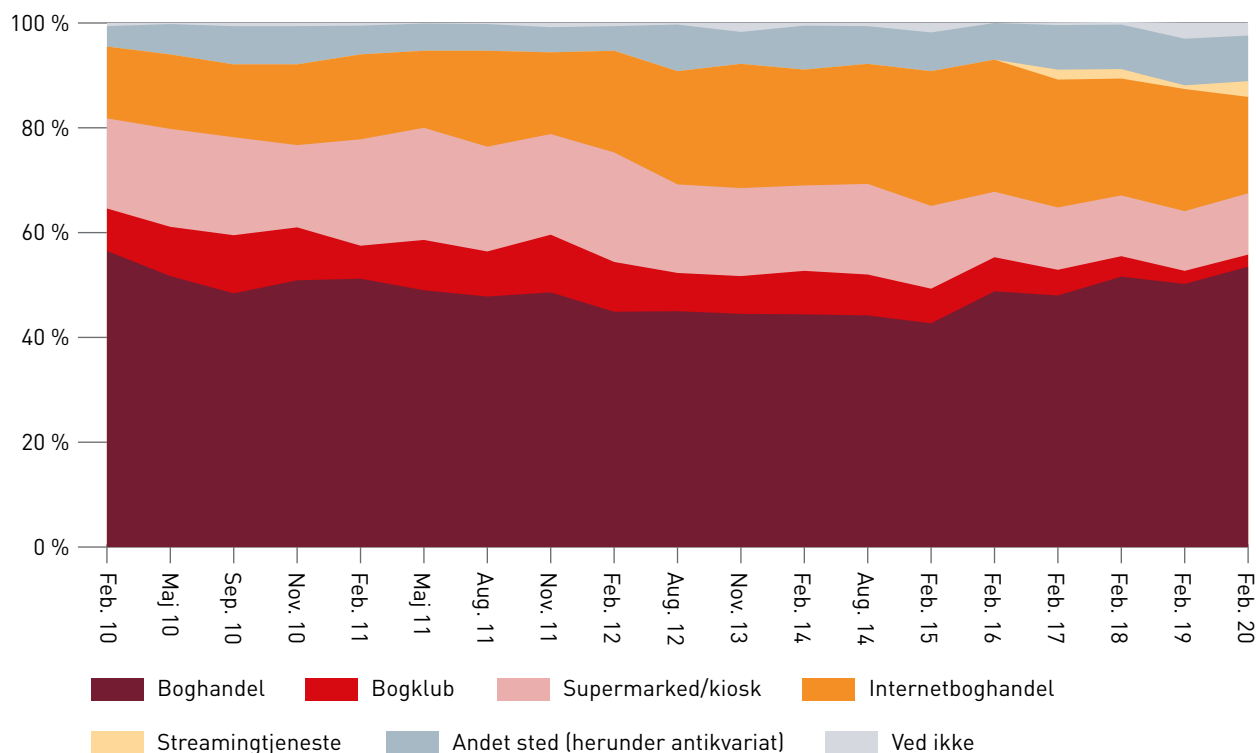
Figur 3.13: Abonnerer du på en tjeneste, hvor man kan streame e-bøger eller lydbøger?

Ja, som et betalt abonnement	12,6%
Ja, som en del af et andet abonnement (fx et mobilabonnement)	4,8%
Nej	82,2%
Ved ikke	0,3%

Kilde: Danskernes bogkøb – udvikling 2019-2020

Med årets undersøgelse spørges der for første gang ind til, om man abonnerer på en streamingtjeneste for e-bøger og netlydbøger, og her svarer 12,6 %, at de betaler for et streamingabonnement, og 4,8 % svarer, at de har et abonnement som en del af et andet abonnement, fx et mobilabonnement. Samlet set er det dermed 17,4 % af den voksne del af befolkningen, der abonnerer på en streamingtjeneste med e-bøger eller netlydbøger. Set i lyset af den igangværende udvikling på streamingmarkedet, bliver det interessant i de kommende år at følge udviklingen i andelen, der abonnerer på en bogstreamingtjeneste. **Figur 3.13**

Figur 3.12: Forhandler af seneste bogkøb

Kilde: Danskernes bogkøb. Betegnelsen "bøger" dækker over både skønlitteratur, børnebøger, undervisningsbøger og faglitteratur og i alle formater: både trykte bøger, e-bøger og netlydbøger, og for de digitale formater er både downloads og streaming medregnet

Figur 3.14: Adgang til seneste læseoplevelse

	2017	2018	2019	2020
Jeg købte den i en boghandel (her menes fysisk butik)	20,0%	21,3%	19,5%	19,1%
Jeg lånte den fysisk på biblioteket	13,1%	11,4%	13,4%	13,2%
Ved ikke	12,5%	13,3%	14,3%	13,1%
Jeg fik den som gave	12,3%	12,3%	13,8%	11,8%
Jeg lånte den af familie eller venner	8,6%	7,6%	6,4%	7,7%
Jeg købte den i en dansk internetboghandel	7,8%	7,6%	9,3%	7,2%
Jeg fik den på anden vis	6,6%	6,3%	7,3%	5,5%
Jeg købte den i en kiosk, et supermarked eller et varehus	5,2%	5,3%	4,0%	4,5%
Jeg købte den gennem en bogklub	3,1%	2,7%	2,0%	1,8%
Jeg streamede den gennem en abonnements-tjeneste	3,0%	3,4%	2,7%	6,9%
Jeg købte den i en udenlandsk internetboghandel	2,3%	2,8%	0,9%	1,2%
Jeg købte den brugt – i et antikvariat, på et marked eller i en genbrugsbutik	1,7%	2,6%	1,8%	2,6%
Jeg lånte den på eReolen	1,7%	2,0%	3,3%	3,6%
Jeg købte den brugt – privat	1,2%	0,8%	0,7%	0,5%
Jeg downloadede den uden at skulle betale	1,2%	0,8%	0,5%	1,3%

Kilde: Danskernes bogkøb

Boghandlens position er stabil

Den fysiske boghandel er ifølge “Danskernes Bogkøb” fortsat det sted, hvor flest foretager deres bogindkøb. I 2020 forstærkes denne position med en stigning på 3,6 procentpoint, så den fysiske boghandel udgør 53,5 % af de samlede seneste bogkøb (figur 3.12). Det skal bemærkes, at udgangspunktet for “Danskernes Bogkøb” er den individuelle danskers købsadfærd, og derfor belyser undersøgelsen forholdene ud fra dette perspektiv. Hvis vi fx ser på den samlede omsætning af bøger, udgør forlagenes direkte salg til offentlige virksomheder osv. lidt mere end den fysiske boghandel (figur 3.7). Med til det samlede billede hører også, at den fysiske boghandel samlet set står for knap en tredjedel af omsætningen.

Danskernes bogkøbsfrekvens

Dykker vi ned i, hvor ofte folk køber én eller flere bøger, er det positivt, at der er en fremgang på 3,6 procentpoint i andelen, der har foretaget bogindkøb inden for de seneste tre måneder. 35,9 % svarer således, at de har købt én eller flere bøger inden for de seneste tre måneder. 46,2 % svarer, at de ikke har købt en bog inden for de seneste 12 måneder. Ser vi på udviklingen

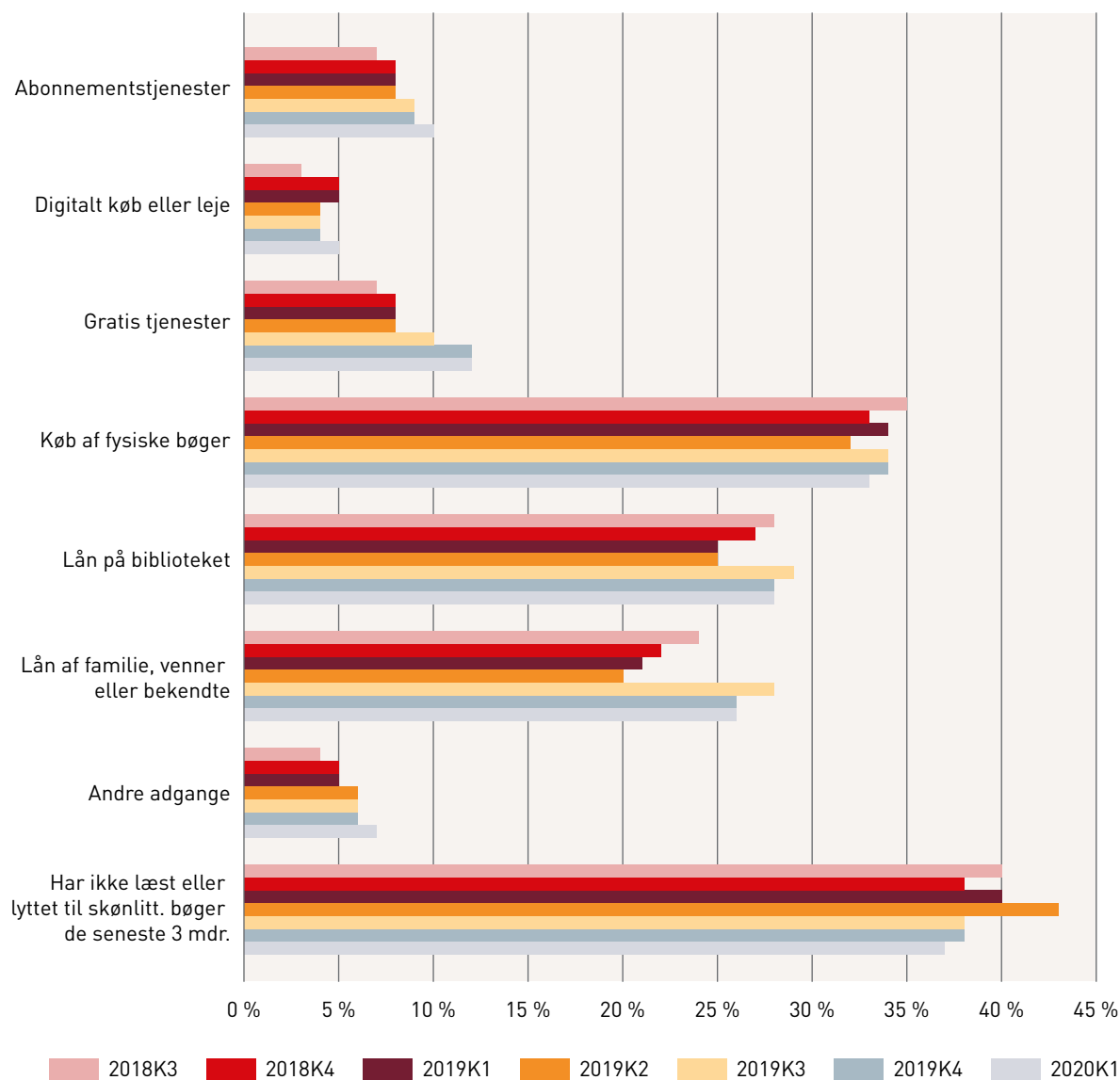
over de seneste 20 år, danner der sig konturerne af et mønster, hvor der er lige så mange, der køber bøger på årlig basis, men vi køber ikke nær så ofte bøger i dag som tidligere. Man kunne sige, at danskernes bogkøbsfrekvens generelt har været lidt faldende, når vi ser på fordeling mellem bogkøb inden for tre måneder og bogkøb inden for 12 måneder. I 2001 købte ca. 41 % én eller flere bøger inden for tre måneder, mens det i 2020 var faldet til 35,9 %.⁵

Hvor får voksne danskere adgang til læseoplevelser?

Når vi ser nærmere på udviklingen af, hvordan voksne danskere har fået fat i den seneste bog, de har læst eller lyttet til, har mønstret kun små udsving i løbet af de sidste fire år, hvor vi har målinger fra. Det er fortsat den fysiske boghandel, der står for den største andel med 19,1 %. Den største fremgang finder man inden for streaming, som i 2020 står for en andel på 6,9 %, hvilket er en fremgang på 4,2 procentpoint i forhold til året før. De største fald fra 2019 til 2020 ser vi inden for henholdsvis køb via en dansk

⁵ Kilde: Danskernes Bogkøb. Tendenser 2001-2020, Danske Forlag og Boghandlerforeningen, <https://boghandlerforeningen.dk/wp-content/uploads/2016/08/danskernes-bogkoeb-tendenser-2001-2020.pdf>

Figur 3.15: Hvordan får du adgang til skønlitteratur?

Kilde: Kulturvaneundersøgelserne, Danmarks Statistik, KVIHYP01 og KVULIT02

internetboghandel (-2,1 procentpoint til en andel på 7,2 %) og “fik den som gave” (-2 procentpoint til en andel på 11,8 %). **Figur 3.14**

I Kulturvaneundersøgelserne foretaget af Danmarks Statistik kan man få et specifikt indblik i, hvordan danskerne får adgang til skønlitteratur. Undersøgelsen foretages en gang i kvartalet, og der er generelt ikke de store udsving på tværs af de kvartalsvise svar. De tre primære adgangskilder til skønlitteratur er som forventet køb af fysiske bøger, lån på biblioteket og lån af familie, venner og bekendte. Det bliver interessant i de kommende år at følge udviklingen i adgangskilder særligt inden for abonnementstjenester som Mofibo og Storytel, og gratis

tjenester, som i de syv kvartaler, der på nuværende tidspunkt er data fra, i gennemsnit ligger på henholdsvis 9,3 % og 8,4 %. **Fig. 3.15**

I Kulturvaneundersøgelserne fremgår også procentsatsen på, hvor mange der ikke har læst eller lyttet til skønlitteratur de seneste tre måneder. Her ligger procentsatsen og svinger mellem 37 % og 43 %, og gennemsnittet for 2019 er på 39,8 %.

the 1990s, the number of people with diabetes has increased in all industrialized countries (1).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2). The prevalence of diabetes is expected to increase in the next decades, because of the increase in the number of people with diabetes in all industrialized countries (1).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

Diabetes is a chronic disease with a high prevalence. In the Netherlands, the prevalence of diabetes is 6.5% (2).

4

DISTRIBUTION AF BØGER OG LITTERATUR – FOLKEBIBLIOTEKERNE

Hovedpointer:

- Udlånet af netlydbøger fortsætter med at stige år for år, og i 2019 er det væsentligt højere, end udlånet af fysiske lydbøger nogensinde har været.
- For første gang i ti år sker der ikke et fald i antallet af folkebibliotekernes udlån af fysiske bøger.
- Sammenlægges fysiske og digitale udlån fra folkebibliotekerne, ses en stigning i antallet af udlån på 4 %.

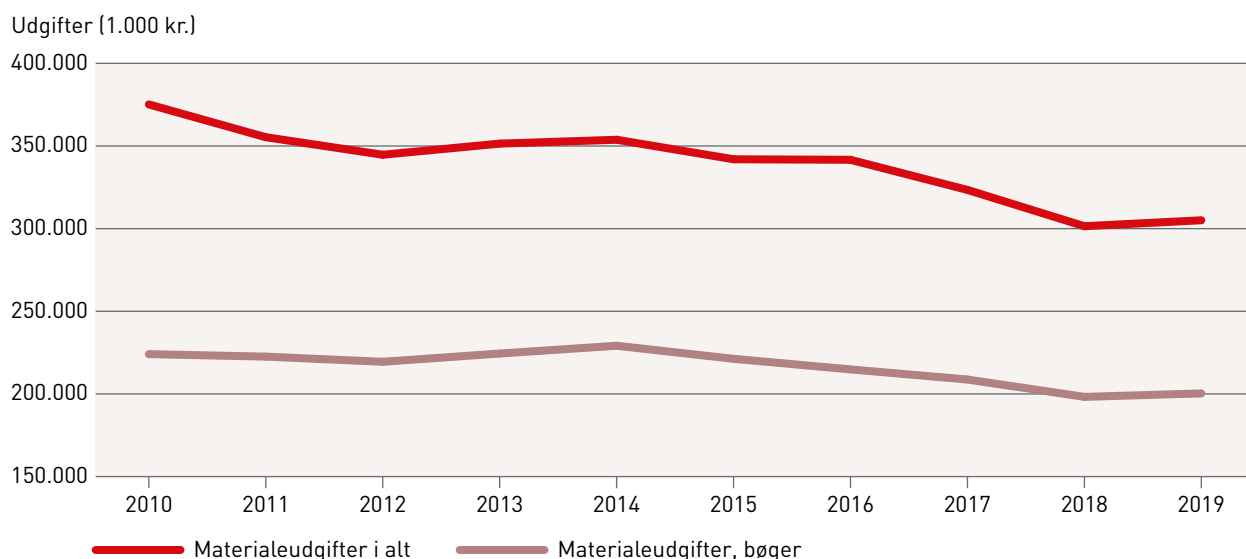
4.1 FOLKEBIBLIOTEKERNES UDGIFTER, BESTAND OG UDLÅN

Fra 2018 til 2019 ses der en lille stigning i folkebibliotekernes materialeudgifter, både overordnet og i den del, der er øremærket indkøb af bøger. Det ændrer dog ikke ved, at materialeudgifterne til bøger er faldet med ca. 24 mio. kr. siden 2010, og i denne fremstilling er der ikke taget højde for inflation. **Figur 4.1**

Eksemplarbestanden af trykte bøger på folkebiblioteket har også været faldende en årrække. Fra 2018 til 2019 er antallet af eksemplarer faldet fra 14,6 mio. eksemplarer til 14,1 mio. eksemplarer, svarende til et fald på 3,7 %. **Figur 4.2**

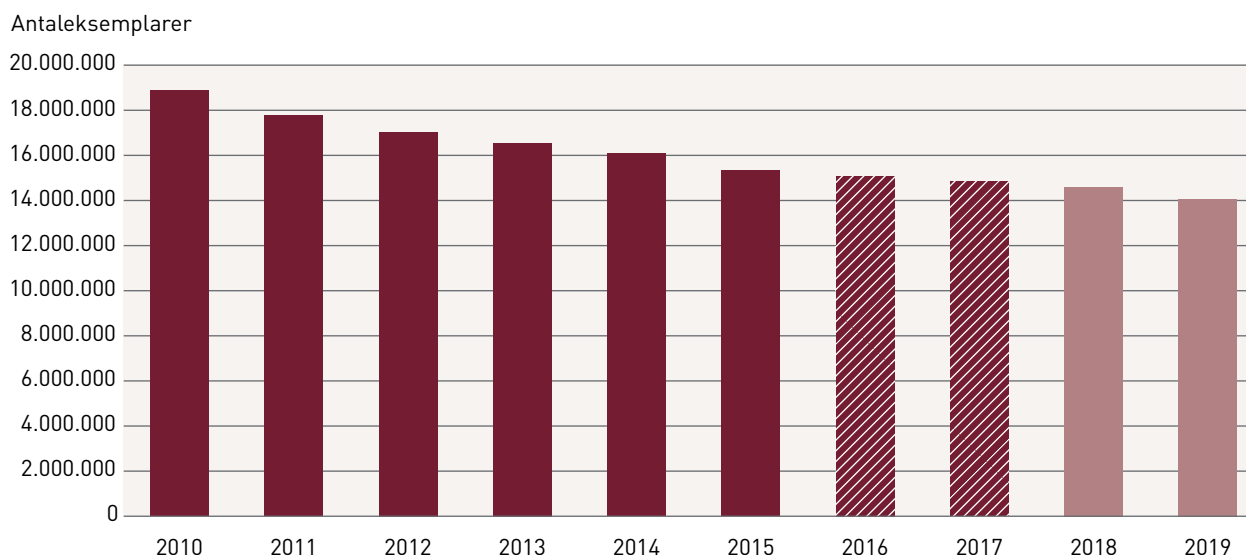
Udlånet af trykte bøger har også været faldende i en længere årrække, men fra 2018 til 2019 kan der faktisk registreres en lille stigning på 40.951 udlån. En forsigtig tolkning kunne være, at udlånet af fysiske bøger har fundet sit nye leje i et moderne mediebillede, men det bli-

Figur 4.1: Folkebibliotekernes materialeudgifter

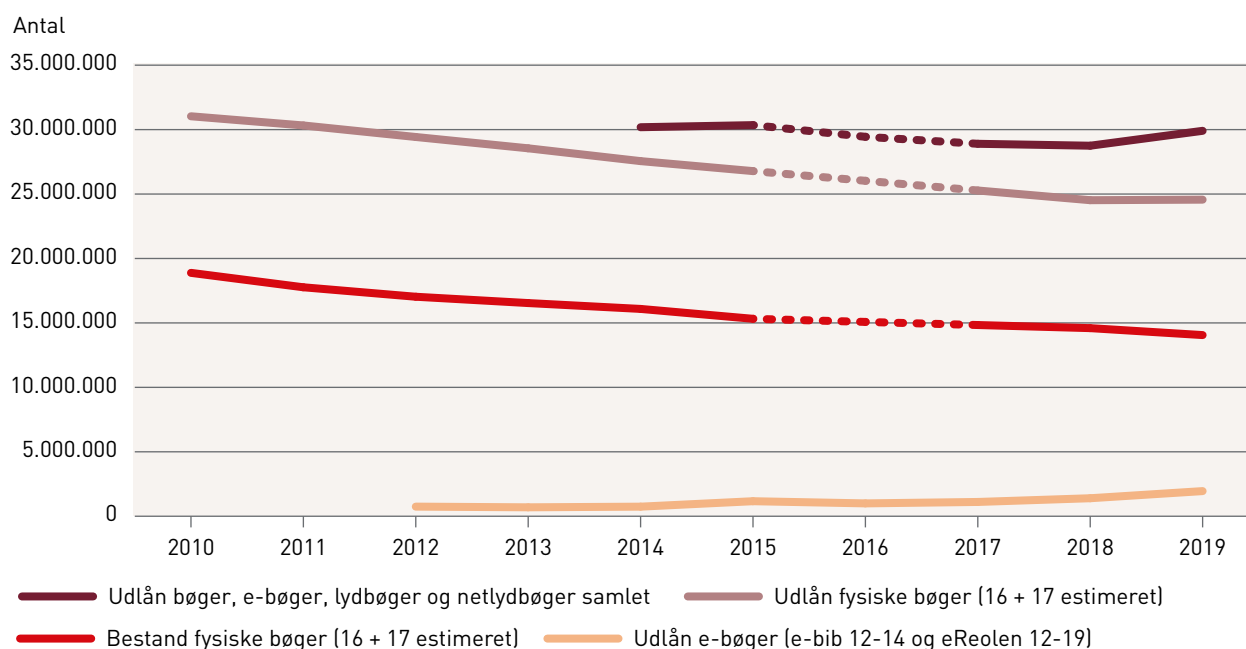
Kilde: Danmarks Statistik, BIB6

Figur 4.2: Bestand af bøger på folkebibliotekerne

Kilde: Danmarks Statistik, BIB1. Data for 2016 og 2017 er estimerede. Bestanden opgøres derudover forskelligt fra 2009-2015 og fra 2018-2019

Figur 4.3: Udlån og bestand af bøger på folkebibliotekerne

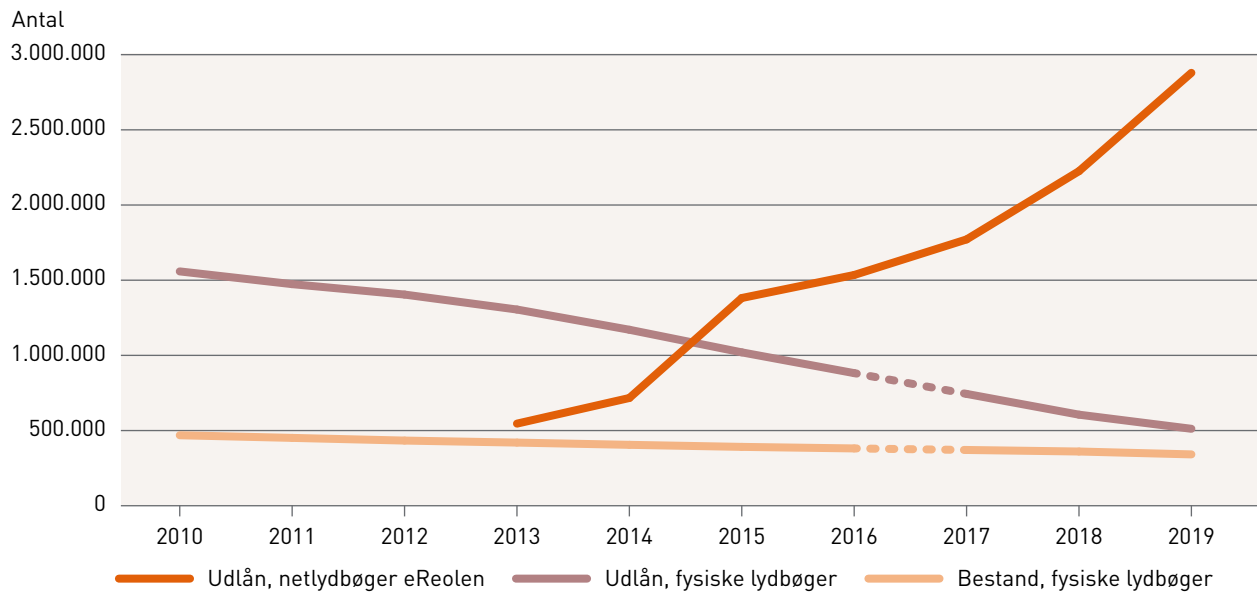
Kilde: Biblioteksstatistikken, Danmarks Statistik, eReolens månedsstatistik fra netbib.dk samt data fra e-bib

ver vi selvfølgelig meget klogere på de kommende år. Sammenlægger man de fysiske og digitale udlån, kan der konstateres en større stigning fra 2018 til 2019, fra 28.750.574 udlån i 2018 til 29.905.323 udlån i 2019 svarende til en stigning på 4 %. **Figur 4.3**

Udlånet af fysiske lydbøger er blevet reduceret med to tredjedele over de seneste ti år. Til gengæld fortsætter udlånet af netlydbøger med at stige år for år, og i 2019 er det væsentligt højere, end udlånet af fysiske lydbøger nogensinde har været i den periode, grafen dækker.

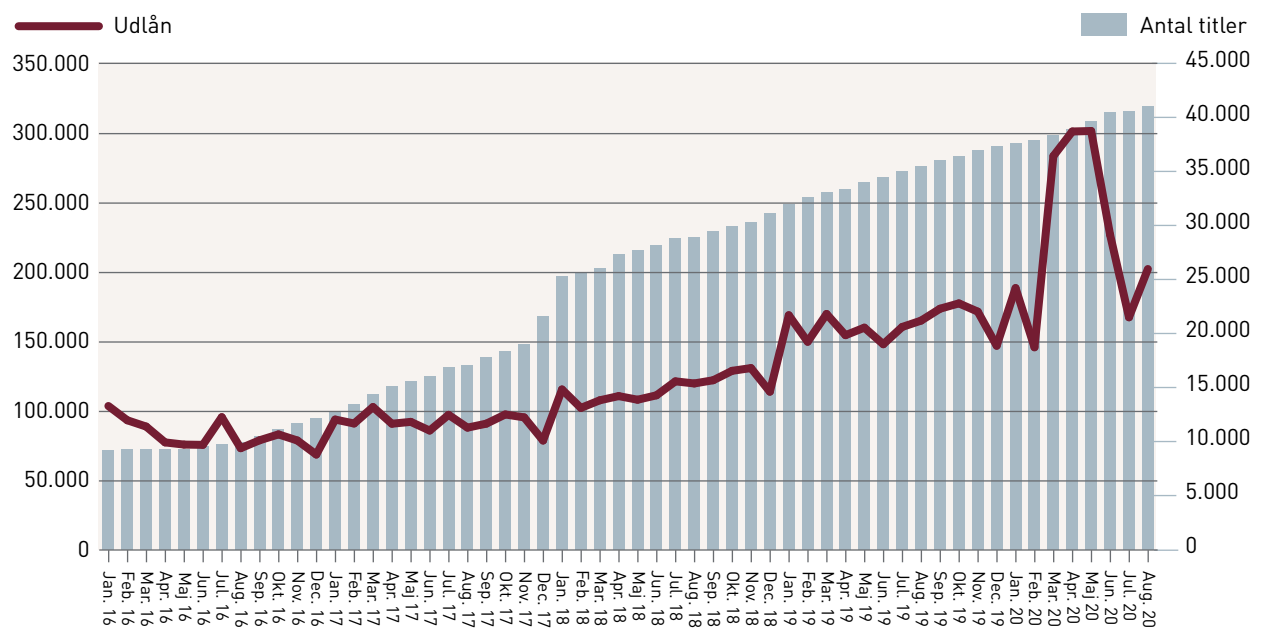
Netop det paradoks, at der bliver lyttet til bøger som aldrig før i en periode, hvor læsning generelt stagnerer (se kapitel 5), siger noget om, hvor vigtigt det er, at netlydbogen som format er lettilgængelig og kan bæres med hvor som helst. For i princippet er indholdet jo uændret, det er en oplæsning af en tekst, så den store forskel er, at netlydbogen i kraft af smartphonen bliver bragt med overalt og dermed også kan lyttes til overalt, hvor cd'en kræver en cd-afspiller eller en (sammenlignet med smartphonen) uhandy discman. **Figur 4.4**

Figur 4.4: Udlån og bestand af lydbøger på folkebibliotekerne

Kilde: Danmarks Statistik og eReolens månedsstatistik fra netbib.dk

Figur 4.5: E-bøger på eReolen – titler og udlån

Kilde: Månedstatistik for eReolen fra netbib.dk

eReolens udlånstal offentliggøres månedsvist, og dermed er der allerede nu mulighed for at kigge nærmere på, hvordan udlånet af digitale bøger har udviklet sig under nedlukningen af Danmark. Normalt plejer årets højeste udlån af e-bøger at kunne observeres i juli, hvor de fleste folk holder ferie, og der er god tid til at læse. Men i 2020 er der ikke meget, der har været, som det plejer. Nedlukningen af Danmark i foråret 2020, som coronavirusen medførte, er tydelig at aflæse i eReolens månedlige udlånstal. Således er udlånene i marts, april og maj mar-

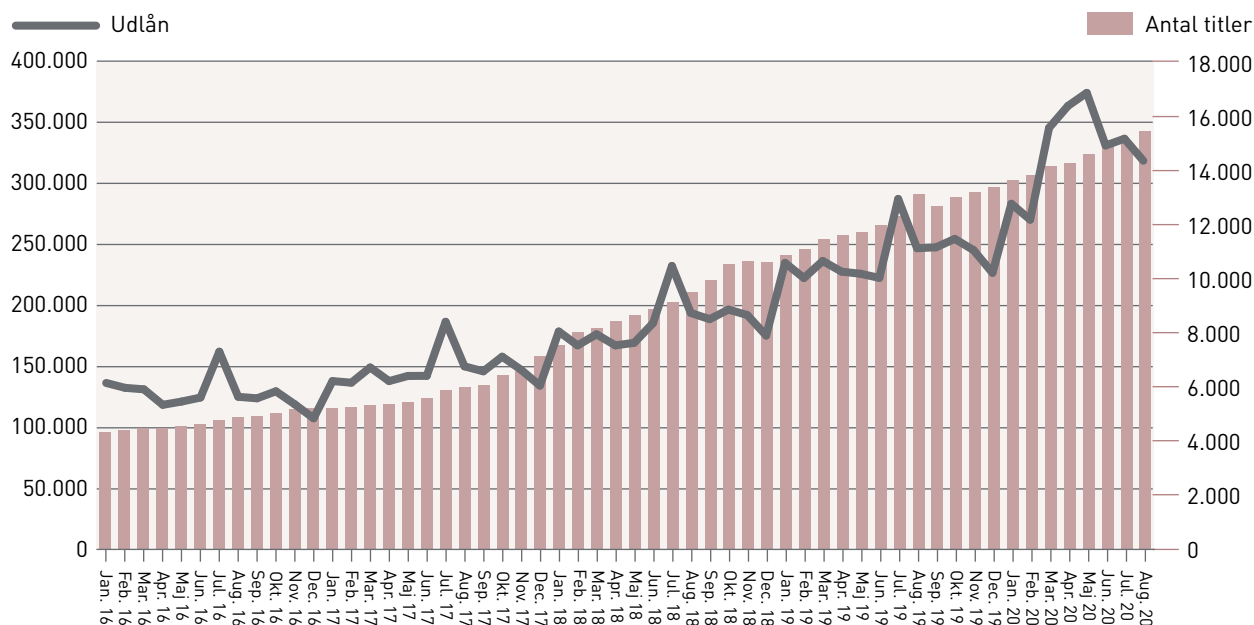
kant højere end den tilsvarende periode sidste år, og selv sommerferieudlånet når ikke tilnærmelsesvist samme udlånsniveau⁶. **Figur 4.5**

Tendensen er også slået igennem på forlagsniveau, hvor eksempelvis Gyldendals digitale salg ifølge halvårsregnskabet nu udgør 45 % sammenlignet med 37 % i samme periode sidste år⁷.

⁶ Hvis man ønsker mere viden om dette emne, er der blandt andet udarbejdet en undersøgelse af den socioøkonomiske baggrunds betydning for børns digitale udlån under corona-nedlukningen: <https://samf.ku.dk/nyheder/nedlukningen-oegede-uligheden-i-boerns-bibliotekslaan/>

⁷ "Gyldendal-topchef: Digitalt løft af kerneforretningen har været bunden opgave". <https://mediawatch.dk/Medienyt/Boeger/article12367778.ece>

Figur 4.6: Netlydbøger på eReolen – titler og udlån

Kilde: Månedstatistik for eReolens netlydbøger fra netbib.dk

Figur 4.7: Udlån fordelt på køn – 1. og 2. kvartal 2020

	1. kvartal 2020				2. kvartal 2020			
	Lånere i befolkningen		Udlån pr. låner		Lånere i befolkningen		Udlån pr. låner	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Folkebibliotekerne	6,4 %	14,6 %	9,3	9,5	3,4 %	8,7 %	7,5	8,0
eReolen	3,9 %	7,6 %	4,6	4,8	4,1 %	8,4 %	5,5	5,7

Kilde: Danmarks Statistik, IBIB1 2020K2

Tendensen går igen, når det kommer til eReolens udlån af netlydbøger, men springet i forårsmånederne er dog knap så iøjnefaldende som for e-bøgernes vedkommende. Det er også værd at bemærke, at udlånet af e-bøger i forårsmånederne 2020 næsten er på niveau med udlånsniveauet for netlydbøger, hvor e-bøgernes udlånstal normalt er noget lavere. **Figur 4.6**

4.2 FOLKEBIBLIOTEKERNES BRUGERE

Som noget nyt udgiver Danmarks Statistik fra i år en individbaseret biblioteksstatistik. Ved at bruge det CPR-nummer, der anvendes i forbindelse med udlånet af en bog, kan Danmarks

Statistik supplere med en række yderligere oplysninger om personen. Det hele summer naturligvis op og anonymiseres, så det ikke er muligt at udpege enkeltindivider. Projektet er særlig interessant, fordi det kan skabe ny viden om dem, der låner bøger på bibliotekerne.

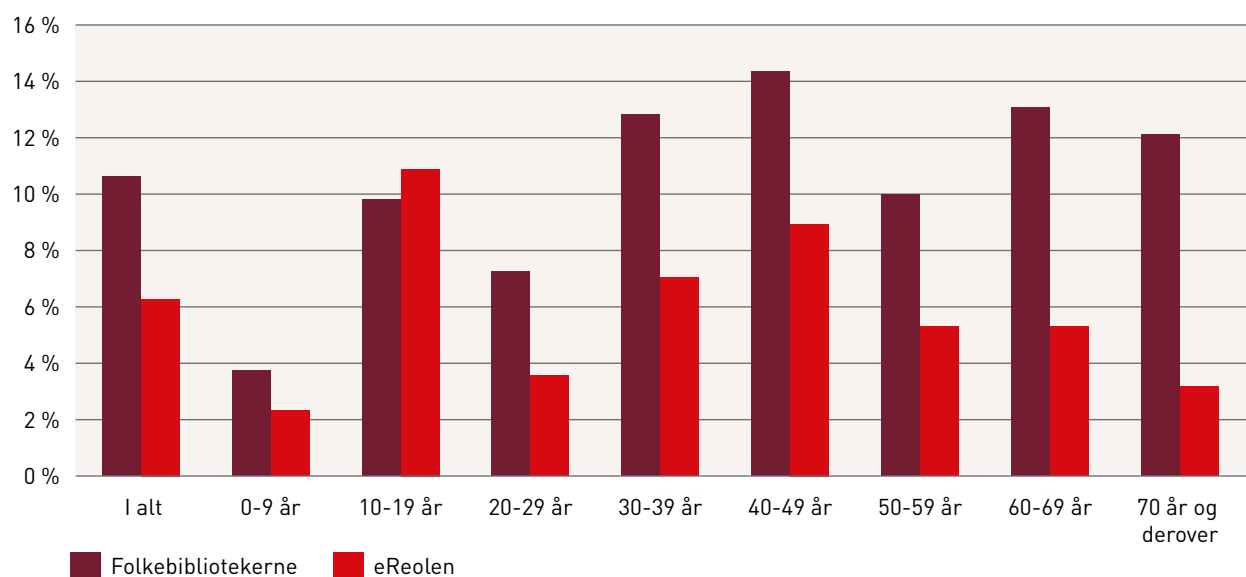
Data fra undersøgelsen offentliggøres kvartalsvist, og på grund af den særlige situation, coronavirusens indtog i Danmark har medført, er der ret store forskelle på de to kvartaler, der præsenteres her. Derfor er det nok mest reelt at fokusere på første kvartal, hvor situationen endnu var nogenlunde normal. I første kvartal 2020 var 14,6 % af landets kvinder mindst én tur på folkebiblioteket. For mænd var tallet 6,4 %. 7,6 % af landets kvinder brugte eReolens tilbud i

Figur 4.8: Lånere som andel af befolkningen fordelt på regioner 1. og 2. kvartal 2020

	1. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020	2. kvartal 2020
	Folkebibliotekerne		eReolen	
Hele landet	10,6 %	6,1 %	6,3 %	6,9 %
Region Hovedstaden	12,1 %	6,7 %	6,5 %	7,2 %
Region Sjælland	10,0 %	5,6 %	5,1 %	5,7 %
Region Syddanmark	9,8 %	5,7 %	5,8 %	6,5 %
Region Midtjylland	10,4 %	6,4 %	7,3 %	8,0 %
Region Nordjylland	9,9 %	5,9 %	6,0 %	6,6 %

Kilde: Danmarks Statistik, IBIB1 2020K1+2

Figur 4.9: Andel af lånere fordelt på aldersgrupper 1. kvartal 2020

Kilde: Danmarks Statistik, IBIB2 2020K1

første kvartal, mens 3,9 % af mændene benyttede sig af muligheden. Der er ikke stor forskel på, hvor mange titler den enkelte person så lånte, da han/hun var på biblioteket. I andet kvartal falder besøgsraten for begge køn på det fysiske folkebibliotek (der jo var lukket en stor del af kvartalet), mens der er en mindre fremgang i lånene på eReolen. **Figur 4.7**

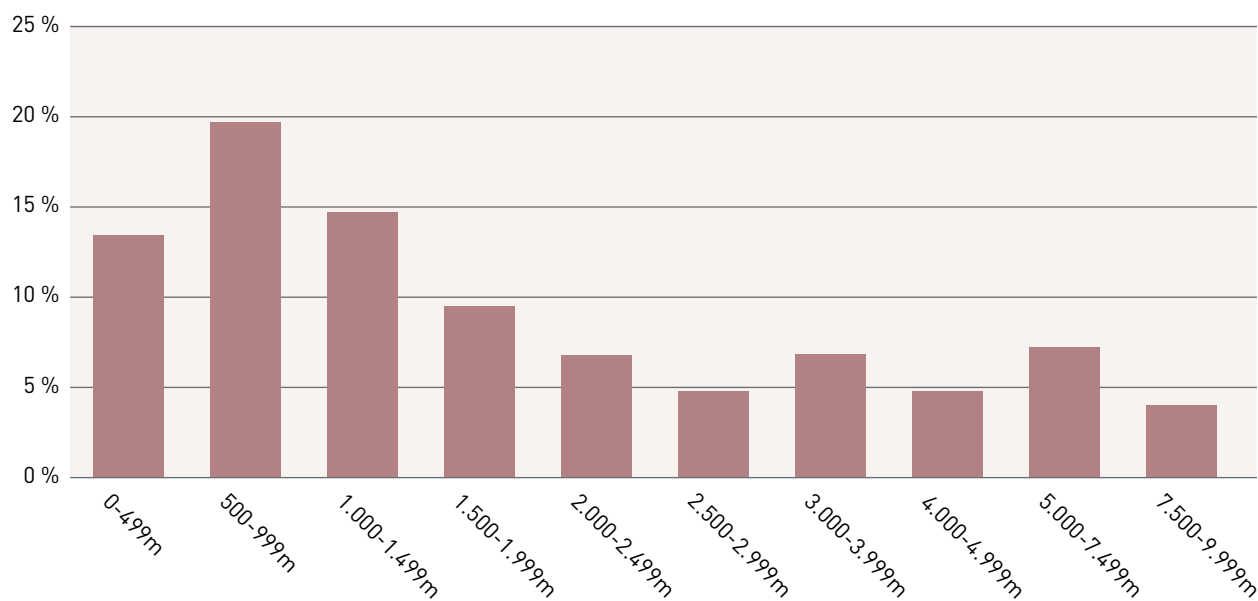
Region Hovedstaden er den region, der procentuelt har flest brugere af folkebiblioteket blandt deres befolkning i første kvartal af 2020. Herefter følger Region Midtjylland og Region Sjælland. I andet kvartal udvises forskellene stort set mellem regionerne. For eReolens vedkommende er det region Midtjylland, der har

den største andel af lånere blandt deres borgere i første kvartal 2020. Der er ikke de store forskelle at spore i andelen af digitale lånere blandt de øvrige regioner. **Figur 4.8**

Fordelt efter alder bliver det tydeligt, at de 40-49-årige er den aldersgruppe, der har flest lånere på folkebiblioteket. Foruden de 0-9-årige (som formentlig kun i begrænset omfang er i besiddelse af et lånerkort) er de 20-29-årige den gruppe med færrest lånere på folkebiblioteket. De 10-19-årige er den eneste aldersgruppe, der har en højere andel af lånere på eReolen end på det fysiske folkebibliotek. **Figur 4.9**

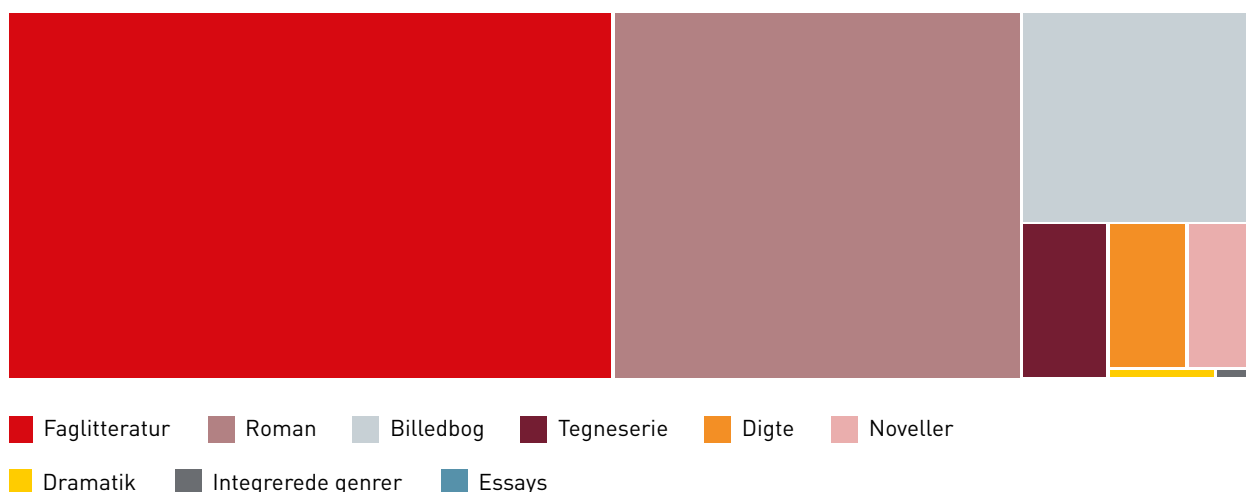
Tager vi hele populationen af lånere og fordeler dem efter, hvor langt de har fra deres

Figur 4.10: Lånere fordelt efter afstand fra bopæl til nærmeste folkebibliotek

Kilde: Danmarks Statistik, IBIB4 2020K1

Figur 4.11: Folkebibliotekernes indkøb af titler udkommet i 2019

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

bopæl til det nærmeste folkebibliotek, bliver det tydeligt, at afstanden spiller en rolle. Knap 48 % af lånerne fra første kvartal 2020 bor inden for 1.500 meter af deres nærmeste folkebibliotek.

Figur 4.10

4.3 FOLKEBIBLIOTEKERNES INDKØB OG UDLÅN AF NYE TITLER

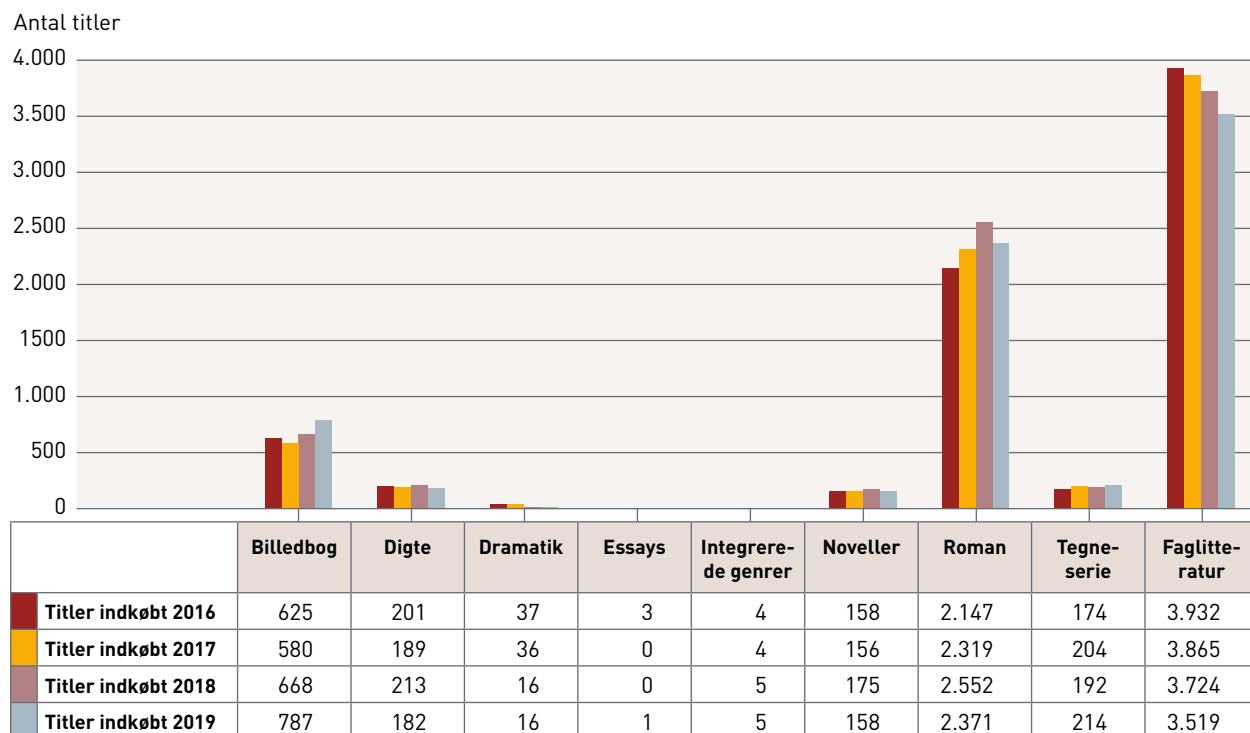
Målt på antallet af unikke titler er det i 2019 faglitteraturen, der bliver indkøbt mest af på folkebibliotekerne. Den udgør 48,5 % af alle titler udkommet og indkøbt i 2019. Romaner står for

32,7%, billedbøger for 10,9 % og digtsamlinger for 2,5 %.

Figur 4.11
Betragtet over de seneste fire år er antallet af indkøbte, nye faglitterære titler dog faldet år for år, hvorimod indkøbet af romaner og billedbøger udviser en generelt stigende – men dog ikke entydig – tendens. Indkøbet af tegneserier, digtsamlinger og noveller fluktuerer en lille smule, men antallet af unikke titler er generelt lavt sammenlignet med de øvrige genrer.

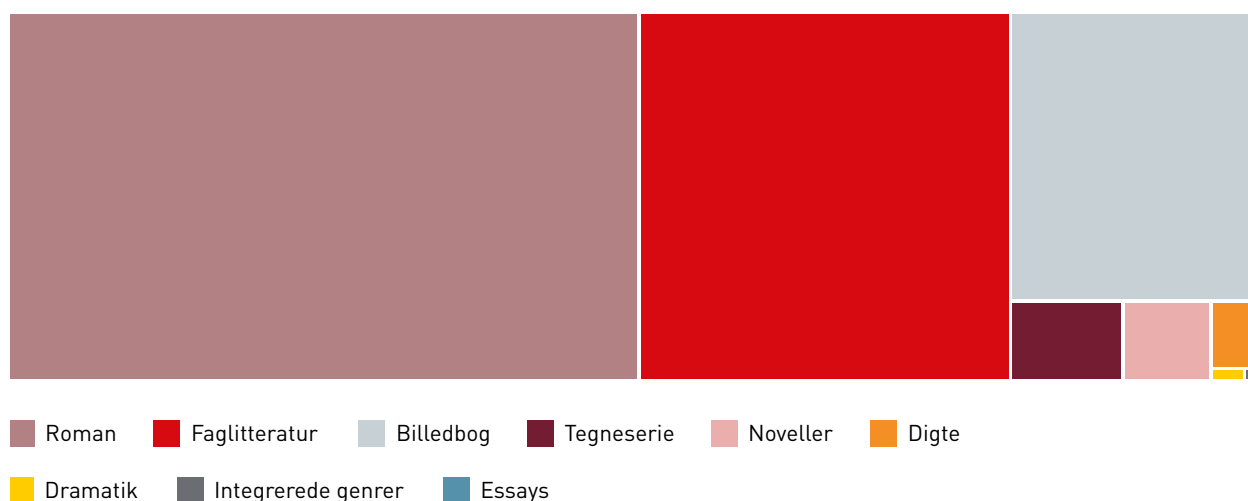
Figur 4.12
Det er også muligt at se, hvor meget de enkelte genrer fylder, når vi kigger på antallet af eksemplarer, som den enkelte titel er indkøbt i. Her bliver det tydeligt, at romaner og billed-

Figur 4.12: Indkøb af årets titler

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.13: Folkebibliotekernes bestand af titler udkommet og indkøbt i 2019

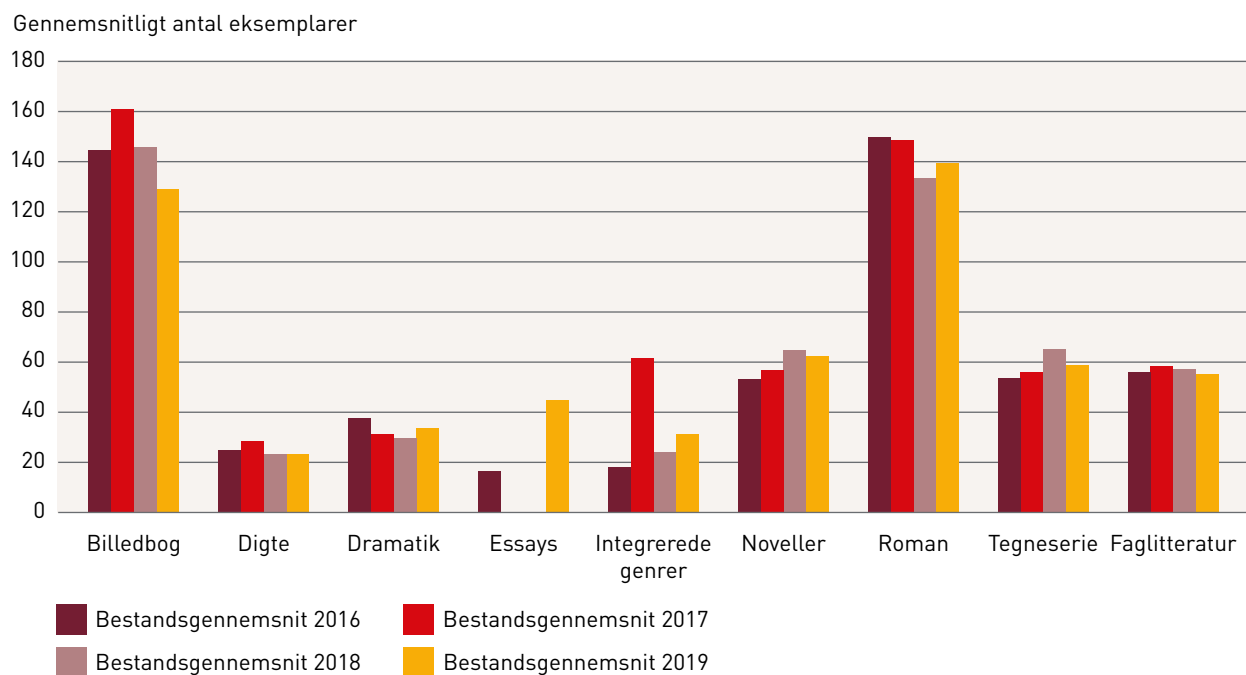
Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

bøger indkøbes i væsentligt flere eksemplarer end faglitteratur. Anskuet på denne måde udgør romaner 50,6 % af alle indkøbte eksemplarer af udkomne bøger i 2019. Faglitteraturen står for 29,7 %, billedbøger for 15,5 % og digtsamlinger for 0,6 %. **Figur 4.13**

En anden måde at anskue udviklingen på, er ved at se på det gennemsnitlige antal indkøbte nye eksemplarer af den enkelte genre. Denne fordeling kan give os et billede af, hvordan nye bøger fordelt på genrer indkøbes af folkebiblio-

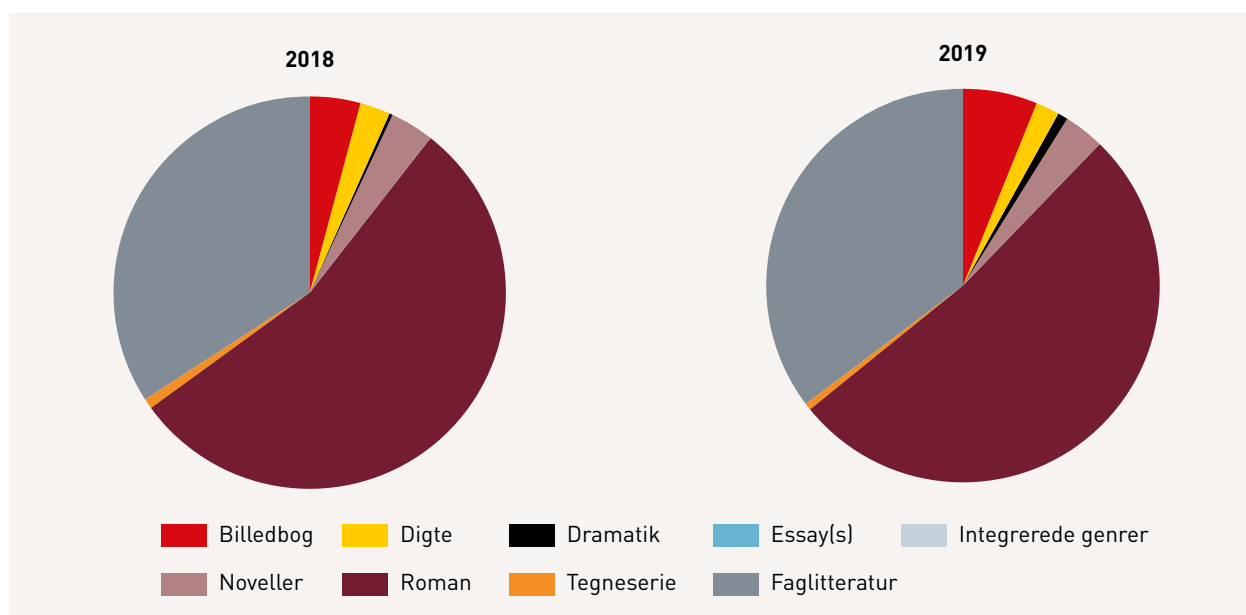
tekerne. For billedbøgenes vedkommende ses her et fald i det gennemsnitlige antal af indkøbte eksemplarer. Derimod har antallet af gennemsnitlige eksemplarer, som årets faglitteratur indkøbes i, været stabilt de seneste fire år, mens gennemsnitsantallet er væsentligt lavere end for billedbøgerne og romanerne. Romanerne indkøbes gennemsnitligt i ca. samme antal som billedbøgerne, dog er romaner i gennemsnit blevet indkøbt i et større antal end billedbøgerne de seneste to år. **Figur 4.14**

Figur 4.14: Gennemsnitsbestand af bøger udkommet og indkøbt i samme år

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.15: Udlånte e-bøger 2018 og 2019 fordelt på genrer

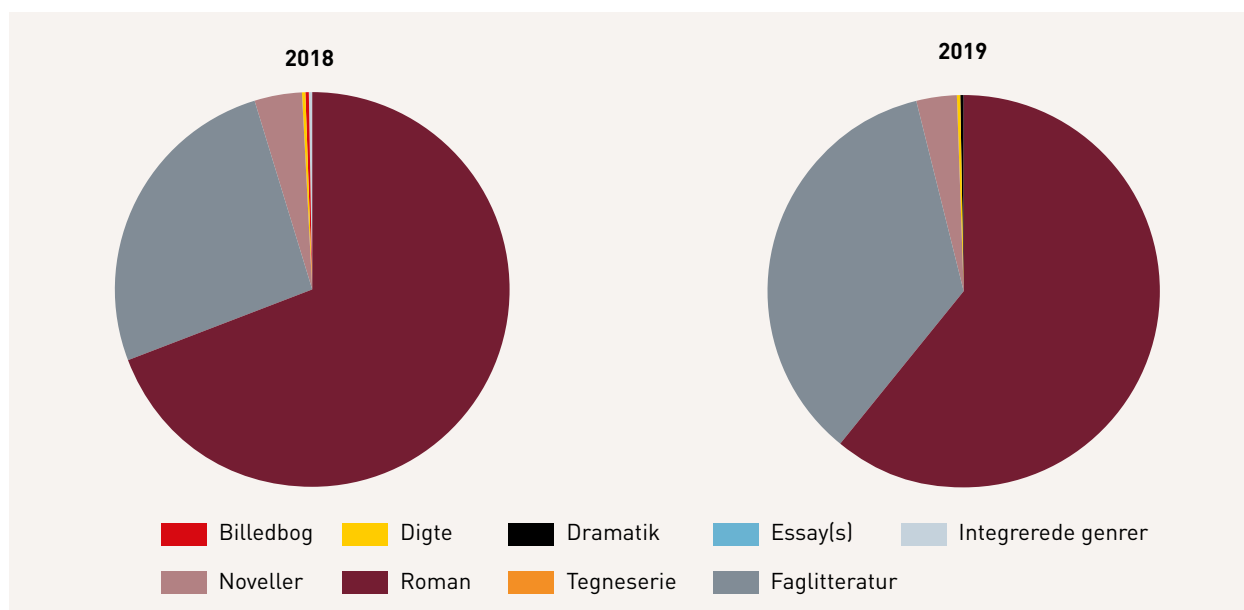
Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Vender vi blikket mod genrefordelingen af årets udlånte e-bøger, springer det i øjnene, at billedbogen ikke fylder nær så meget i det digitale format. Til gengæld svarer forholdet mellem romaner og faglitteratur nogenlunde til den fordeling, der ses i figur 4.13. Romaner udgør 52 % af udlånet af e-bøger i 2019, og faglitteraturen udgør 35 %. Der ses ikke de store forskydninger, hvis udlånsfordelingen fra 2019 sammenlignes med 2018. **Figur 4.15**

Når det kommer til udlånet af netlydbøger i 2019, er romanen også her den dominerende genre. 61 % af årets udlån var romaner, og 35 % var faglitteratur. Sammenlignet med 2018 er udlånet af faglitterære netlydbøger dog steget en del, da det kun udgjorde 26 % i 2018. **Figur 4.16**

Som det også har været tilfældet de senere år, er der mange krimier på listen over de mest indkøbte romaner fra 2019. Derudover ses også en del oversatte romaner, men også Kristian

Figur 4.16: Udlånte netlydbøger fordelt på genrer

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.17: De ti mest indkøbte romaner og noveller for voksne udkommet i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Jussi Adler-Olsen: Offer 2117	2.615
Lucinda Riley: Solsøsteren	2.585
Sara Blædel: Pigen under træet	2.255
Delia Owens: Hvor flodkrebene synger	1.973
Kristian Bang Foss: Frank vender hjem	1.819
Camilla Läckberg: Det gyldne bur	1.794
Maria Helleberg: Søstrene fra Thy	1.712
Lucinda Riley: Helenas hemmelighed	1.656
Katrine Engberg: Vådeskud	1.636
Jojo Moyes: Ræk mig stjernerne	1.607

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Bang Foss' *Frank vender hjem* og Maria Hellebergs *Søstrene fra Thy* har fundet vej til listen.

Figur 4.17

Nyligt afdøde Yahya Hassans anden digtsamling topper listen over de mest indkøbte digtsamlinger fra 2019, men den er dog ikke indkøbt i nær så mange eksemplarer som hans debut, der blev indkøbt i 1.678 eksemplarer, jf. *Bogen og litteraturens vilkår 2015*. Resten af listen bekræfter den tendens, der er påpeget flere andre steder i denne rapport, at lyrikken fylder ganske lidt på folkebibliotekerne. Mange af digtsamlingerne er indkøbt i færre eksemplarer, end der er kommuner, og derfor er det ganske afgøren-

de, at der findes interurbanudlån, hvis landets læsere skal have lige adgang til den nye lyrik.

Figur 4.18

Listen over den mest indkøbte faglitteratur består udelukkende af danske forfattere og indeholder tre bøger inden for mad og helse og to rejseguides. Derudover er der tre erindringsbøger på listen og to biografier om så forskellige personer som Karen Blixen og Nicklas Bendtner. Det er værd at bemærke, at det er ganske få af listens titler, der indkøbes i rigtig mange eksemplarer, og derfor er der en stor forskel på listens top og bund. **Figur 4.19**

Figur 4.18: De ti mest indkøbte digtsamlinger for voksne udkommet i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Yahya Hassan: Yahya Hassan 2	438
Jørgen Leth: Det bliver ikke væk	164
Cecilie Lind: Mit barn	102
Flere forfattere: Gilgamesh	101
Einar Már Guðmundsson: Til rette vedkommende	89
Mette Moestrup: Til den smukkeste	86
Lone Aburas: Den sorte bog (B-sider)	82
Peter Laugesen: Aftenblade	77
Halfdan Rasmussen: Om natten	72
Morten Søndergaard: Journal 2019	68

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.19: De ti mest indkøbte faglitterære bøger for voksne udkommet i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Anne Hjernøe: Stærk, let og mæt	1.175
Peter Øvig Knudsen: Min mor var besat	1.132
Tom Buk-Swienty: Løvinden	1.001
Puk Elgård: Se mor, jeg danser	776
Rune Skyum-Nielsen: Nicklas Bendtner – begge sider	693
Ann-Christine Hellerup Brandt: Aftensmad	608
Elisabeth Gjerluff Nielsen: Store børn	604
Michelle Kristensen: Ny krop på 4 uger	554
Jytte Flamsholt Christensen: Turen går til Hamburg & Nordtyskland	497
Jørgen Laurvig: Turen går til Andalusien, Murcia & Valencia	483

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Ni ud af ti bøger på top 10 over mest indkøbte børnebøger udkommet i 2019 er af danske forfattere. Sammenlignet med de seneste år er der mange gengangere på listen over de mest indkøbte børnebøger. Både titler om Flunkerne, Villads, Vitello og Mimbo Jimbo (eller Mumbo Jumbo) har figureret på flere af listerne fra de tidligere år. **Figur 4.20**

De mest udlånte e-bøger i 2019 er en meget blandet samling af titler. Overordnet set er der en overvægt af børne- og ungdomsbøger blandt de ti mest udlånte e-bøger – i alt syv af titlerne er litteratur for børn og unge, og de er i alt udlånt 10.255 gange. Til sammenligning er de tre bøger til voksne udlånt i alt 4.082 gange. Ser vi på den genræmæssige fordeling, er der to faglitterære titler til børn og en til voksne og fem romaner til børn og to til voksne. Det vidner om, at e-bogsmediet både appellerer til børn og voksne, selvom statistikken viser, at der er større chance for, at du læser e-bøger, jo yngre du er (se også **figur 5.16**). **Figur 4.21**

Også netlydbogsudlånet er en blanding af fag- og skønlitteratur til børn og voksne – fem titler henvender sig til børn og unge og fem til voksne, men børnebøgerne besætter de fem første pladser. Det gennemsnitlige udlån er væsentlig højere for B&U-titlerne med et gennemsnit på 2.291 udlån pr. titel, mens gennemsnittet er næsten 850 udlån lavere for voksentitlerne med et gennemsnit på 1.444 udlån pr. titel. **Figur 4.22**

Figur 4.20: De ti mest indkøbte børnebøger udkommet i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Anders Matthesen: Ternet Ninja 2	1.246
Thomas Brunstrøm: Sallys far er langt ude i skoven	928
Joaquín Cera: Flunkerne i H.C. Andersens univers	874
Kim Fupz Aakeson: Vitello ønsker et ønske	870
Thomas Brunstrøm: Sallys far kringler julen	844
Anne Sofie Hammer: Villads fra Valby har fødselsdag	776
Anne Sofie Hammer: Villads fra Valby får nye ideer	716
Anne Sofie Hammer: Villads fra Valby lærer klokken	702
Jakob Martin Strid: Flyvebogen – rejsen til monstrenes ø	700
Jakob Martin Strid: Mimbo Jimbos lille ABC	626

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.21: De ti mest udlånte e-bøger for børn og voksne i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Line Friis Frederiksen: Drabelige dyr (faglitteratur, børn)	2.323
Simon Randel Søndergaard: Sådan spiller du Fortnite (faglitteratur, børn)	1.771
Katrine Engberg: Krokodillevogteren (roman, voksen)	1.698
Sarah Engell & Sanne Munk Jensen: Tag gaden tilbage (roman, børn)	1.550
Kim Langer: RobinSamse – fanget i computeren (roman, børn)	1.422
Orhan Pamuk: Den rødhårede kvinde (roman, voksen)	1.299
Jesper W. Lindberg: Far til fire i solen (roman, børn)	1.159
Hildur Grauslund Nielsen: Jeg er autist (faglitteratur, voksen)	1.085
Kim Langer: RobinSamse og flugten til Alcatraz (roman, børn)	1.030
Nicole Boyle Rødtne: Star Girl – afsløret (roman, børn)	1.000

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

Figur 4.22: De ti mest udlånte netlydbøger for børn og voksne udkommet i 2019

Forfatter og titel	Antal eksemplarer
Kim Langer: RobinSamse – fanget i computeren (roman, børn)	3.004
Line Friis Frederiksen: Drabelige dyr (faglitteratur, børn)	2.817
Johan Deckmann: Johans virkelige hændelser (roman, børn)	2.196
Sarah Engell & Sanne Munk Jensen: Tag gaden tilbage (roman, børn)	1.850
Nick Clausen: Menneskekød (roman, børn)	1.589
Mark T. Sullivan: Under en blodrød himmel (roman, voksen)	1.536
Dy Plambeck: Til min søster (roman, voksen)	1.469
Mette Holm: Boost din selvkærlighed (faglitteratur, voksen)	1.437
Manal al-Sharif: Med hånden på rattet (faglitteratur, voksen)	1.432
Peter Langwithz Smith: Dødens bolig (faglitteratur, voksen)	1.344

Kilde: Slots- og Kulturstyrelsens biblioteksafgiftssystem

of the study. The results of the present study are in line with the findings of the other studies.

It is interesting to note that the present study did not find a significant difference in the number of correct responses between the two groups. This may be due to the fact that the number of correct responses was relatively high (around 80%) and the number of incorrect responses was relatively low (around 20%). This may also be due to the fact that the number of correct responses was relatively high (around 80%) and the number of incorrect responses was relatively low (around 20%).

The present study also found that the number of correct responses was significantly higher in the control group than in the experimental group. This may be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment. This may also be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment.

The present study also found that the number of correct responses was significantly higher in the control group than in the experimental group. This may be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment. This may also be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment.

The present study also found that the number of correct responses was significantly higher in the control group than in the experimental group. This may be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment. This may also be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment.

The present study also found that the number of correct responses was significantly higher in the control group than in the experimental group. This may be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment. This may also be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment.

The present study also found that the number of correct responses was significantly higher in the control group than in the experimental group. This may be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment. This may also be due to the fact that the control group was not exposed to the experimental condition and therefore did not experience any fatigue or cognitive impairment.

5. LÆSNING

Hovedpointer:

- 15,6 % læser aldrig skønlitteratur. Det er den laveste andel de seneste 10 år.
- Den hyppighed, som 30-59-årige læser skønlitteratur med, lader til at have stabiliseret sig efter flere års fald.
- Andelen, der aldrig læser e-bøger, er faldet med 9,4 procentpoint de seneste seks år.

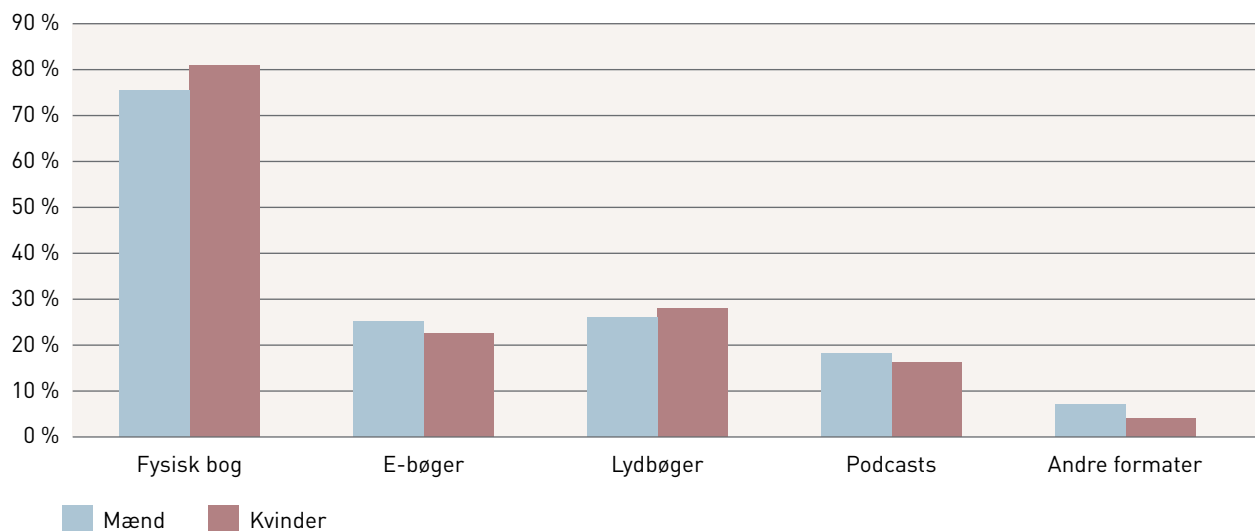
Bogpanelet har i flere årsrapporter beskrevet, hvordan den tid, danskerne bruger på at læse, er under pres. Det er i og for sig ikke så underligt, for når døgnet nu engang kun består af 24 timer, er det begrænset, hvor lang tid man kan bruge på at læse, hvis man også vil følge med i en serie på Netflix, lytte til podcasts og være opdateret på diverse andre onlinebegivenheder. Som en

konsekvens af denne medieudvikling har vi de senere år set et fald i den hyppighed, hvormed danskerne læser. Imidlertid ser det ud til, at vi nu oplever en stabilisering i danskernes læsemønstre.

5.1 SKØNLITTERATUR

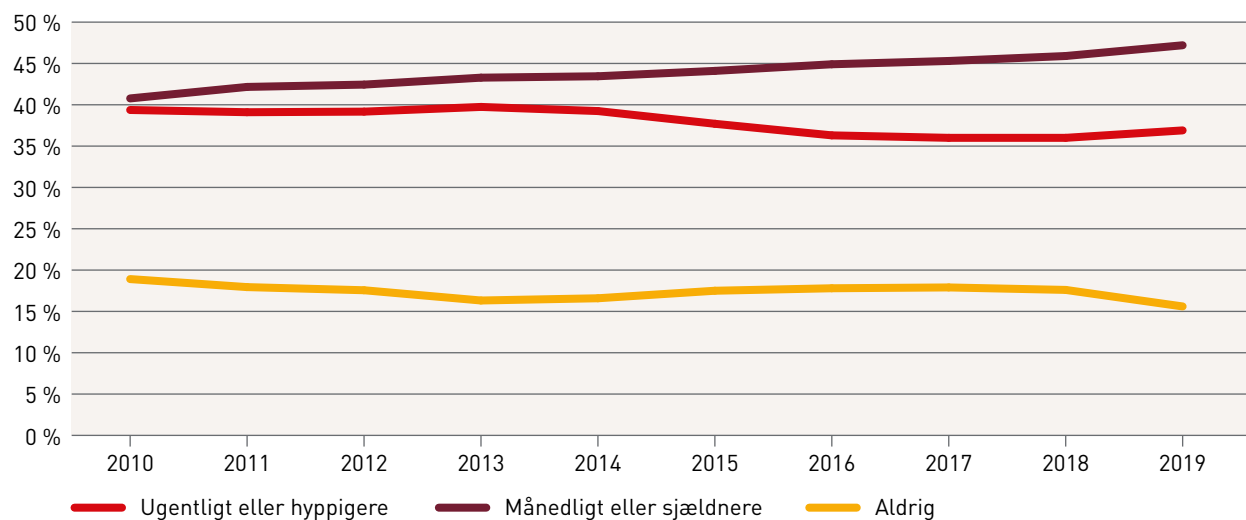
De tal fra Kantar Gallup, som Bogpanelet hovedsageligt bruger til at belyse danskernes læsemønstre med, skelner desværre ikke mellem, om man har læst eller lyttet til de bøger, man har forbrugt. Dermed er det helt op til interviewpersonen at afgøre, hvad han eller hun forstår ved læsning. Fra Danmarks Statistiks Kulturvaneundersøgelser kan man dog få et meget overordnet fingerpeg om, hvem der benytter de forskellige bogformater. Undersøgelsen siger dog ikke noget om, hvor ofte respondenterne gør det.

Figur 5.1: Gennem hvilke formater læser eller lytter du til skønlitteratur?

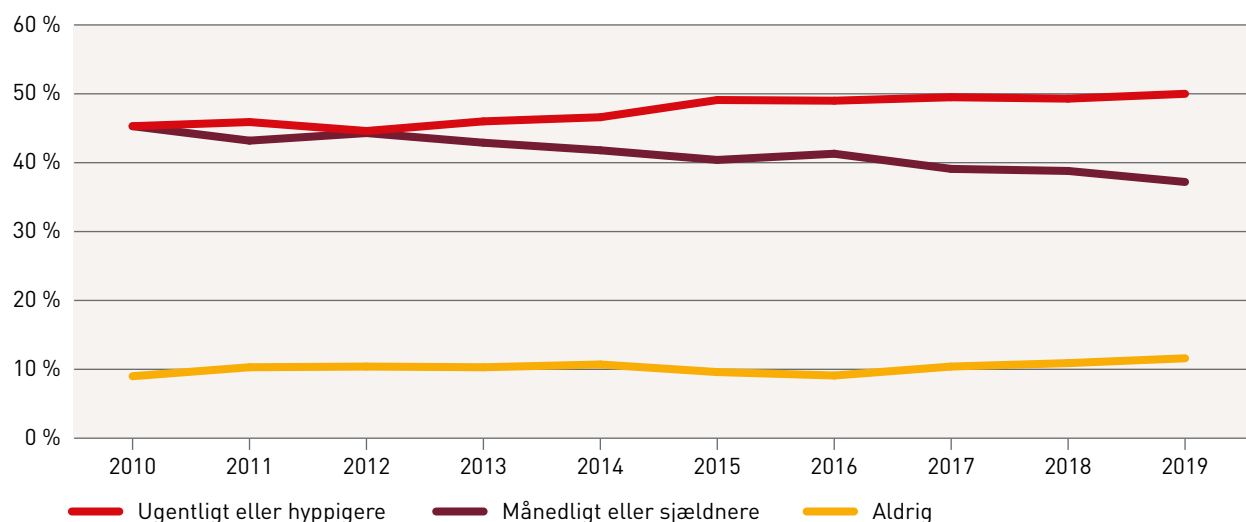
Kilde: Danmarks Statistik, Kulturvaneundersøgelserne, 2. kvartal 2020

Figur 5.2: Læsning af skønlitteratur fordelt efter hyppighed

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019). Kategorien Ugentligt eller hyppigere er sammensat af svarmulighederne 'Dagligt/næsten dagligt', '3-4 dage om ugen' og '1-2 dage om ugen'. Kategorien Månedligt eller sjældnere er sammensat af svarmulighederne '1-3 dage om måneden', '1-5 dage i.f. 1/2 år' og 'Sjældnere'

Figur 5.3: Kvinders læsning af skønlitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Hovedparten af både mænd og kvinder læser fysiske bøger. Lydbøgerne anvendes i lidt højere grad end e-bøgerne. 22,5 % af kvinderne læser e-bøger, og 27,9 % lytter til lydbøger. For mændenes vedkommende er forskellen endnu mindre, 25,1 % læser e-bøger, og 26,1 % lytter til lydbøger. Det er værd at bemærke, at mænd i højere grad end kvinder bruger e-bøger, podcasts og andre formater som adgang til skønlitteraturen.

Figur 5.1

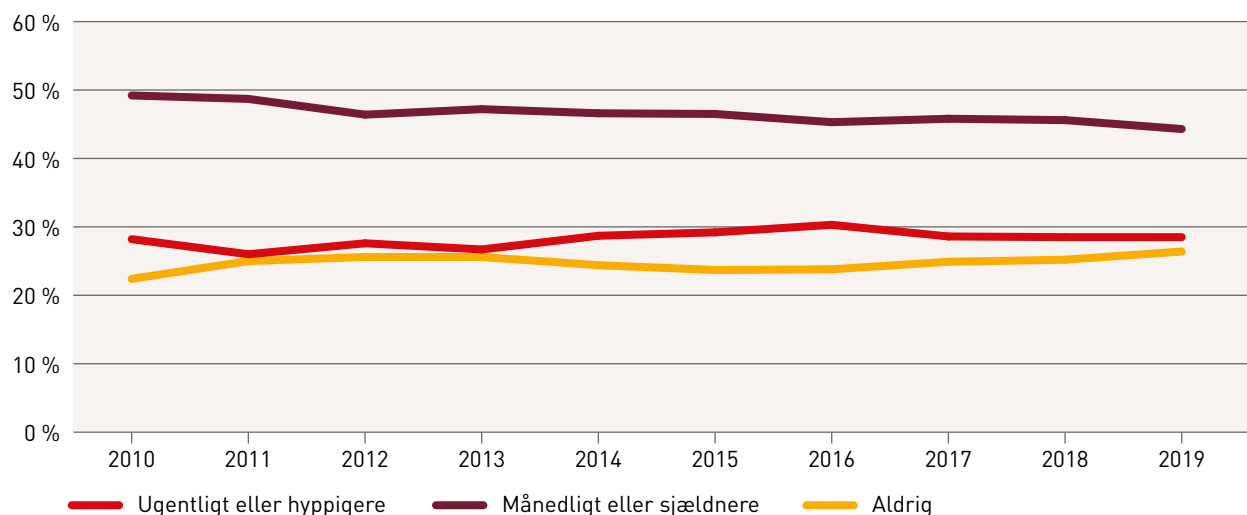
Andelen af personer, der aldrig læser skønlitteratur, er faldet to procentpoint fra 2018 til 2019. Dermed er andelen af adspurgte, der

aldrig læser skønlitteratur, på det laveste niveau i den tiårsperiode, der dækkes her. Et fald i andelen, der aldrig læser, medfører naturligt en stigning et andet sted i statistikken. Andelen af personer, der læser månedligt eller sjældnere, stiger med 1,3 procentpoint fra 2018 til 2019, og andelen af dem, der læser ugentligt eller hyppigere, stiger med 0,9 procentpoint. **Figur 5.2**

Køn og læsning af skønlitteratur

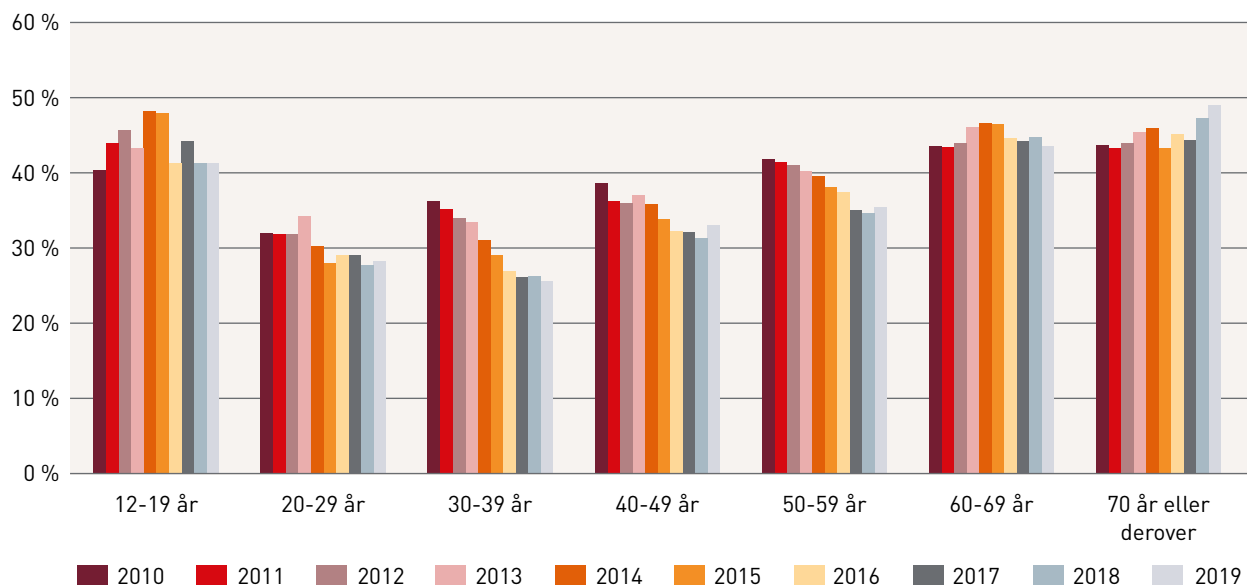
For kvindernes vedkommende har deres skønlitterære læsemønstre været meget stabile de seneste tre år. Udsvingene i andelen, der læser

Figur 5.4: Mænds læsning af skønlitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Figur 5.5: Læser skønlitteratur ugentligt eller hyppigere

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

ugentligt eller hyppigere eller månedligt eller sjældnere, har været mindre end et procentpoint de seneste tre år. Andelen af kvinder, der aldrig læser skønlitteratur, er på det laveste niveau i ti år med 9,0 % i 2019. **Figur 5.3**

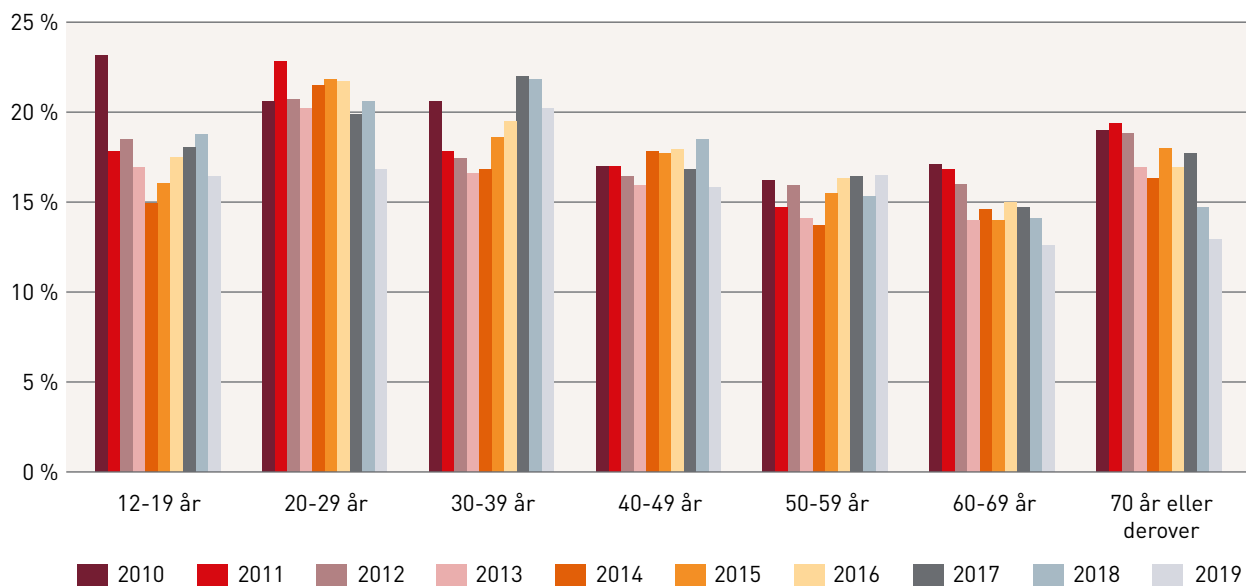
For mændenes vedkommende er der sket lidt mere fra 2018 til 2019. Andelen af mænd, der aldrig læser skønlitteratur, er faldet med 2,6 procentpoint, og igen ses det laveste niveau i tiårsperioden med 22,4 %. Tilsvarende er andelen af mænd, der læser skønlitteratur ugentligt eller hyppigere, steget med 2,2 procentpoint fra 2018 til 2019, og der er også en mindre stigning

i andelen af mænd, der læser skønlitteratur månedligt eller sjældnere. **Figur 5.4**

Alder og læsning af skønlitteratur

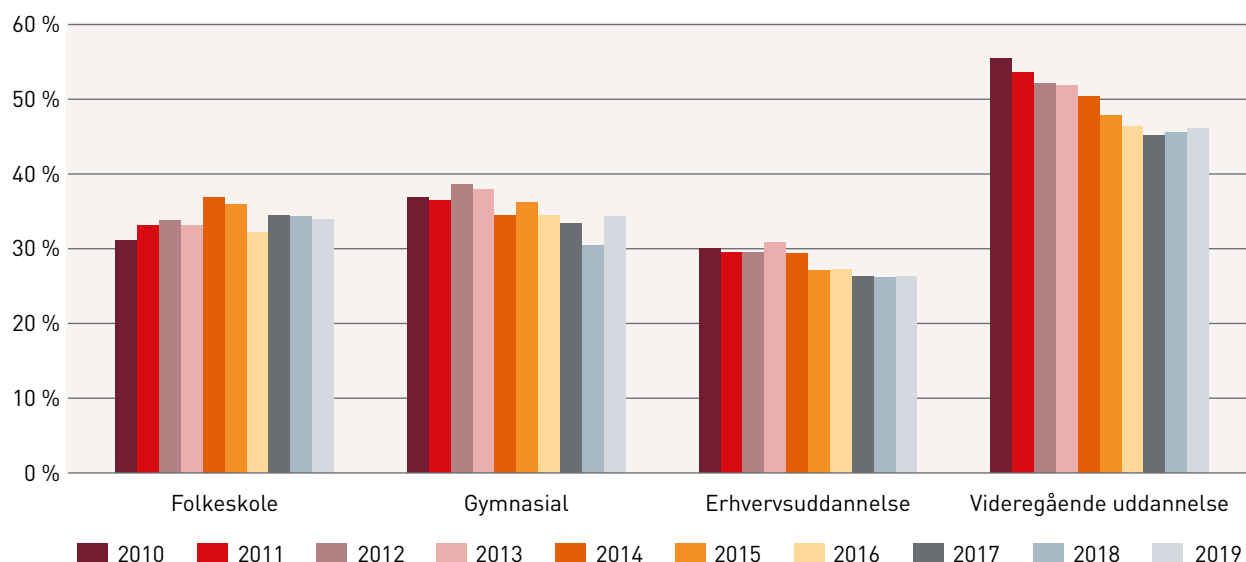
Vender vi blikket mod aldersfordelingen på dem, der læser skønlitteratur ugentligt eller hyppigere, ses der også her en stabilisering af udviklingen de seneste tre år. Blandt de 30-59-årige er andelen af dem, der læser ugentligt eller hyppigere, stort set uændret for de seneste tre år, og det er værd at bide mærke i, da det netop er i disse aldersgrupper, at der tidligere har været store fald i læsehypigheden. Den største

Figur 5.6: Læser aldrig skønlitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Figur 5.7: Læser skønlitteratur ugentligt eller hyppigere

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

uregelmæssighed ses blandt de 12-19-årige⁸, hvor andelen af ugentlige læsere svinger noget fra år til år gennem perioden. Dette hænger nok både sammen med, at denne interviewgruppe er mindre end de øvrige aldersgrupper, og det kan være en indikation på, at læsevanerne hos denne gruppe ikke er helt så indgroede som for den øv-

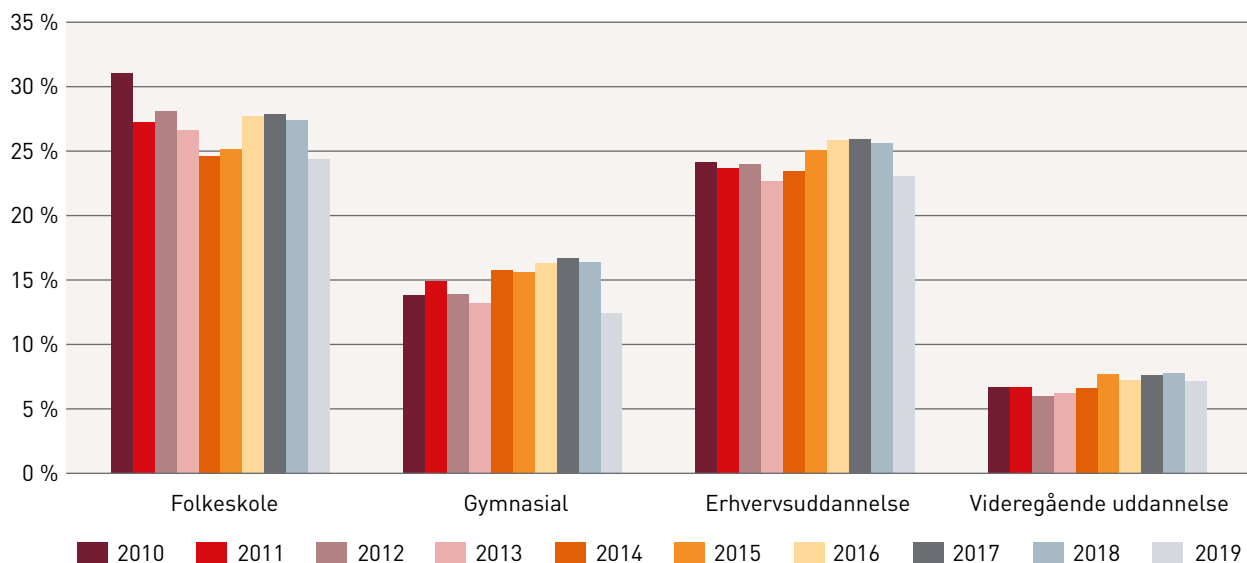
rige befolkning og derfor kan ændre sig meget fra år til år. **Figur 5.5**

Blandt dem, der aldrig læser skønlitteratur, ses for langt de fleste aldersgrupper et fald fra 2018 til 2019. Undtagelsen herfra er de 50-59-årige, hvor der ses en lille stigning. Det er blandt de 30-39-årige, at man finder den største andel af personer, der aldrig læser skønlitteratur, hvor hver femte adspurgte aldrig læser. Den mindste andel finder man hos de 60-69-årige, hvor 12,6 % aldrig læser skønlitteratur.

Figur 5.6

⁸ I sidste års årsrapport (2019) har der beklageligvis sneget sig en mindre beregningsfejl ind i tabellerne, der har med de 12-19-åriges læsemønster at gøre, og derfor vil man kunne se mindre afvigelser, hvis man sammenligner de 12-19-åriges læsevaner fra sidste års rapport med denne rapport.

Figur 5.8: Læser aldrig skønlitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Uddannelse og læsning af skønlitteratur

Når det kommer til uddannelsesniveau og læsning af skønlitteratur, er der de seneste år især sket et fald i andelen af ugentlige læsere blandt personer med de længste uddannelser. Men også dette fald lader til at have stabiliseret sig, og for personer med en videregående uddannelse ses kun udsving på omkring et procentpoint de seneste tre år. Også for personer med erhvervsuddannelse eller folkeskolegang som højeste fuldførte uddannelse har niveauet af ugentlige læsere været stabilt de seneste tre år. I 2019 ses der en stigning på 3,8 procentpoint i andelen af ugentlige læsere blandt dem, der har en gymnasial uddannelse som højest fuldførte uddannelse. **Figur 5.7**

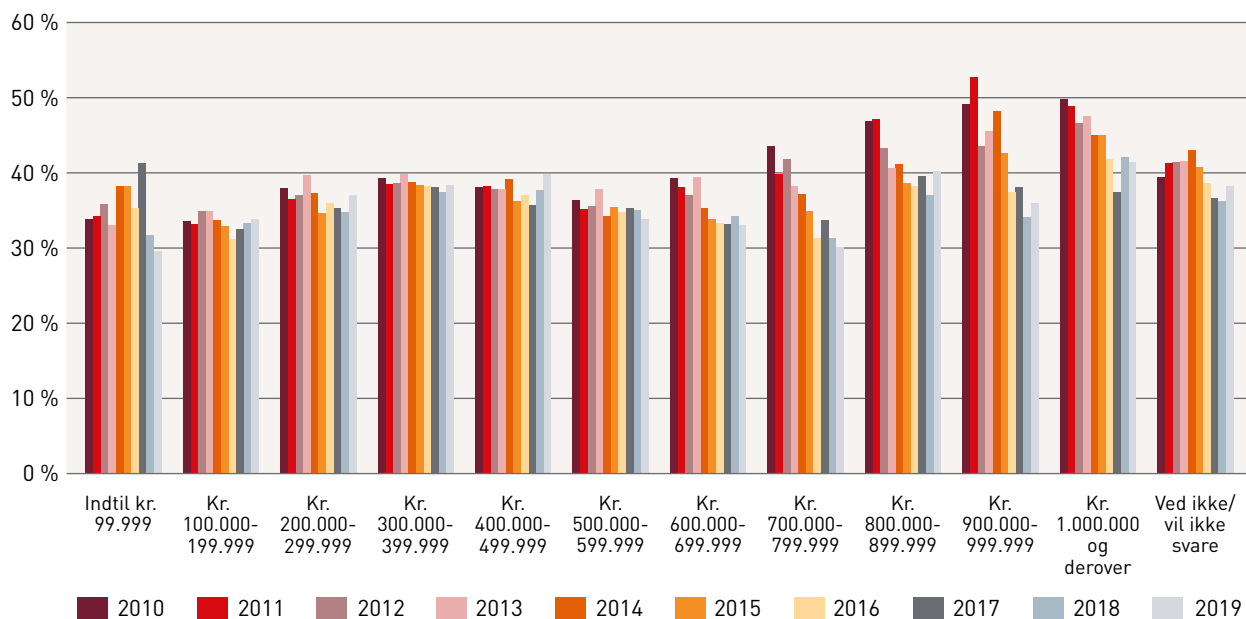
Fokuserer vi på dem, der aldrig læser skønlitteratur, er der meget store forskelle at spore på tværs af uddannelsesniveauerne. Andelen er

noget højere for dem, der udelukkende har en folkeskoleuddannelse eller en erhvervsuddannelse, og tilsvarende mindre for dem, der har taget de længste uddannelser. **Figur 5.8**

Husstandsindkomst og læsning af skønlitteratur

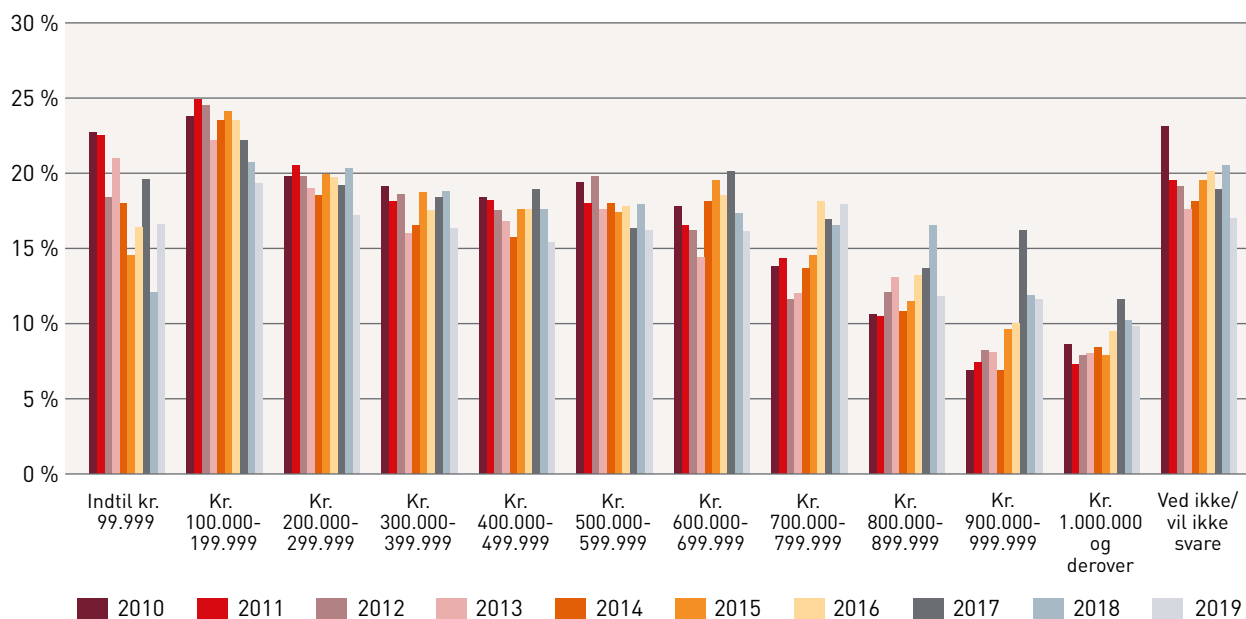
Det er et par år siden, årsrapporten sidst inkluderede data om husstandsindkomst og læsning. For indkomstgrupperne i intervallet 200.000-599.999 kr. har udviklingen de seneste ti år været meget stabil, og udsvingene har været i småtingsafdelingen. I de højere indkomstgrupper ses et fald i andelen, der læser skønlitteratur ugentligt. For intervallet 900.000-999.999 kr. faldt andelen med 15,1 procentpoint fra 2010 til 2018, og der ses tilsvarende fald i de tilstødende indkomstintervaller. Dog er der også i denne figur tegn på, at flere års nedgang i andelen af ugentlige læsere af skønlitteratur blandt de høje

Figur 5.9: Læser skønlitteratur ugentligt eller hyppigere

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Figur 5.10: Læser aldrig skønlitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

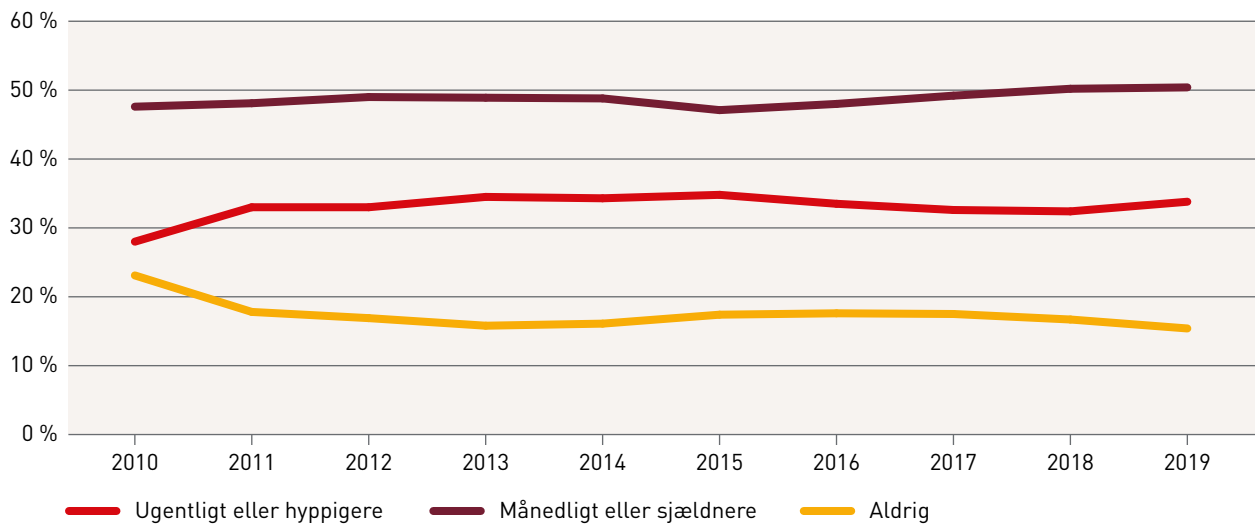
husstandsindkomster nu lader til at have stabiliseret sig. **Figur 5.9**

For de højeste husstandsindkomster ses et fald i andelen, der aldrig læser skønlitteratur, i perioden 2010-2019. For husstandsindkomster under 600.000 kr. er udviklingen i denne tiårsperiode meget stabil, og der ses ikke de store forskydninger. **Figur 5.10**

5.2 FAGLITTERATUR

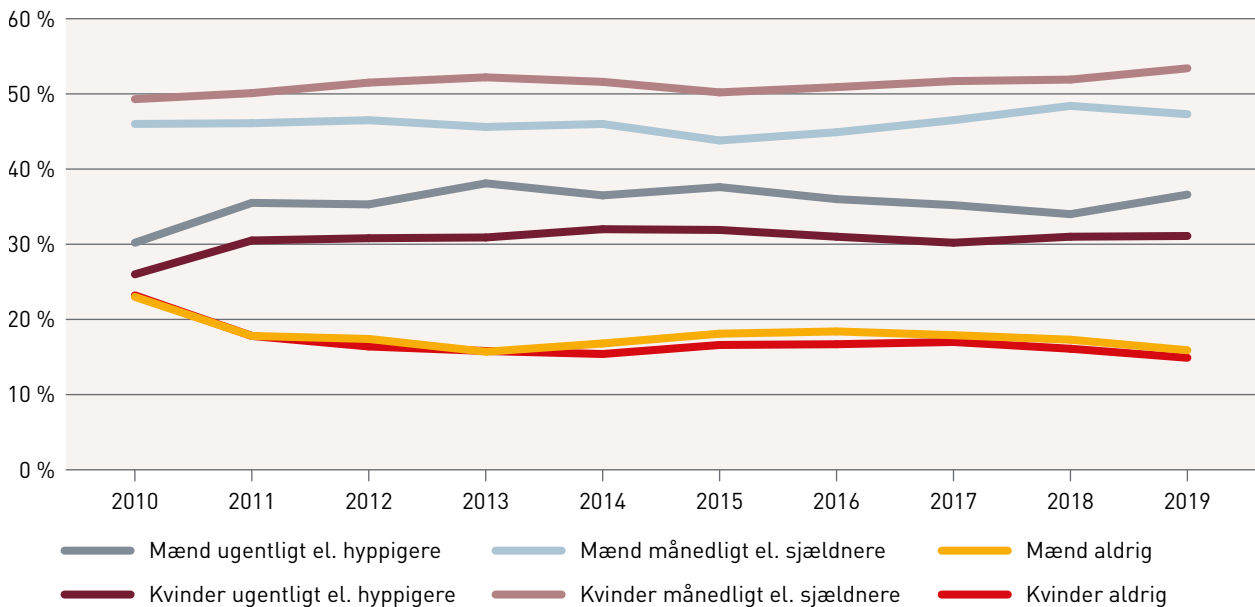
For faglitteraturens vedkommende kan der også observeres et fald i andelen, der aldrig læser, fra 2018 til 2019. Faldet er på 1,3 procentpoint, og andelen, der aldrig læser faglitteratur, er dermed med 15,4 % på sit laveste niveau i den tiårsperiode, der afbildes her. Siden 2011 har andelen, der læser ugentligt eller hyppigere, været

Figur 5.11: Læsning af faglitteratur fordelt efter hyppighed

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Figur 5.12: Mænds og kvinders læsning af faglitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

overordentligt stabil. Den højeste andel i perioden er 34,8 %, og den laveste er 32,4 %. Andelen, der læser faglitteratur månedligt eller sjældnere, er steget svagt siden 2015, fra 47,1 % til 50,4 % i 2019. **Figur 5.11**

Køn og læsning af faglitteratur

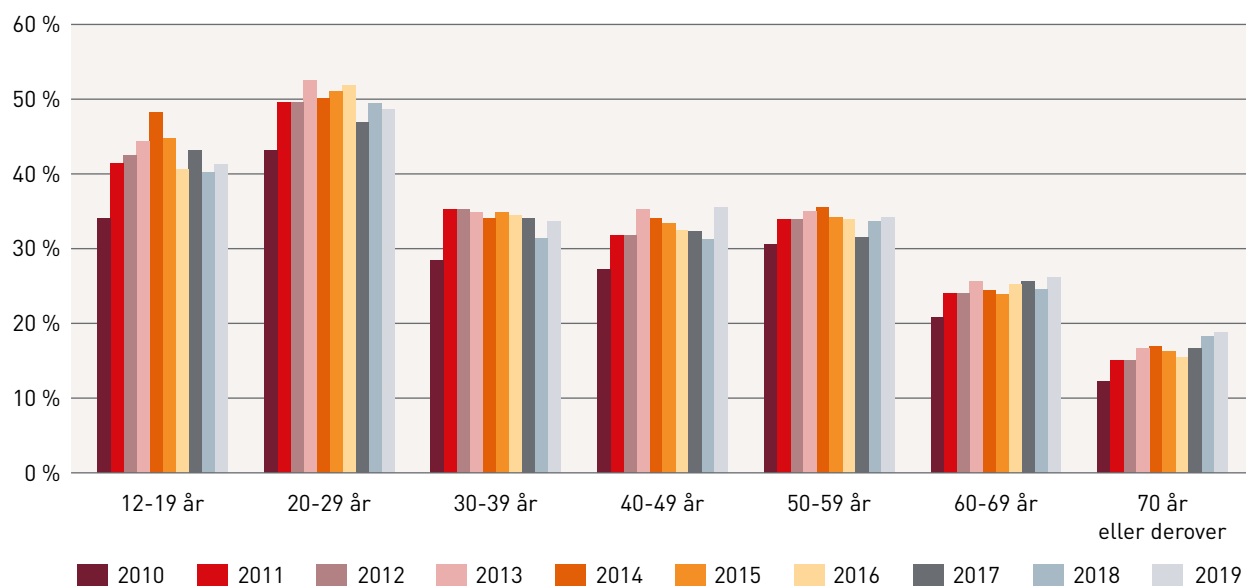
Kurven for kvinder og mænd, der aldrig læser faglitteratur, er stort set identisk, og for begge køns vedkommende er niveauet i 2019 på sit laveste i tiårsperioden. Siden 2015 ses der en stigning i andelen af kvinder, der læser månedligt eller sjældnere, fra 50,2 % til 53,4 % i 2019. Det samme gør sig gældende for mændene dog

med et mindre udsving i 2019. Andelen af mænd og kvinder, der læser faglitteratur ugentligt eller hyppigere, bevæger sig noget hen over perioden, men lader på trods af disse udsving umiddelbart til at være stabil. **Figur 5.12**

Alder og læsning af faglitteratur

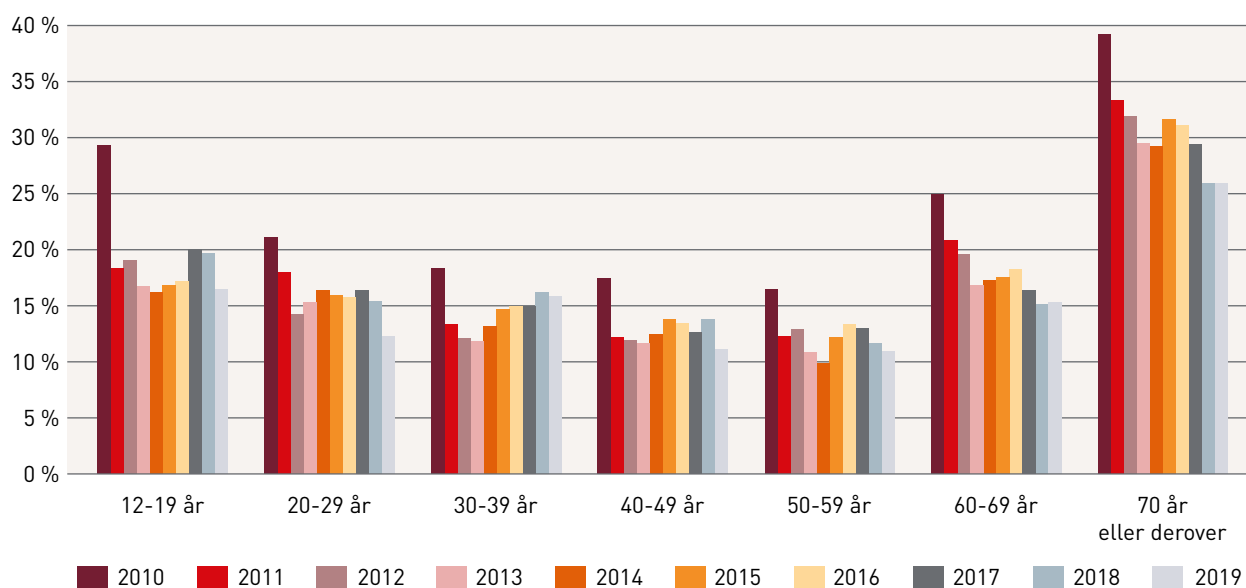
Blandt de to ældste aldersgrupper kan der ses en mindre stigning (ca. 5 procentpoint) i andelen, der læser faglitteratur ugentligt eller hyppigere i perioden, men det er fortsat de to yngste aldersgrupper, der har den største andel af individer, der læser faglitteratur på ugentlig basis. I 2019 er denne andel større end i 2010, men dog ikke

Figur 5.13: Læser faglitteratur ugentligt eller hyppigere

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

Figur 5.14: Læser aldrig faglitteratur

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

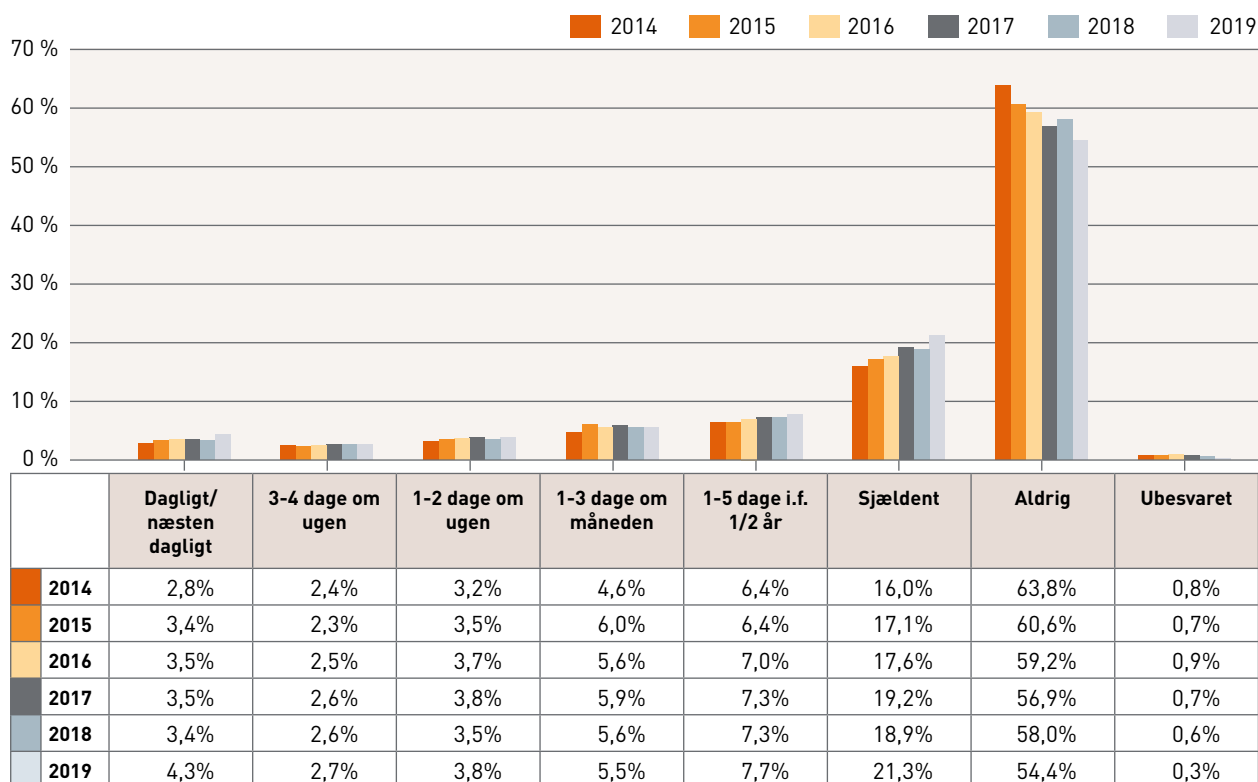
på sit højeste niveau i perioden, og dermed er der ikke en entydig tendens for udviklingen i disse grupperes faglitteraturforbrug. **Figur 5.13**

Vender vi blikket mod dem, der aldrig læser faglitteratur, er der flest af dem i den ældste aldersgruppe. For alle aldersgrupper gælder det dog, at andelen af personer, der aldrig læser faglitteratur, generelt har været faldende gennem perioden. **Figur 5.14**

5.3 E-BØGER

Udviklingen i antallet af læsere, der bruger e-bogsmediet, går fortsat langsomt, og vi har endnu til gode at se det egentlige kvantespring i anvendelse, som nogle spåede ved e-bogens fremkomst i starten af 10'erne. I de seks år, det har været muligt at følge udviklingen, ses der dog en tydelig nedgang på 9,4 procentpoint i andelen, der aldrig læser e-bøger, og det betyder altså, at danskerne gradvist begynder at anvende e-bo-

Figur 5.15: Læsning af e-bøger

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2014-2019)

Figur 5.16: Læser e-bøger ugentligt eller hyppigere

	2015	2016	2017	2018	2019
12-19 år	18,5%	19,1%	14,7%	17,0%	17,6%
20-29 år	13,7%	17,2%	15,8%	15,0%	14,5%
30-39 år	10,5%	17,0%	10,5%	11,1%	12,6%
40-49 år	7,3%	11,1%	10,6%	9,5%	11,1%
50-59 år	6,8%	9,5%	8,2%	6,8%	8,7%
60-69 år	6,1%	7,2%	7,1%	7,0%	8,0%
70 år eller derover	3,9%	3,9%	4,0%	3,2%	5,2%

Kilde: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2015-2019)

gen. Men tallene tyder ikke på nogen revolution, langt hovedparten af dem, der læser e-bøger, gør det "sjældent", hvilket i denne sammenhæng vil sige mindre end 1-5 dage i det forgangne halvår.

Figur 5.15

Vender vi blikket mod dem, der læser e-bøger oftest, ses der for den yngste af aldersgrupperne et fald i andelen, der læser ugentligt eller hyppigere, hvis vi betragter de to yderpunkter i perioden. For de øvrige aldersgrupper ses ganske svage stigninger, hvilket viser, at udviklingen i

læsningen af e-bøger fortsat udvikler sig i et organisk mønster frem for i en eksponentiel kurve. Der ses svage tegn på en aldersmæssig udjævning, hvor e-bogen går fra at være et ungt medie til at blive brugt mere og mere ligeligt af alle aldersgrupper mellem 12 og 50 år. **Figur 5.16**

6. BOGPANELETS ØVRIGE AKTIVITETER

Bogpanelet indsamler ikke kun data og viden i rapportform. Panelet inviterer også bogbranchen til debat og erfaringsudveksling på korte seminarer, der udbydes en til to gange om året. I et år præget af covid-19 har panelet ikke afholdt fysiske seminarer, men i stedet udbudt et digitalt seminar om bogbloggeres rolle i formidlingen af bøger og afholder i slutningen af året et digitalt seminar om Bogpanelets specialrapport *Statens Kunstfonds betydning for dansk litteratur*. I dette kapitel kan du få overblik over specialrapportens hovedpointer og indholdet i det digitale seminar om bogbloggere, der i øvrigt havde et rekordhøjt deltagerantal, og hvor både de inviterede oplægsholdere og 'lytterne' ude bag skærmene deltog med stor debatlyst i et nyt digitalt format, som vi i panelet også vil udforske i de kommende år.

6.1 STATENS KUNSTFONDS BETYDNING FOR DANSK LITTERATUR

Sideløbende med denne årsrapport har Bogpanelet også udgivet en rapport om Statens Kunstfonds betydning for dansk litteratur. Rapporten er skrevet af post.doc Johanne Gormsen Schmidt, og er blevet til på baggrund af dels en analyse af ca. 15 års tilskudsdata fra Statens Kunstfond, dels en række interviews med forskellige personer i bogbranchen. Rapporten undersøger legatstøtte, projektstøtte og hædersydelse.

Rapporten viser blandt andet, at litteraturstøtten fra Statens Kunstfond har udviklet sig en hel del i den periode, rapporten undersøger. Der ses en stigende støtte til små forlag og til den begivenhedscentrerede litterære kultur som oplæsningsarrangementer og litteraturfestivaler, og støttesystemet har dermed løbende ændret og tilpasset sig i takt med de forandringer, som det øvrige litterære kredsløb har gennemgået. Tidli-

gere bestod litteraturstøtten i arbejdslegater og hædersydelse til forfattere, men de senere år er også oversættelsesstørre, produktionsomkostninger og formidlingsaktiviteter begyndt at fylde mere og mere.

Rapporten konkluderer blandt andet:

- At litteraturstøtten fra Statens Kunstfond er afgørende for nye forfatterskaber
- At oversættelsesstøtten er uundværlig for små forlag, der udgiver oversat kvalitetslitteratur
- At nyetablerede forfattere hjælpes og støttes i højere grad end tidligere
- At litteraturstøtten støtter mange genrer, og især børne- og ungdomslitteraturen og grafiske genrer har oplevet en vækst i støtte i den periode, rapporten omhandler. Rapporten konkluderer dog også, at enkelte genrer forfordes.
- At støtten til oplæsningshonorarerne har været medvirkende til at skabe nye litterære arrangementer og festivaler med stor geografisk spredning, hvilket igen har skabt nye indtægtsmuligheder for forfatterne
- At det er en myte, at legatstøtten går til den samme snævre kreds af forfattere
- At de forfattere, der ofte inviteres til oplæsningsarrangementer og litteraturfestivaler også er de forfattere, der oftest modtager arbejdslegater.

Rapportens sidste del udfolder, hvordan den danske litteraturstøtte i regi af Statens Kunstfond adskiller sig fra litteraturstøtten i Norge og Sverige. Den direkte forfatterstøtte fylder noget mere i Danmark end i de øvrige skandinaviske lande, der så til gengæld støtter biblioteker og forlag i højere grad.

Bogpanelet inviterer til et offentligt digitalt seminar d. 12. november 2020 kl. 10:00, hvor rapporten fremlægges og debateres. Du kan læse rapporten i sin helhed her: www.slks.dk/bogpanel/seminar.

6.2 BOGPANELETS SEMINAR OM BOGBLOGGERES LITTERATURFORMIDLENDE ROLLE

I juni 2020 afholdt Bogpanelet et bredt introducerende seminar om bogbloggeres rolle i formidlingen af bøger. Her blev bogbloggerfænomenet belyst fra forskellige perspektiver ved at introducere forskningens begrebsliggørelse af influencere og bogbloggerere, forlagenes brug af bogbloggerere og ikke mindst bogbloggerernes blik på deres egen praksis. Bagtæppet for seminaremnet er de hastige forandringer, som i disse år finder sted både i det danske bogmarked og i mediernes formidling af litteratur, hvor avisernes spalteplass om bogstof bliver mindre og mindre, og mange finder deres inspiration til den næste bogoplevelse i deres private netværk. Et netværk, der i høj grad er digitalt og på de sociale medier.

I spændet mellem autenticitet og kommercialisering

Gry Høngsmark Knudsen, forskningschef ved Forsknings- og Udviklingscenteret, UCL Erhverv, gav en indflyvning til forskningens blik på influencere og skitserede, hvordan forskningen er blevet mere kritisk over for influencerbegrebet i takt med den stigende kommercialisering af fænomenet. Hun konstaterede et skisma mellem det, at influencers styrke netop ligger i deres tætte relation til deres følgere i kraft af deres autenticitet og troværdighed ved tilsyneladende at være helt almindelige mennesker, og det faktum, at marketingelementet bliver en barriere mellem influencerne og deres følgere. Høngsmark pointerede også, at det er uklart, hvordan influencere fungerer branchespecifikt, men at det tilsyneladende er et særkende for bogbloggerere, at de generelt har en høj faglighed. Ser man på det danske bogbloggerlandskab, fordeler bloggerne sig gennemæssigt bredt, dog med en overvægt i forhold til krimi, chicklit, Young Adults og fantasy.

Bogbloggerere er med til at sætte samtaler i gang om litteraturen

Presseansvarlig på forlaget Modtryk Marie Hastrup Sørensen tegnede et billede af forlagets samarbejde med bogbloggerere. Forlaget Modtrysks samarbejde med bogbloggerere går år tilbage og er oprindeligt vokset ud af et samarbejde med dedikerede bibliotekarer, som begyndte at skrive om bøger i deres fritid. Marie Hastrup Sørensen pointerede, at der trods store forskelle blandt bogbloggerere er en stærk fællesnævner i kærligheden til litteratur. Det er ikke hendes indtryk, at bogbloggerne tjener penge på deres blogs, men at den primære motivation for bogbloggerne er, at bloggen giver dem en platform til at tale om litteratur. Derfor fremhævede Hastrup Sørensen også, at det netop er forlagets presseafdeling, der tager sig af samarbejdet med bogbloggerere, mens det er marketing, der tager sig af samarbejdet med influencere. Det er Modtrysks udgangspunkt, at jo flere steder deres bøger bliver omtalt, des større er sandsynligheden for at ramme læserne.

For Modtryk er bogbloggerne med til at sætte flere nuancer på de forskellige udgivelser. Hun ser ikke samarbejdet med bogbloggerne som en modsætning til samarbejdet med de traditionelle medier, de sameksisterer, og bogblogs supplerer de traditionelle anmeldelser. Når aviserne for eksempel prioriterer at give en boganmeldelse meget plads, har det stadig en rigtig god effekt, men hvor anmeldelser generelt er envejskommunikation, kan bogblogs være med til at skabe debat – både om bøgerne og i høj grad om litterære arrangementer, fordi bogbloggerere ofte er flittige gæster til forfatterarrangementer og bogbegivenheder. På den måde er bogbloggerne aktivt med til at cirkulere litterært indhold og litteraturbegivenheder.

Til spørgsmålet om, hvorvidt bogbloggerere generelt anmelder mere subjektivt og positivt end traditionelle anmeldere, svarede Marie Hastrup Sørensen, at både blandt bloggere og anmeldere på dagblade mv. har skribenter en personlig stil. Hos Modtryk forventer man ikke gode anmeldelser fra bogbloggerere. Men den mest principielle forskel er, at en bogblogger selv vælger, hvilke bøger vedkommende vil læse og anmelde, mens det er redaktionen på avisen, der i sidste ende bestemmer, hvilke bøger de vil have anmelderen til at anmelde. Generelt oplever Hastrup Sørensen, at mange bogbloggerere er gode til at flytte sig med medieudviklingen, for eksempel ser man i dag en tendens til, at mange bogbloggerere flytter deres blogs over på Instagram, hvor det er flotte

billeder og helt korte tekster, der præsenterer bøgerne, og ofte i flere post pr. bog. Til gengæld er der så ligeledes en tendens til, at de blogs, der stadig er på nettet, bliver mere teksttunge og mere dybdegående.

Bogbloggere – et mangfoldigt felt

Undervejs i seminaret introducerede fire vidt forskellige bogbloggere deres praksis som bogbloggere; Julie Rasmine Larsen (www.Litfix.dk), Rebekka Andreasen (www.vildmedkrimi.dk), Line Dalbro Schaumann (www.forestillingomparadis.blogspot.com) og Rikke Juelsen (www.modspor.dk). Ud over kærligheden til litteratur er de fælles om at have en overvægt af kvindelige læsere, og ingen af dem tjener penge på deres blogs, til trods for at det er tidskrævende med kontinuerlige oplæg på bloggen og andre platforme som Facebook og Instagram. Flere af bogbloggerne skriver også andet materiale til deres blogs end anmeldelser, for eksempel forfatterinterviews og omtaler af film, tv-serier og teaterforestillinger med afsæt i bøger. De fleste har et fast samarbejde med forlagene og bliver også løbende kontaktet af forfattere, der gerne vil samarbejde med dem for at skabe synlighed omkring deres bøger. Modspor ved Rikke Juelsen med flere adskiller sig dog væsentligt fra de øvrige, idet Modspor mere skal betragtes som et litterært tidsskrift på nettet med et redaktionelt fællesskab. Redaktionen går meget op i litteraturkritik, og de har altid flere øjne på en tekst, inden den lægges op. Modspor ser dog heller ikke sig selv som et kollektiv af bloggere, men fremhæver, at det er vigtigt med mangfoldigheden i formidlingen af bøger.

Digitalt format med større rækkevidde

Seminaret om bogbloggere var Bogpanelets første seminar, der udelukkende foregik digitalt. I alt deltog 264 personer online, da seminaret blev livestreamet, og derudover blev seminaret streamet 195 gange i de efterfølgende tre måneder. Med det digitale format er Bogpanelet nået ud til langt flere mennesker end ved sine analoge arrangementer. Bogpanelet har derfor planer om både at udbyde flere digitale seminarer og arbejde med at integrere digitale elementer i sine analoge arrangementer for dermed at øge rækkevidden på den debat og den viden, panelet samler og stiller til rådighed for bogbranchen og det omgivende litterære kredsløb.

the 1990s, the number of publications on the topic has increased steadily, and the number of authors has increased from 1 to 100.

There are a number of reasons for the increase in research on the topic. One reason is the growing awareness of the importance of the topic. Another reason is the increasing availability of data and methods for studying the topic. A third reason is the increasing interest in the topic among researchers and the public.

The following sections discuss the history of research on the topic, the current state of research, and the future of research on the topic. The first section discusses the history of research on the topic. The second section discusses the current state of research. The third section discusses the future of research on the topic.

The history of research on the topic can be divided into three periods. The first period is the period from the 1950s to the 1970s. The second period is the period from the 1970s to the 1990s. The third period is the period from the 1990s to the present.

In the first period, research on the topic was primarily concerned with the basic biology of the topic. In the second period, research on the topic became more applied, and researchers began to study the topic in relation to human health and the environment. In the third period, research on the topic has become increasingly interdisciplinary, and researchers from a variety of disciplines have begun to study the topic.

The current state of research on the topic is characterized by a number of trends. One trend is the increasing use of molecular biology techniques. Another trend is the increasing use of computer modeling. A third trend is the increasing use of interdisciplinary approaches.

The future of research on the topic is bright. There are a number of areas in which research on the topic is likely to continue to advance. One area is the study of the basic biology of the topic. Another area is the study of the topic in relation to human health and the environment. A third area is the study of the topic using interdisciplinary approaches.

In conclusion, research on the topic has made significant progress in the past few decades. The number of publications on the topic has increased steadily, and the number of authors has increased from 1 to 100. There are a number of reasons for the increase in research on the topic, and the future of research on the topic is bright.

The following sections discuss the history of research on the topic, the current state of research, and the future of research on the topic. The first section discusses the history of research on the topic. The second section discusses the current state of research. The third section discusses the future of research on the topic.

The history of research on the topic can be divided into three periods. The first period is the period from the 1950s to the 1970s. The second period is the period from the 1970s to the 1990s. The third period is the period from the 1990s to the present.

In the first period, research on the topic was primarily concerned with the basic biology of the topic. In the second period, research on the topic became more applied, and researchers began to study the topic in relation to human health and the environment. In the third period, research on the topic has become increasingly interdisciplinary, and researchers from a variety of disciplines have begun to study the topic.

The current state of research on the topic is characterized by a number of trends. One trend is the increasing use of molecular biology techniques. Another trend is the increasing use of computer modeling. A third trend is the increasing use of interdisciplinary approaches.

The future of research on the topic is bright. There are a number of areas in which research on the topic is likely to continue to advance. One area is the study of the basic biology of the topic. Another area is the study of the topic in relation to human health and the environment. A third area is the study of the topic using interdisciplinary approaches.

ABSTRACT

The Book Panel was established by the Danish Minister of Culture in 2014 and its purpose is first and foremost to document trends in the Danish book market. The Book Panel publishes an annual report that collects the currently available statistics in the area, and the most important observations in the Book Panel's annual report for 2020 are the following.

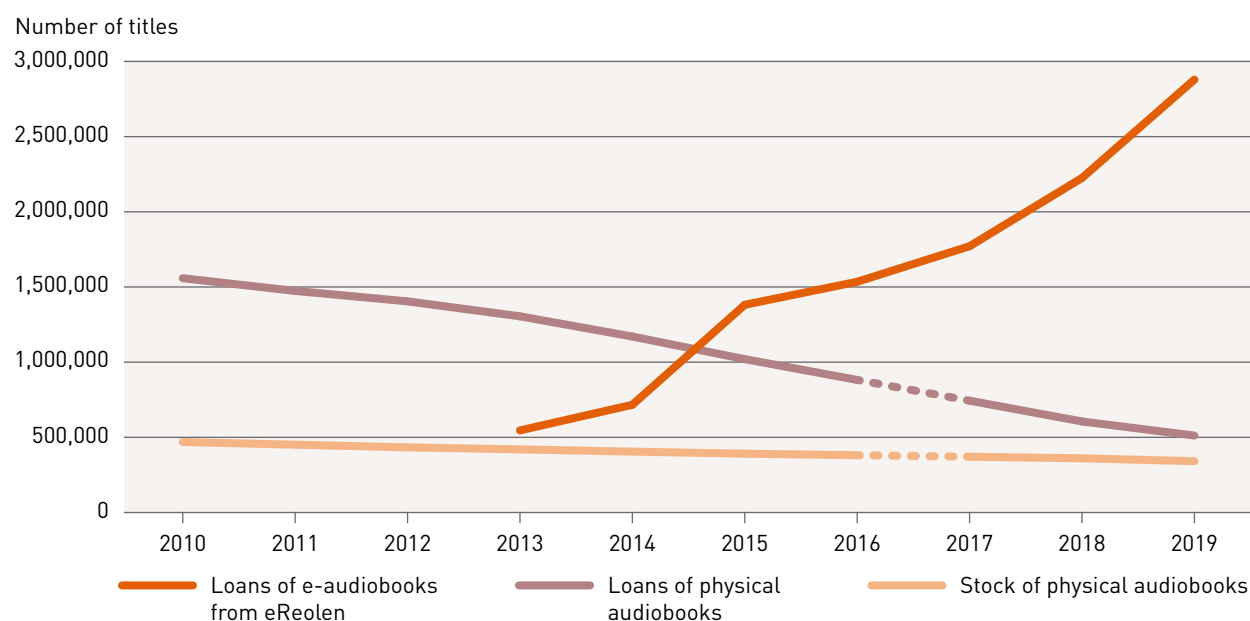
E-AUDIOBOOKS CONTINUE TO MAKE ADVANCES

In 2019, 61 per cent of all audiobook publications were e-audiobooks, and they comprised 31.5 per cent of the publishers' total digital sales. Loans

of e-audiobooks from eReolen have continued to increase year after year and in 2019, with 2.9 million loans, it was significantly higher than loans of physical audiobooks had ever been. 17.4 per cent of the adult population subscribes to streaming services with e-books or e-audiobooks, either as direct subscriptions or through their telephone subscriptions. 28 per cent of women listen to audiobooks, while 26 per cent of men do so. [Figure 4.4](#)

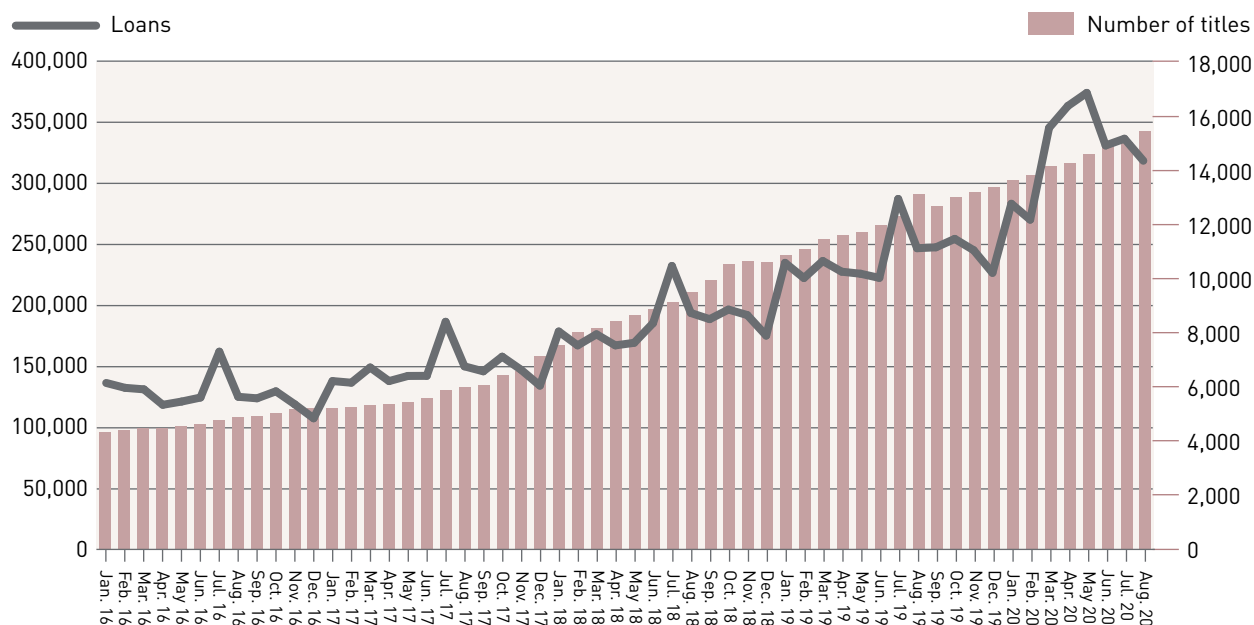
During spring of 2020, when the country closed down due to the coronavirus, there was a dramatic increase of the loaning of digital e-books and e-audiobooks from the public libraries' loan service, eReolen. From March to August, the loans of e-audiobooks exceeded 300,000 a

Figure 4.4: Loans and stock of audiobooks at public libraries

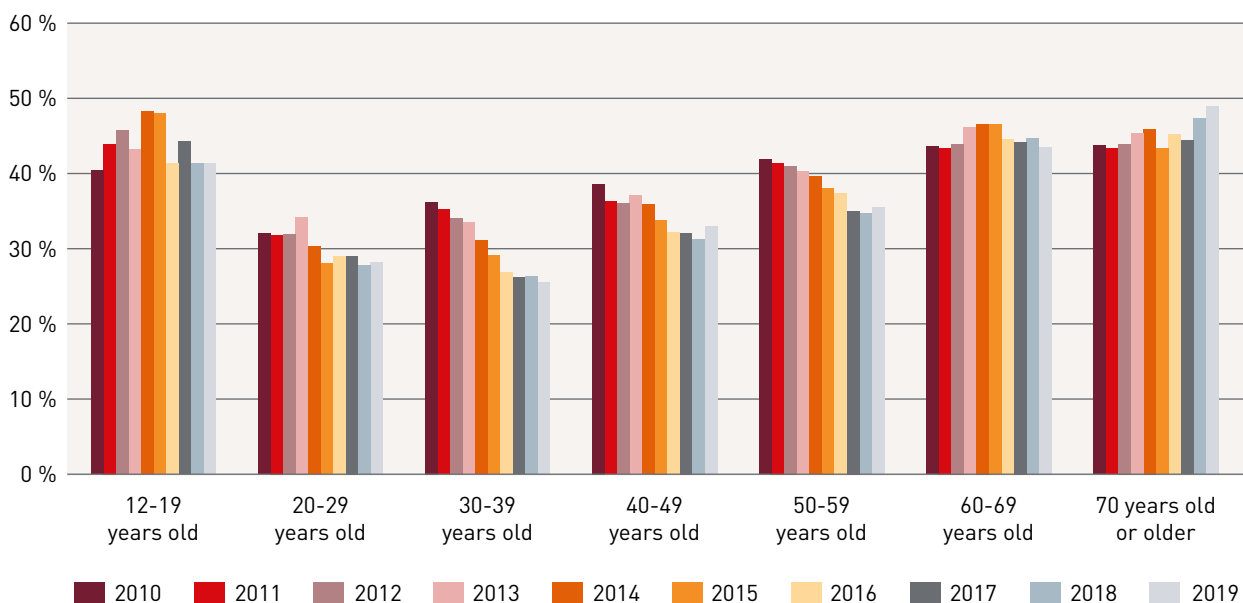
Source: Statistics Denmark and eReolen's monthly statistics from netbib.dk

Figure 4.6: E-audiobooks at eReolen – titles and loans

Source: eReolen's monthly statistics from netbib.dk

Figure 5.5: Read fiction on a weekly basis or more frequently

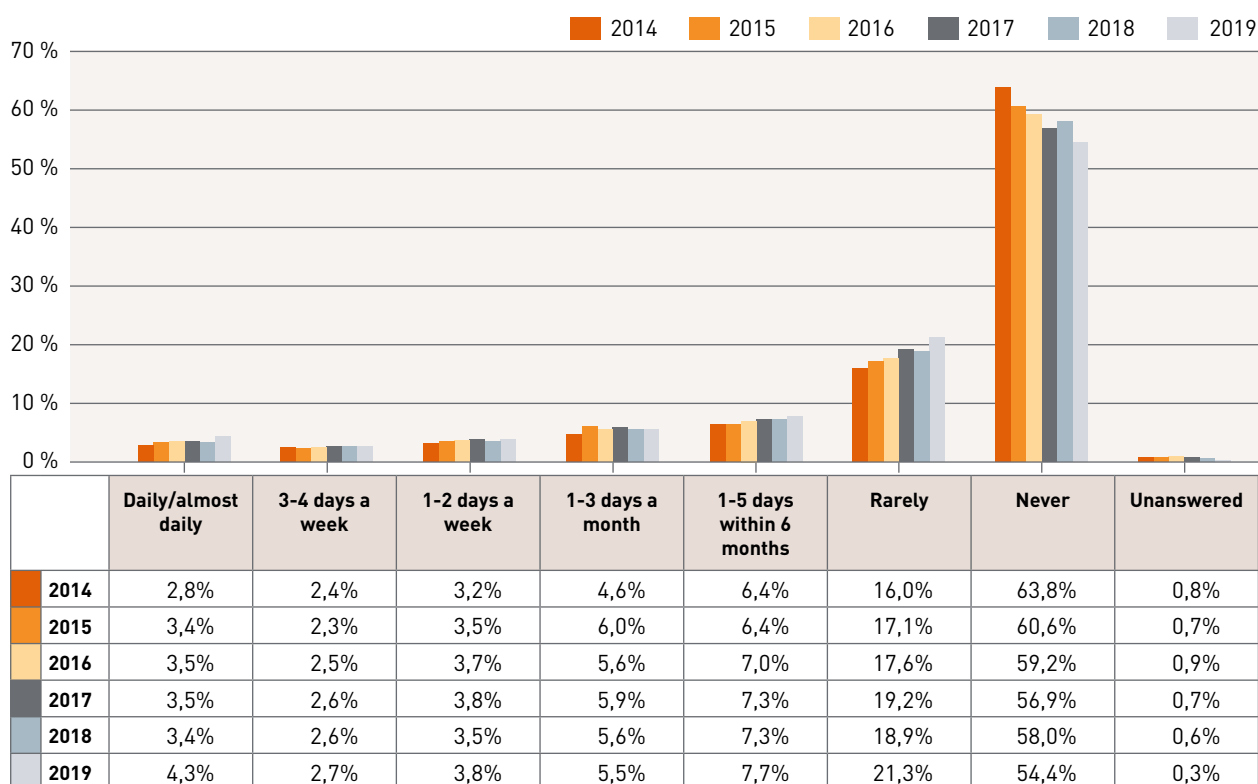
Source: Kantar Gallup, Index Danmark (HH2010-2019)

month for the first time. In the second quarter of 2020, loans of e-audiobooks increased by 58 per cent compared with the previous year, and loans of e-books increased by 79 per cent. **Figure 4.6**

THE READING HABITS OF THE DANES HAVE STABILISED

In general, the trend in recent years has moved in the direction of more and more people reading less frequently than previously. This trend was especially pronounced among readers between the ages of 30 and 60. Now this seems to have stabilised and over the last three years, a no-

Figure 5.15: The reading of e-books

Source: Statistics Denmark, Book releases, commercial (BOG06)

ticeable decrease in the proportion of those who read on a weekly basis or more frequently has not been seen; neither among those who are 30-39 years old, those who are 40-49 years old nor those who are 50-59 years old. **Figure 5.5**

In addition, the segment of the population that reads e-books has been growing slightly year after year. The segment of the population that never reads e-books has decreased by 9.4 percentage points over the last six years. **Figure 5.15**

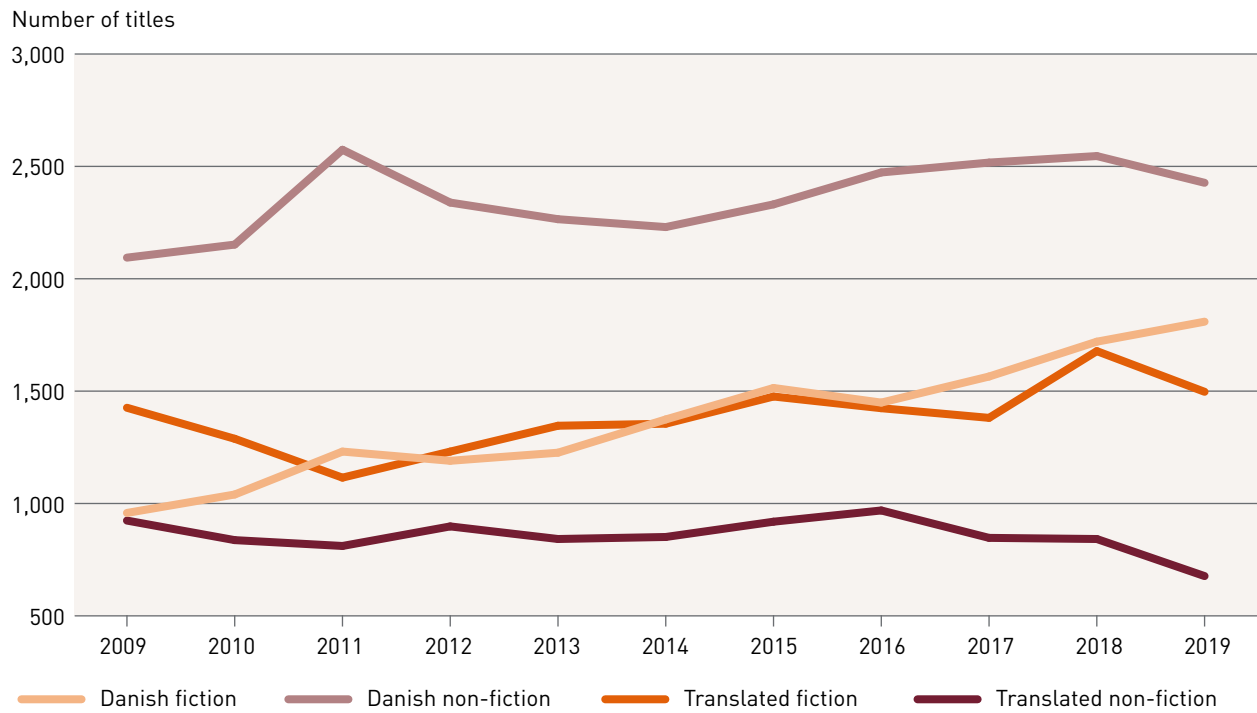
THE RANGE OF DANISH FICTION HAS NEVER BEEN GREATER

In 2019, 3,306 printed fiction books were published and in recent years, especially fiction has made advances. Since 2010, the number of physical fiction titles written in Danish increased by 74 per cent. Translated fiction is also doing well and has increased by 16.2 per cent since 2010. In recent years, the production a wealth of retro-digitized e-books that were originally physical and older than five years has taken place. This trend seems to have tailed off in 2019, perhaps because the market is about to be saturated. In any case, a decrease of 14 per cent was seen in the production of retro-digitized e-books in 2019. **Figure 1.1**

Read more about the Book Panel at the Danish Agency for Culture and Palaces at www.slks.dk/bogpanelet

Translated by Larry Morlan

Figure 1.1: Commercially printed first editions, Danish and translated titles

Source: Statistics Denmark, Book releases, commercial (BOG06)

www.slks.dk/bogpanelet

Kontakt Bogpanelets sekretariat i Slots- og Kulturstyrelsen:

Marie Starup, msta@slks.dk